

Bibliothèque numérique

medic@

**Scribonius Largus Joannes Ruellius
(éd.). Scribonii Largi de
Compositionibus medicamentorum
Liber unus, antehac nusquam
excusus : Joanne Ruellio, doctore
medico castigatore.**

Paris : Simon Silvius, 1528.

Cote : 472

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?00472x02>

SCRIBONII LARGI DE COMPOSITIONIBVS ME-

DICAMENTORVM LIBER VNVS,

antehac nusquam excusus:

IOANNE RVELLIO,

doctore medico

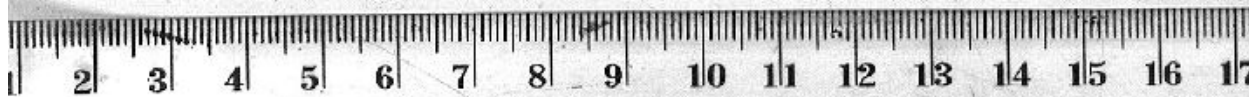
castigatore.

CANDIDO LECTORI.

Nihil sanè in literatorum uotis æquè fuit, atquè rediuiuas
priscorum imagines omneis, easq; quàmlibet edacis temporis
iniuria delitas, posteritatis memoriæ tradere. In qua re, cū mirè
sudatū sit, hæcenus tamè, post alios huius calali multos, SCRIBONIVS LARGVS (indignum) sepultus delituit. Eccū
tamen, Ruellij uiri diligentiss. opera, laboreq; reuocam, ceu postli-
minio, habemus. Noluit enim homo sanctus hac nos diutius an-
tiquitate ueneranda fraudari: scilicet qui hunc ipsum inter me-
dicos eo albo habitum sciebat, quem Galenus non commendarit
modò, sed τῶν κατὰ τόπον pluribus locis sequeretur. Iam
quibus temporibus floruerit, ipse sibi testis est fideliss. qui etiam
recepisse se ab Tyberij Cesaris legato medicamentum, hoc libro
fateatur.

Interim, optime lector, latino medico frueri, atque beneficij
istud acceptum Ruellio feres. Nimirum qui ipse adendum eū cu-
rarit, plurimisque in locis multa reposuerit, quæ ætatis superioris
inertia deprauata, contabuerant. Nonnulla etiā ex Galeno, quod
ex notulis deprehendas licet, reddidit.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

SCRIBONII LARGI
DE COMPOSITIONIBUS MEDICAMENTORUM LIBER PRIMUS

ANTHACI NUSQUAM EXCISUS
IOHANNES KUEBELIUS

LEONHARDUS
KUEBELIUS

CANDIDO LECTORI

Quis sane in hunc mundum non venit, sed ad vitam
vivendam, non ad moriendum. Quis sane in hunc
mundum non venit, sed ad vitam vivendam, non ad
moriendum. Quis sane in hunc mundum non venit, sed
ad vitam vivendam, non ad moriendum. Quis sane in
hunc mundum non venit, sed ad vitam vivendam, non
ad moriendum. Quis sane in hunc mundum non venit,
sed ad vitam vivendam, non ad moriendum. Quis sane
in hunc mundum non venit, sed ad vitam vivendam,
non ad moriendum. Quis sane in hunc mundum non
venit, sed ad vitam vivendam, non ad moriendum.

Quis sane in hunc mundum non venit, sed ad vitam
vivendam, non ad moriendum. Quis sane in hunc
mundum non venit, sed ad vitam vivendam, non ad
moriendum. Quis sane in hunc mundum non venit, sed
ad vitam vivendam, non ad moriendum. Quis sane in
hunc mundum non venit, sed ad vitam vivendam, non
ad moriendum. Quis sane in hunc mundum non venit,
sed ad vitam vivendam, non ad moriendum. Quis sane
in hunc mundum non venit, sed ad vitam vivendam,
non ad moriendum. Quis sane in hunc mundum non
venit, sed ad vitam vivendam, non ad moriendum.

CVM PRIVILEGIO REGIS

SIMON SILVIUS TYPOGRAPHVS

Ioanni Ruellio, doctori medico S.

Vam pestilens fuerit barbariei contagio, Ruelli doctissime, quamq; late grafsata sit in omne scriptorum genus, uel hoc unum documento est, quod quum docti omnes pro se quisque certatim iam strennuam nauarint operam, ut bona studia reflorescerent, & elegantes autores ceu postliminio reuocaretur, tamē nōdū id asequutus est orbis, ut hac parte nihil amplius desideremus: tā multi adhuc aut hominū in scitia dicam, an potius negligētia in tenebris & puluere alicubi iacēt egregij scriptores: aut in uidentia, nescio qua, in bibliothecis asseruātur: tantū ut illic sint, nec cuiq; sui præbeat usum. Quorum ut illud ueluti fatale, ita hoc indignum & miserabile mihi uidetur. Quod si omnes candido, quem admodum tu, essent animo, Ruelli optime, & propensa in studiosos beneuolentia, nā præclarius longe eum rebus mortalium ageretur. Haberemus enim & in omni artium genere tersiores ac meliores liberos, idq; in magna copia: & iam bona pars eorum, quæ non extare creduntur prodijisset in apertum. Nam quū tibi sit bibliotheca instructissima, & omne genus libros habeas exquisitissimos, rarissimosq;: quosdam etiam nusquam impressos, omnes autem emēdatissimos, & scholijs, & doctis annotationibus abs te uno ē cultioris literaturæ proceribus passim illustratos: nihil tamen horum propriē tibi habes, sed omnibus doctis, omnibus studiosis, quin postulas uulgari in omnium cōmoda, si quid hoc genere penes te est, quod frugē afferre queat. Cornelius Celsus, & latinissimus & antiquissimus autor, Deus bone, ut deformatus mendis, & deprauatus, & multis in locis mancus erat. Hūc tua diligenti opera castigatissimum mihi tradidisti, formis excudendum. Scribonius item Largus hæctenus delituerat, torseratq; ingenti desiderio sui medicinæ studiosos: nempe uel Galeni albo calculo magnus autor, siquidem hic illū deprehēditur sectatus: hunc tu quoque, quasi in lucē reuocatū addidisti, quod pariter inuulgaretur, publicareturq;. Nec committere uoluisti, homo natus ad cōmunē omnium utilitatē, ut tanto bono amplius careret mortales. Nun istud est se ipsum omnibus impedere, & CHRISTVM propius imitari? O hominē logissima uita dignum, quum tam absolutē, tamq; exactē eruditus sis, ut nihil sit præterea requirendū: quiduis aliud etiā iure tuo profiteri poteras: (in quibus enim artibus & disciplinis, tā Græcis q̄ Latinis nō omnino excellis?) ceterū id tibi potissimum deligere placuit, quod pluribus & maiori esset usui. atque in eo ita promouisti, ut nulli ē primo loco inter medicos cedas. Itaque citra intermissionem feliciter consulis saluti hominum: & miseros ab obrepētibus morbis, aut serpentibus mirē uindicas. Hoc magnū est, sed illud maius duco, quod occupatissimus homo id in literis præstas, quod agrē queunt etiam doctissimi illi, quibus abunde est ocij. Etenim præstantissimos autores, & optimos libros tot uitijs quasi morbis quibusdam (quando in tota rerum uniuersitate nihil prorsus est, quod malis non sit obnoxium) malē affectos, imō & magna ex parte laceros mutilatosq;: (quid enim non uel suis telis confodit barbaries, uel obliterat temporum iniuria?) restituis ipsos sibi, id est, pristino nitore, pristina integritati, atque incolumitati planē reddis: ne nulla ex pte nō sis uerē & egregiē medicus. Vanus sim, nisi Scribonius ipse huius fidē facit: cuius codicis quū index pleraque cōtineret, quæ in ipso opere prorsum desiderabātur, & magni interim uiri id putarent malum non posse ad integritatem conuerti, unus tu ea sic restituiti, ut nihil reliquū factum sit, cui industria humana mederi posset. Quo nomine, quū tibi omnes deuictiores in dies reddātur, neminem tamen tibi plus q̄ me debere existimo. Non enim sat habeas, hominum beneficissime, me beneuolentia haud quaquam uulgaria prosequi, & semper, uel consilio, uel re adiutare: seu quod morum, & eorum quæ sunt in animis similitudo quædā te ad id impelleret: seu quod in Atheo eodem uterque uersati, nempe Præleo, ex eodem curriculo, ornamenti illis insigniti, ad celeberrimos artium honores euecti sumus. Id, inquā, tibi non sat erat, nisi & me cæteris non indiligentibus callographis prætulisses: cui cōmitteres rem quouis precio æstimandam. Iure igitur autores tuos nostris characteribus excusos nomini tuo dico, ac nūcupo. Agens interī gratias pro tuo in me & omnes bonos tam pio affectu: & obsecrans ut pergas similibus in orbem beneficijs CHRISTO domino, & DEO NOSTRO gratum facere. Vale. Ex officina nostra, pridie Calendas Octobris. M. D. XXVIII.

✱ ij

Inter maximos quōdam habitus medicos Herophilus, Cai Iuli Calliste, fertur dixisse, medicamēta diuinum munus esse. Et id quidem non sine ratione, vt mea fert opinio. Prorsus enim quod tactus diuin⁹ efficere potest, id præstant medicamenta, vsu, experientia q; probata. Animaduertimus itaque sæpe inter deliberationes, contentionesque medicorum autoritate præcellentium, dū quæreretur quidnam faciendum, aut qua ratione succurrendum esset ægro, quosdam humiles quidem, & alioquin ignotos, vsu verò peritiores, & (quod fateri pudet) longè summotos à disciplina medicinæ, ac ne ad fines quidē eius professionis, medicamēto efficaci dato, protinus velut præsentī numine, omni dolore, periculo que liberasse ægrum. Quamobrem spernendi sunt qui medicinam spoliare tentant vsu medicamentorum: non à medendo, sed à potentia, effectu que medicamentorum ita adpellatam. Probandi autē qui omnī modo succurrere periclitantibus student. Ego certè aliquoties magnum scientiæ consecutus sum titulum ex vsu prosperè datorum medicamentorum, multos que ex eadem causa non mediocrem gloriam tulisse memini. Est enim hæc pars medicinæ vt maximè necessaria, ita certè antiquissima: & ob hoc primū celebrata, atque illustrata. Siquidem verum est, antiquos herbis ac radicibus earum, corporis vitia curasse: quia etiam tunc genus mortaliū inter initia non facile se ferro committebat. Quod etiā nunc pleriq; faciunt, ne dicam omnes, & nisi magna compulsi necessitate, spēs ipsius salutis nō patiūtur sibi fieri, quæ sanè vix sunt toleranda. Cur ergo aliqui excludant medicinam & vsum medicamētorum non inuenio: nisi vt detegāt imprudētiam suam. Siue enim nullum experimentum eius generis remediōrū habent, meritò accusandi sunt, quod tam negligētes in tam necessaria parte fuerit: siue experti quidem sunt eorum vtilitatem, denegant autem vsum, magis culpandi sunt, qui crimine inuidentiæ flagrāt: quod malum, quum omnibus animantibus inuisum esse debet, tum præcipuè medicis, i quibus, nisi plenus misericordiæ & humanitatis anim⁹ est, secundum ipsius professionis voluntatem, omnibus dijs & hominibus inuisi esse debent. Idcirco ne hostibus quidem malum medicamentū dabit, qui sacramēto medicinæ legitimè est obligatus: sed persequetur eos, quum res postulauerit, vt miles & ciuis bono omnimodo. Quia medicina non fortuna, neque personis homines æstimat: verum æqualiter omnibus implostantibus auxilia sua, succursurā se pollicetur, nullique vnquam nocituram profitetur. Hippocrates, conditor nostræ professionis, initia disciplinæ ab iureiurando tradidit, in quo sanctum est, ne prægnanti quidem medica-

✕ iij

mentum

mentum, quo conceptum excutitur, aut detur, aut demonstratur à quoquā
 medico, longè præformans animos discipulorum ad humanitatem. Qui enī
 nephas existimauerit spem dubiam hominis ledere, quātò scelestius perfe-
 ctè iam nato nocere iudicabit? Magni ergo estimauit nomen decusq; me-
 dicinæ conseruare, pio sancto' que animo quemque, secundum ipsius pro-
 positum se gerentem. Scientia enī sanandi, non nocēdi, est medicina. Quæ
 nisi omni parte sua plenè incumbat in auxilia laborantiū, non præstat quā
 pollice' hominib⁹ misericordiā. Desināt ergo qui prodesse adfluctis aut no-
 lūt aut nō possūt, aliosq; deterrēt, negādo egris auxilia, quæ per vi medica-
 mentorum frequenter exhibētur. Etenim quasi per gradus quosdam me-
 dicina laborantibus succurrit. Nam primum cibus, ratione, apto' q; tempore
 datus tentat prodesse languentibus. Deinde, si ad hos non responderit cu-
 ratio, ad medicamentorum decurrit vim. Potentiora enī hæc & efficaciora,
 quàm cibus. Post ubi ne ad hæc quidē cedunt difficultates aduersæ vale-
 tudinis, tunc coacta ad sectionē, vel vltimò ad vitionem deuenit. At As-
 clepiades maximus autor medicinæ, negauit ægris danda medicamenta.
 Quidam enim hoc mendacio, etiam pro argumento vtuntur. Poteram ta-
 mē (si verum id esset) dicere: Viderit Asclepiades quid senserit: forsan non
 omnino in hanc partem animum intendit. Homo fuit, parum feliciter se in
 hoc negotio gessit. Non deterreor persona, quum rē tam manifestè prodes-
 se videam. Nunc verò quum tam impudēter comminiscantur de eo, quid
 possum vltra dicere? nisi genere quodam parricidii ac sacrilegium eos cō-
 mittere qui hæc dicunt? Ille enim febricitantibus, vicijs' que præcipitibus
 correptis, quæ ὀξὺν καὶ ἀδύνην Græci dicunt, negauit medicamenta danda: quia ci-
 bo vinoq; aptè interdum dato remediari tutius eos existimauit. Ceterū in
 libro qui ἡγεμονικὸν καὶ κρῖνον, id est, præparationū inscribitur, contendit vltimæ
 fortis esse medicum, qui non ad singula quæque vitia binas ternas' ve com-
 positiones, & expertas protinus paratas habeat. Vides ergo quàm non pla-
 ceat Asclepiadi vsus medicamentorum? cui nisi plura quis ad quod'q; ge-
 nus vitij medicamenta composita habeat, non videtur dignus professione
 medicinæ. Sed ista licentia nomine tantūmodo medicorum, propter quo-
 rundam negligentiam latius processit. Rarò enī aliquis prius quàm se suosq;
 tradat medico, diligenter de eo iudicat: quum interim nemo, ne imaginem
 quidem suam committat pingendam, nisi probato prius artifice per quēdā
 experimēta, atque ita electo: habēt itaq; omnes pondera atque mēsuras ex-
 actas, ne quid erroris in rebus non necessarijs accidat. Videlicet quia sunt
 quidam qui pluris omnia quàm seipsos æstimant. Itaque sublata est studē-
 di cuiq; necessitas, & non solum antiquos autores, per quos consummatur
 professio, quidam ignorant: sed etiam comminisci falsa de his audent. Vbi
 enim delectus non est personarum, sed eodem numero malus bonusq; ha-
 betur,

betur, quod sine labore potest contingere, idemque dignitatis vtilitatisque
præstare videtur posse, vnusquisque id magis sequitur. Sic, vt quisque vo-
let, faciet medicinam. Quosdã enim à peruerso proposito nemo potest mo-
uere, & sanè omnib⁹ permittit liberum arbitrium magnitudo professionis.
Multos itaque animaduertimus, vnus partis sanandi sciẽtia, medici plenũ
nomen consecutos: nos verò ab initio rectam viam secuti nihil prius totius
artis perceptione, quæ homini permittitur, iudicauimus: quia ex hac omnia
commoda nos cõsecuturos existimabamus: nõ mediũs fidius tam ducti pe-
cuniæ aut gloriæ cupiditate, quàm ipsius artis scientia. Magnum enim &
supra hominis naturam duximus, posse aliquem tueri, & recuperare suam,
& vnus cuiusque bonam valetudinem. Itaque vt cæteris partibus discipli-
næ, ita huic quoque quæ per medicamenta virtutem suam exhibet, curiose
institim⁹: eò magis quòd percipiebamus in dies ex vsu profectus eius, quos
interdum supra fidem atq; opinionem plurimorum exhibebam⁹. Sed quid
vltrà opus est probare, necessarium vsũ esse medicamentorum? præcipuè
tibi, qui quia percepisti vtilitatem eorũ, idcirco à me cõpositiones quasdam
petijisti: ego autem memor humanitatis tuæ, candorisque animi tui, quem
omnibus quidem hominibus plenè, mihi autẽ etiam peculiariter præstas,
non solum quas desiderasti, verumetiam si quas aliàs expertas in præsentĩ
habui, in hunc librum contuli. Cupio enim mediũs fidius qua possum, tuæ
in me tam perseueranti beniuolentię respondere: adiutus omni tempore à
te, præcipuè verò his diebus. Vt primum enim potuisti nõ es passus cessa-
re tuæ erga me pietatis officium, tradendo scripta mea latina medicinalia
Deo nostro Cæsari: quorum potestatem tibi feceram, vt ipse prior legeres,
simpliciterq; indicares mihi quid sentiret: plurimum enim iudicio tuo tri-
buo. Tu porrò cãdidissimo animo & erga me benevolentissimo, diligentia
meam sub tantĩ nominis editione, non verbis, sed re probasti: periculũq;
non minus tui iudicij, quàm ego stili, propter me adisti, quo tempore diui-
nis manibus laudando consecrasti. Fateor itaq; libenter, vnicae me tibi gra-
tias agere, quòd & prius quàm rogareris, consummasti amicissimo ad fe-
ctu vota mea, quod contigit mihi fauore plenissimo tuo, maturiorem per-
cipere studij huius mei fructum ac voluptatem. Ignosces autem si pauca
visæ tibi fuerint compositiones, & nõ ad omnia vitia scriptæ. Sumus enim
(vt scis) peregre: nec sequitur nos nisi necessarius admodum numerus libel-
lorum. Postea tamen, si & tibi videbitur, ad singula quæque vitia plures cõ-
positiones colligemus. Oportet enim copiam quoq; earum selectã habere.
Quoniam reuera quædam quibusdam magis, & non omnes omnibus con-
ueniunt: propter differentiam scilicet corporum. Quarum initium à capi-
te faciemus: summum enim & primum locum hoc obtinet: dantes operam
vt simplicia primò ponamus. Interdum enim hæc efficaciora sunt, quàm

✕ iiij

ex

ex pluribus composita medicamenta. Erit aut nota denarij vnius pro gra-
ca drachma : æquè enim in libra . ✕ . denarij octogintaquatuor
apud nos , quot drachmæ apud Græcos incurrunt.

Primum ergo ad quæ vitia compositiones
exquisite & aptæ sint, subiecimus,

& numeris notauimus, quod

facilius quod quæ-

retur inue-

niat.

Deinde me-

dicamentorum,

quibus compositiones

cōstant, nomina

& pondera

vitijis

subiunximus.

INDEX COMPOSITIONVM LARGI

A D capitis dolorem primis diebus, etiam in febre.	i.
Item ad eundem aliud.	ii.
Ad capitis dolorem plurium dierum.	iii.
Ad capitis dolorem omnem.	iiii.
Ad capitis dolorem, cum inueterauerit.	v.
Purgatio capitis per nares.	vi.
Alia purgatio per nares.	vii.
Alia purgatio.	viii.
Purgatio capitis per os.	ix.
Sternutorium ad diuturnum capitis dolorem.	x.
Ad capitis omnem dolorem, & quis veterem, quæ res imperpetuum sanat.	xi.
¶ Ad comitiales morbum simplicia, iiii. compositum vnum.	xii.
Ad eundem aliud.	xiii.
Ad eundem aliud.	xiiii.
Ad eundem aliud.	xv.
Ad eundem aliud.	xvi.
Ad eundem aliud.	xvii.
Ad eundem aliud.	xviii.
Item collyria leuia.	
¶ Ad conturbationes & epiphoras oculorum simplex res, quæ omni collyrio melius facit.	xix.
Ad easdem collyrium ex plantaginis succo mirificum.	xx.
Ad easdem aliud.	xxi.
Ad easdem Diaglaucium nouè factum.	xxii.
Ad plurium dierum <i>ἰωδιφορά</i> cum glutinosa lachryma fluit.	xxiii.
Aliud collyrium ad tenuem lachrymam, & ad pustulas, & vlcera pura.	xxiiii.
Collyrium ad sordida vlcera & cruftas, quas <i>ἐξέρας</i> Græci vocant. Item ad carbunculos, pustulas, aspritudinem palpebrarum recentium.	xxv.
Collyrium leue quod facit ad tenuem & acrem lachrymam, pustulas, & ad vltiones, & vlcera. Item ad solutas cicatrices: quod quidam Athenippon, quidam Diasmyrnes, alij <i>ἐυωιδες</i> vocant.	xxvi.
Aliud ad idem <i>ψιττακίδος</i> .	xxvii.
¶ Collyria acria, & <i>πυξίσιδα</i> ad cicatrices extenuandas, & palpebrarum aspritudinem.	xxviii.
Alio modo ad idem.	xxix.
Ad palpebras perungendas.	xxx.
Aliud quo Augustus vsus est collyrium <i>λαξίσιδος</i> .	xxxj.
Ad caliginem & aspritudinem oculorum, siccamque perturbationem, quæ <i>καθαρά</i> Græci vocant.	xxxij.
Aliud ad caliginem & aspritudinem.	xxxiii.
Aliud	

Aliud ad idem, quod magis mulieribus conuenit.	xxxiiii.
Ad cicatrices extenuandas veteres, & caliginem, & aspritudinem acrem, quod semelinunctum plurium dierum effectum exhibet.	xxxv.
Collyrium quod proprie ad aspritudinem, & callositatem palpebrarum facit.	xxxvi.
Liquidum medicamentum ad veterimam aspritudinem palpebrarum, & callos durissimos.	xxxvii.
Aliud liquidum medicamentum ad suffusiones.	xxxviii.
¶ Ad auriculæ dolorē, & tumorem simplicia beneficientia sex.	xxxix.
Ad idem compositum ex duabus rebus mirificum.	xl.
Ad tumorem & exulcerationem aurium.	xli.
Aliud ad carnem in foramine auris excrescentem.	xlii.
¶ Ad parotidas simplex.	xliii.
Compositio ad idem.	xliiii.
Alia compositio ad easdem antequam suppurauerint.	xlv.
¶ Ad sanguinis eruptionem de naribus remedia.	xlvi.
Medicamentum compositum ad idem. Si præfocabuntur obturatis naribus, qua ratione efficiatur vt adspirent, & nihilominus nares spissatas habeant.	xlvii.
¶ Ad vlcera in naribus compositiones duæ.	xlviii.
Ad idem.	xlix.
¶ Ad grauem odorem earum, quem ὀσμήν Græci dicunt.	l.
Ad polypos.	li.
Ad grauedinem.	lii.
¶ Ad dentium dolorem, quibus colluendi sunt.	liii.
Quibus suffiri oportet.	liiii.
Quæ eum manducare oportet.	lv.
Quæ imponere extrâ.	lvi.
Qui mouentur dentes, vt confirmentur.	lvii.
Ad eosdem aliud remedium.	lviii.
¶ Dentifricij compositio.	lix.
Dentifricium Octauiae Augustæ. Aliud Messalinæ.	lx.
¶ Ad fluorem gingiuarū, quas prægnantes quidam vocant, & fluore sanguinis.	lxi.
¶ Ad cancrum in ore simplicia duo, compositum vnum.	lxii.
Ad idem.	lxiii.
¶ Ad faucium & yuæ tumorem.	lxiiii.
Ad idem.	lxv.
¶ Ad suppurationem faucium suspectam etiam factam.	lxvi.
¶ Ad anginam.	lxvii.
Ad	Ad

Ad idem compositum ex pluribus.	lxviiij.
Item ad idem compositum ex pluribus.	lxix.
Item ad idem compositum ex pluribus.	lxx.
¶ Ad vnam diu iacentem.	lxxj.
¶ Ad arteriam diu exasperatam.	lxxij.
¶ Ad tumorem arteriæ & tu ssum.	lxxiiij.
Ad fluorem & raucitatem arteriæ.	lxxiiii.
Arteriace qua melior non est, facit ad omne vitium arteriæ, euiratam que restituit vocem.	lxxv.
¶ Ad suspirium simplicia quatuor.	lxxvj.
Ad idem compositum ex pluribus.	lxxviij.
Ad idem compositum ex pluribus.	lxxviiij.
Item ad idem compositum ex pluribus.	lxxix.
¶ Ad strumas, simplicia duo.	lxxx.
Ad idem compositum ex pluribus, & ad mammarum duritiem.	lxxxj.
Item ad idem compositum ex pluribus, & ad omnem duritiem.	lxxxiiij.
¶ Ad sanguinis eruptionem ex arteria, vel de pectore, vel de pulmone, simplicia quinq; Imponenda extra quæ sunt, & quæ euitanda.	lxxxiiij.
Pastilli duo ad idem.	lxxxiiiiij.
Pastillus ad idem.	lxxxv.
Pastillus ad idem.	lxxxvj.
¶ Catapotium ad tussim aridam, & veterem.	lxxxviij.
Catapotium ad tussim cum fluore.	lxxxviiij.
Catapotium ad tussim veterem.	lxxxix.
Pastillus ad destillationem pectoris, & quicquid supprimendum est, præcipue ad phthificos: initio somnū facit, dolorem omnis partis sedat.	xc.
Pastillus ad idem remissior Valentis præceptoris mei.	xcj.
Pastillus ad stomachi solutionem. Idem ad deiectionem, & vesicæ dolorē adiuuat, & oculorum epiphoras.	xcij.
Pastillus ex odoribus, facit ad omnem dolorem, pprie aut ad tussim.	xciiij.
Medicamentum quod cochleario sumitur ad tussim aridam, & lateris dolorem cum febre.	xciiij.
Alterum medicamentum ad tussim aridam, & horrores qui solent præcedere febres.	xcv.
Aliud medicamentum ad tussim aridam.	xcvj.
¶ Ad lateris dolorē, siue cum febre, siue sine febre, Pacchij Antiochi mirifica compositio.	xcviij.
Eadē ad morbo cōitiali correptos, quos ὠδὲ ληπτικὸν dicūt, & furiosos.	xcviii.
Eadem ad scotomaticos, & cephalalgicos.	xcix.
Ad suspiriosos, & vocis abscessionem.	l.

Ad

INDEX COMPOSITIONVM

Ad musculos maxillares, & facies prauas.	cj.
Ad duritiem mammarum muliebrum.	cij.
Ad stomachicos quod euidenter conuenit.	ciiij.
Ad eos quibus frequenter inaccessit cibus, & inflationibus vrgetur, & melancholicos.	ciiij.
Ad stomachi vitium, quod cum siti ardescit.	cv.
Ad intestina & colum, & vomicas, & menstrua mulierum.	cvj.
Ad idem & comitiale morbum, & furiosos, & podagram.	cvij.
¶ Ad stomachi solutionem, & fluorem.	cvij.
¶ Ad stomachi dolorem & inflationem.	cix.
Aliud ad idem.	cx.
¶ Pastillus ad coeliacos & torminosos.	cxj.
Alter melior ad eosdem.	cxij.
¶ Alter ad torminosos efficacior.	cxiiij.
Pastillus qui per anum mittitur, cum intestina cancer occupat.	cxiiij.
Potio, que, cum hoc medicamentum subtusimissum est, proprie conuenit.	cxv.
Ad <i>ἄστυ</i> , quod est inflatio intestinorum perniciofa.	cxvj.
Ad idem vitium alterum medicamentum.	cxvij.
Ad idem quod per anum mittitur.	cxvij.
¶ Ad coli inflationem, & dolorem vetustum.	cxix.
Cassij medici colica bona.	cxix.
Iulij Bassi medici colice melior. Eadem ad vitia muliebria facit.	cxxi.
Ad colum, quod & in presentia tollit dolorem, & in futurum remediatur.	cxxiij.
¶ Ad tumorem iocineris, & ad duritiem.	cxxiij.
Ad duritiem iocineris veterem.	cxxiij.
Ad tumorem & dolorem iocineris, & lienis, & renum, & vesicam, & qui propter hæc mali coloris sunt. Idemque prodest ad aquæ mutationes.	cxxy.
Ad tumorem & duritiem iocineris veterem. Idem ad lienosos, & hydropticos, & arquatos, & quibus vrina mouenda.	cxxy.
¶ Ad auriginem, quod vitium quidam Arquatum, quidam Regium vocat.	cxxyij.
¶ Ad lienosos medicamentum.	cxxyij.
Aliud ad lienosos medicamentum.	cxxyij.
Lienem quod sanat extra positum.	cxxyij.
Aliud extra impositum.	cxxyij.
Ad flatus lienosos.	cxxyij.
¶ Ad hydropticos cum iam distenti sunt aquæ multitudinem.	cxxyij.
Alterum medicamentum eiusdem generis efficacius.	cxxyij.
¶ Aluum mollientia.	cxxyij.
Ad idem.	cxxyij.
Ad idem.	cxxyij.
Altera	

SCRIBONII LARGI

¶ Altera purgatio per globulos, qui deuorati integri deijciuntur.	cxxxviii.
¶ Alia purgatio eiusdem generis.	cxxxix.
¶ Ad tineas necandas & lumbricos.	cxl.
Ad lumbricos.	cxli.
¶ Ad <i>τενσμορ</i> , vitium est extremi intestini, irritatio cum defurrectione.	cxlii.
¶ Ad renum tumorē, & vlcerationem.	cxliii.
Ad renum dolorem potio: ac renum, iocineris, lienisque tumorem, atque malum colorem, & aquæ mutationes.	cxliiii.
Ad lapidem in renibus innatum, & vrinam suppressam.	cxlv.
Ad tumorem & exulcerationem vesicæ.	cxlvj.
Ad dolorem vesicæ, & difficilem exitum vrinæ, quod vitium Græci <i>διουρσιον</i> dicunt.	cxlvij.
Ad vesicam exulceratam.	cxlviii.
Ad sanguinem per vrinam reddentes.	cxlix.
¶ Ad calculosos.	cl.
Alterum ad eosdem.	clj.
Aliud ad calculosos.	clij.
Ad calculosos, lienosos, hydropicos.	cliii.
¶ Ad lumborum dolorē.	cliiii.
Aliud ad lumborum dolorem.	clv.
Ad paralyfin, & lumborum dolorem compositio Antiochi antidotus, optime facit acopum ad paralyfin.	clvj.
Ad lumborum dolorem malagma.	clvij.
¶ Ad podagrā cum tumore, & feruore, & rubore, quam caldā vocāt.	clviii.
Ad eandem podagram.	clix.
Ad podagram frigidam.	clx.
Ad eandem quasi acopum.	clxj.
Ad vtranque podagram remedium, quod in perpetuum sanat.	clxij.
¶ Ne cui serpens noceat.	clxiii.
Ne quem scorpio feriat.	clxiiii.
¶ Ad morsus & ictus serpentium theriace.	clxv.
¶ Altera theriace ad eadem.	clxvj.
¶ Altera theriace etiā ad aspidem.	clxvij.
Ad viperæ morsum propriè.	clxviii.
Antidotos Zopyri.	clxix.
Antidotos Mithridatis.	clxx.
¶ Antidotos Apulei Celsi ad canis rabiosi morsum.	clxxj.
Ad idem remedium quod brachio alligatur.	clxxii.
Antidotos Celsi.	clxxiii.
Compositio alia.	clxxiiii.
	¶¶ Emplastrū

INDEX COMPOSITIONVM

¶ Emplastrum mirificum ad canis rabiosi morsum.	clxxv.
¶ Antidotos Cassij ad toxicum, & tela veneno tineta.	clxxvi.
¶ Antidotos Marciani ad omnia mala medicamenta, quæ <i>ra. pa.</i> , id est, perfecta dicitur, quæ Augusto componebatur.	clxxvii.
Singulorum malorum medicamentorum propria auxilia.	clxxviii.
¶ Ad cicutam.	clxxix.
¶ Ad opium.	clxxx.
¶ Ad altercum.	clxxxi.
¶ Ad gypsum.	clxxxii.
¶ Ad spumam argenti.	clxxxiii.
¶ Ad cerussam.	clxxxiiii.
¶ Ad coriandrum.	clxxxv.
¶ Ad leporem marinum.	clxxxvi.
¶ Ad salamandram.	clxxxvii.
¶ Ad aconitum.	clxxxviii.
¶ Ad cantaridas.	clxxxix.
¶ Ad buprestim.	cxc.
¶ Ad dorycnion.	cxci.
¶ Ad ixiam.	cxcii.
¶ Ad ephemeron.	cxciij.
¶ Ad toxicum.	cxciij.
¶ Ad pharicum.	cxcv.
¶ Ad tauri sanguinem.	cxcvi.
¶ Ad lac potum.	cxcvii.
¶ Ad fungos venenatos.	cxcviii.
¶ Ad sanguisugam.	cxcix.
¶ Quoties suspicio mali medicamenti fuerit, commune remedium.	cc.
Item Emplastra.	
¶ Emplastrū viride Triphonis chirurgi, quod facit cum ossa in capite fracta sunt.	ccj.
¶ Emplastrum viride Megetis chirurgi ad eadem.	ccij.
¶ Emplastrum viride Triphonis ad vulnera recentia.	ccij.
¶ Emplastrum Trafeæ ad eadem minus acre.	cciiij.
¶ Emplastrum viride Triphonis facit ad vetera vlcera.	ccv.
¶ Emplastrū viride Gliconis chirurgi ad omnia mirificum vitia corporis. Isis vocatur.	ccvi.
¶ Emplastrū nigrum, quod <i>Bas. Cas.</i> dicitur, facit ad omne vulnus recens & contusum.	ccvij.
¶ Emplastrū nigrum Trafeæ facit ad omne recens vulnus neruorum, musculorumq; punctus. Idē articulos præcisos iungit.	ccvij.
¶ Emplastrū nigrum Aristi chirurgi, ad vulnera recentia, punctusq; musculorum	

SCRIBONII LARGI

Iculorum, neruorumq; ad luxum, contusum: præcipuè cū ossa fracta sunt artuum: sine alligatura enim dimidio celerius sanat. ccix.

¶ Emplastrum nigrū Triphonis chirurgi facit ad contusa, & ad canis morsum, & furunculos. Idem rosa dilutum explet vlcera concaua. Idem vocatur Basilice. ccx.

¶ Emplastrū nigrū Aristi chirurgi facit ad eadem, & vocatur Tetrapharmacos. ccxi.

¶ Emplastrū rubrū Dionysi chirurgi facit ad leuia vulnere & in tenerioribus corporibus. ccxii.

¶ Alterum rubrū emplastrum quo venatores vtuntur: facit enim ad canis, & ad omnium quadrupedum morsus, Megetis chirurgi. ccxiiij.

¶ Emplastrū coloris incerti, facit ad omnia mediocria vulnere, & ad morsum omnium quadrupedum: ad contusa, incisa articulamenta, mire facit. Item cicatricem ducit, tumorem non patitur fieri, neque pus: fasciam, lanā succidam non desiderat: in balneo, aut solio non excidit. Furunculos, strumas aut discutit, aut aperit, aut per sanat. ccxiiij.

¶ Emplastrū luteū Euelpisti chirurgi facit ad tenera vlcera mediocriter læsa. ccxv.

¶ Emplastrū quod aperit, & ducit pus, vel si quid aliud subest Epispasti ce dicitur. ccxvi.

Emplastrum ex sale album, quod Dialon Græci vocant, facit ad omnē dunitiem, & diutinum dolorem, & ducit sudores: eadem vlcera callosa renouat, & cogit facilius cicatricem ducere. ccxviij.

Emplastrum aliud ex sale nigrum ad eadem efficacius. ccxviiij.

Emplastrum album ad combusta, & exulcerata ex frigore, quæ perniones vocantur. ccxix.

¶ Emplastrū album ad cicatricem ducendam Pacchij Antiochi, ad perniones, ad combusta, & vlcera, quæ Cacoethes Græci dicunt. Idem ex rosa dilutum facit melius omni lipara, ad omnia vitia quæ in ano fiunt. ccxx.

Emplastrum ad cōbustum mirificè facit. Idē nigrū, & cito per sanat. ccxxij.

¶ Lipara ad intertriginē, & exasperationem, atque tumorem ani. ccxxiiij.

¶ Lipara rufa facit ad fissuras ani, quas Rhagodas Græci dicunt. Eadē ad eiusdem partis vitia, & vlcera diutina. ccxxiiij.

¶ Ad condylomata simplicia complura. ccxxiiii.

Ad idem composita. ccxxv.

Ad idem alia. ccxxvi.

¶ Hæmorrhoidas quæ admodū medicamento curare oporteat. ccxxvii.

Non exulceratas eminentias ex qualibet corporis parte medicamento tollere. ccxxviii.

Suppurationem sine ferro aperire, & quod idem medicamentum pectoris,

lateris.

✕✕ ij

INDEX COMPOSITIONVM

lateris, lumborum diutinos dolores tollit.	ccxxix.
¶ Melior Triphera, hoc enī noīe appellat̄ vtrūq; gen ⁹ medicamēti.	ccxxx.
Ad stigmata tollenda medicamentum.	ccxxxi.
¶ Intestinum extremū cum prodit, quibus oporteat remedijs vtī.	ccxxxii.
Ad testiculorum tumorem.	ccxxxiii.
¶ Ad veretri tumorem.	ccxxxiiii.
Si vlcus fordidum fuerit, aut cancro tentabitur, corruptumve fuerit, cō/ posita duo.	ccxxxv.
Si cicatrix ducenda est.	ccxxxvi.
Ad omne vlcus, in omni parte corporis fordidum, communia simplicia me/ dicamenta, & compositum vnum.	ccxxxvii.
Ad omne purum vlcus, & concauum quæ complent.	ccxxxviii.
Ad omne vlcus in quo caro excrescit.	ccxxxix.
¶ Ad idem alio modo cōpositum. Emplastrū ad cicatricē ducēdam.	ccxl.
¶ Emplastrum ad cicatricē ducendam.	ccxli.
¶ Emplastrum ad idem, <i>διακαθ' μίας</i> dicitur.	ccxlii.
¶ Ad papulas in capite efferuescentes, vel qualibet corporis parte.	ccxliii.
¶ Ad ignem factum complura simplicia.	ccxliv.
Ad idem compositum.	ccxlv.
Ad idem aliud.	ccxlvi.
¶ Ad Zonam quam Græci <i>ἐρπητα</i> vocant.	ccxlvii.
Ad idem aliud medicamentum.	ccxlviii.
¶ Ad impetigines simplex compositum.	cclix.
¶ Ad idem aliud.	cccl.
¶ Ad scabiem simplex vnum, compositum vnum.	cccli.
Ad leprā, quæ quasi ipetigo est cū prurigine cutis, simplicia quatuor.	ccclii.
Ad idem compositio.	cccliii.
Ad idem alterum malagma.	cccliiii.
¶ Malagma ad <i>ἐπιδοτόνου & κνίνου ἀγασμού</i> . Idem facit ad omnē tensionem & contractionē neruorum.	ccclv.
Malagma quod stomachum solutum confirmat, aluum incitat, suppri/ mit, & adstringit quicquid opus est.	ccclvi.
Malagma ad pectoris & lateris dolorē, & quicquid ex perfrictiōe fit.	ccclvii.
Malagma ad omnem dolorem, præcipuē iecinoris.	ccclviii.
Malagma ad iocineris, & lienis tumorem, & dolorem.	ccclix.
Malagma ad præcordiorum tensionem.	ccclx.
¶ Malagma ad lienosus.	ccclxi.
Malagma ad omnem veterem dolorem, præcipuē lumborum.	ccclxii.
Malagma quod discutit strumas, parotidas, panum. Idē suppurationes in/ teraneis partibus futuras aperit. Idem facit ad omnem dolorem articulo- rum	ccclxiii.

SCRIBONII LARGI

rum: præcipuè lumborum. cclxiij.
 Malagma ad omnem dolorem corporis, & articulamentorum, facit & ad
 podagram. cclxiij.
 Malagma ad contusionem lateris. Idem facit ad suspectas in ijsdem parti/
 bus suppuraciones, vel iam factas. Aperit enim citò, & sanat. Idem prodest
 præcordijs tensis, iecinori duro. cclxv.
 Malagma ad luxum, contusum, canis morsum, parotidas, strumas, poda=
 gram. cclxvj.
 Malagma ad podagrã, & omnem dolorẽ, & tensionem neruorum. cclxvij.
 ¶ Acopum ad perfrictionẽ, lassitudinẽ, dolorem, tensionem neruorum.
 Idem hyeme non patitur perfrigescere. cclxviij.
 ¶ Acopum quod per vindemię tempus componitur, facit ad omnẽ dolo=
 rem corporis, & neruorum. cclxix.
 Acopum odoris grauioris ad perfrictionẽ, & dolorem neruorum. cclxx.
 Acopum optimi odoris, quo Augusta Antonia ferè utebatur, facit ad ner=
 uorum dolorem: perfrigescere non patitur. cclxxj.

FINIS.

*Ad initium epistolę Largi uersu decimo, pro, ac ne ad fines qui=
 dẽ eius professionis, legi potest, ac ne ad fores quidẽ eius pro=
 fectos. Item uersu uicesimo octauo ubi habes, qui crimine inui=
 dentie flagrant, lege. Qui crimine &c. ut sit principium sentẽ=
 tię. In fine epistolę: æquẽ enim in libra. * denarij octogintaqua=
 tuor apud nos, quot drachmę apud Gręcos incurrunt. aliter sic:
 æquẽ enim in libra. * denarij octogintaquatuor apud nos sunt,
 sicut drachmę apud Gręcos incurrunt.*

✕✕ iij

P O N D E R A

Duodecīma pars assis	Vncia.
Sextans	Vnciae due.
Quadrans	Vnciae treis.
Triens	Vnciae quatuor.
Quincunx	Vnciae quinque.
Semis, quae et selibra dicitur	Vnciae sex.
Septunx	Vnciae septem.
Bes	Vnciae octo.
Dodrans	Vnciae nouem.
Dextans	Vnciae decem.
Deunx	Vnciae undecim.
As	Libra Vnciae duodecim.
Pondo dua	Libre due.
Trepondo	Libre tres.
Sicilicum faciunt drachme due.	
Sextulas senas habet vncia.	
Duella sextule due uocantur.	
Sescuncia	vncia una et semis.
Semuncia	vncia semis.

Horum ponderum quedam apud ueteres
inueniuntur note.

S
T
Z

significatur

Semis uel selibra.
quarta pars semissis.
octaua pars semissis.
duella.
sicilicus.
pars vnciae octaua.

Denarius sic stellatim * decussatur.

Victoriatus argenteus erat nummus uictoriae nota signatus,
pro quo in compositionibus a Scribonio relatis, Galenus duos
obolos ponit, hoc est, scrupulum.

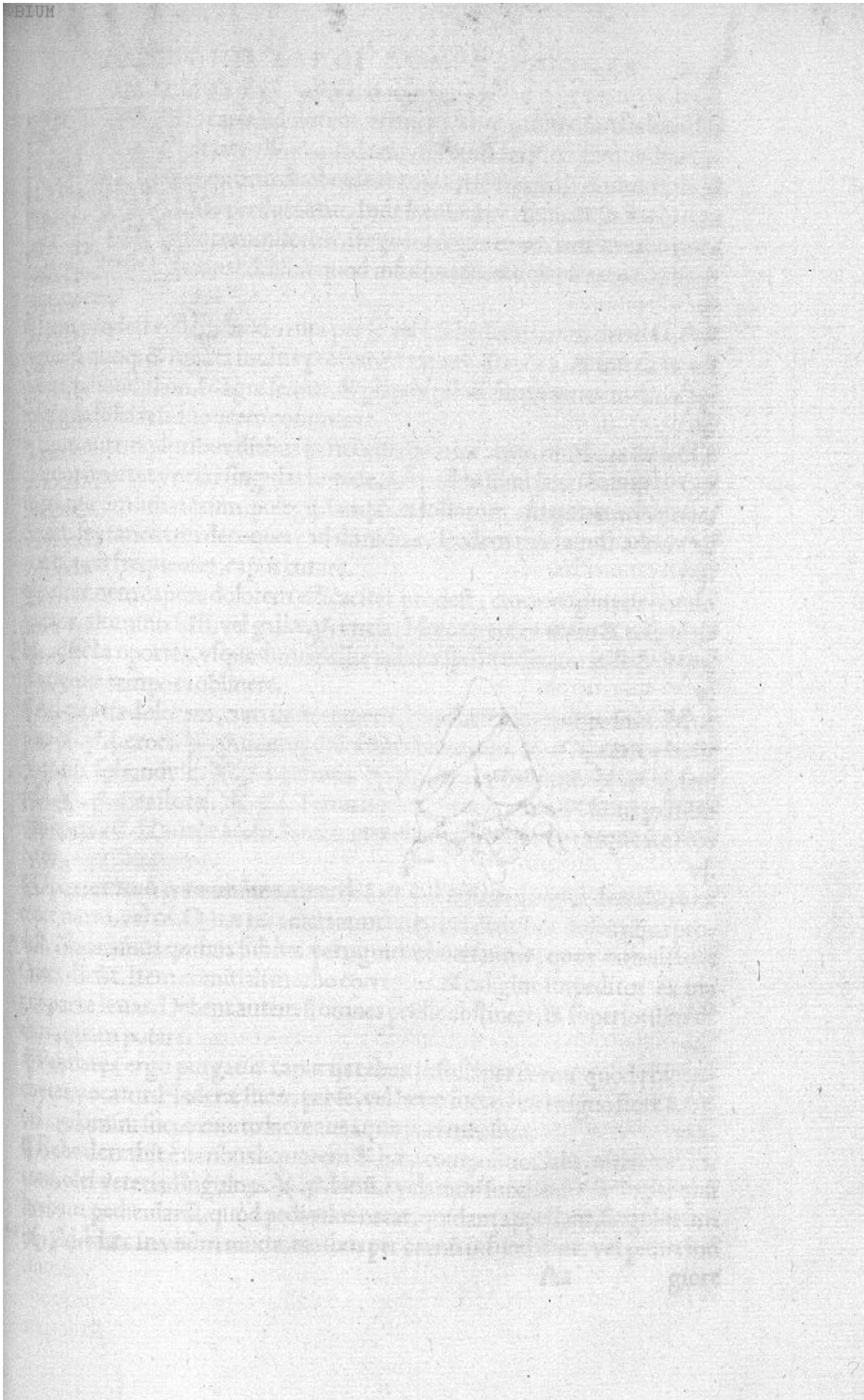
Sestertius et ipse argenteus nummus erat, duos asses et ses-
missem ualens.

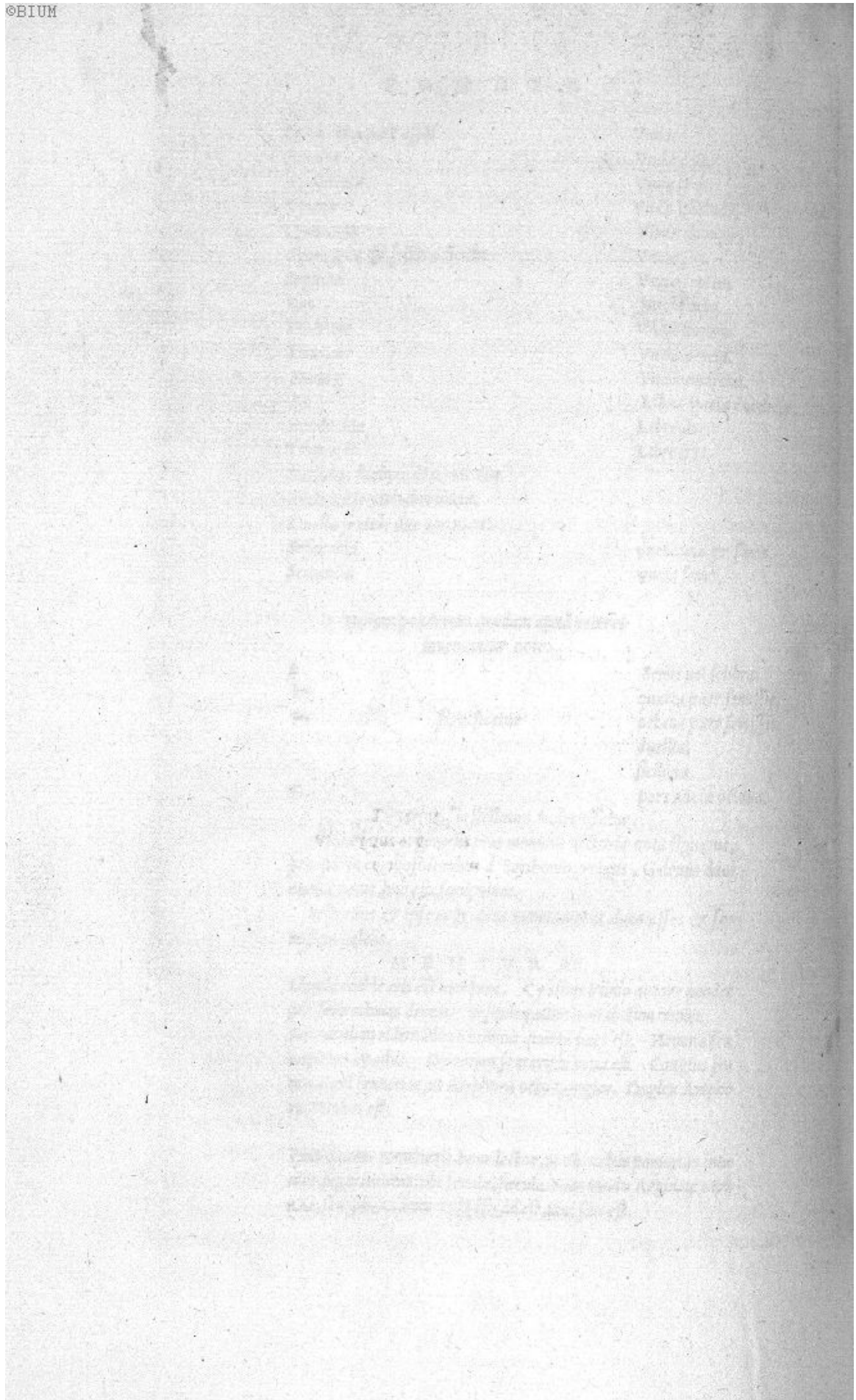
M E N S U R A E.

Ligula cochlearis est mensura. Cyathus Plinio autore pendet
per se drachmas decem. Sesquicyathus acetabulum implet.

Acetabulum eidem Plinio heminae quarta pars est. Hemina sex
impletur cyathis. Dimidium sextarii hemina est. Congius se-
nos capit sextarios, ut Amphora octo Congios. Duplex Ampho-
ra Modius est.

Eius quoque memineris, bone lector, ut ubi uolua pomorum inue-
nies, legas uolema: ubi serula, facula. Nam Paulo Aeginete σφέ
κλα, seu φέκλα ὀνόμου τρῶζ ὄζει, id est, uini fax est.

De capitis dolore, etiam in febre, primis diebus benefacit serpylli. ꝑ. quadrans, rosæ aridæ. ꝑ. quadrans: hæc incoquuntur duobus sextarijs aceti acerrimi, donec ad dimidias perducantur. Inde sumitur cyathus, & in duobus rosæ commiscetur, frequentèrque ex eo curatur caput: ubi enim cocaluit quod infusum est, nisi aliud recens adijci-

atur, nocet.

ij.

¶ Item prodest eodem modo ruta per se vel cū hederæ baccis decocta. Polygoniū quoq; & menta multis profuit, ea ratione decocta, & infusa capiti dolenti, sphondylion, & agni semen, & platani pilulæ similiter aceto incoctæ, rosæ que folia residuo aceto commixta.

iiij.

¶ Cum autem pluribus diebus permanferit dolor, tum omnium supradictorum oportet vncias singulas sumere, ijs q; admiscere lauri baccarum, castorei, nucum amararum, pulegiij, sampfuci foliorum, singulorum vncias, & aceti sextarios tres decoquere ad dimidias. Eodem modo rosa admixta, non tamen frequenter, caput curare.

iiij.

¶ Ad omnem capitis dolorem efficaciter prodest, crocomagmatis pondo sextans, alumini fissi, vel gallæ. ꝑ. vncia. Hæc terere ex aceto & rosa vicibus adiecta oportet, vsque dum mellis habeat spissitudinem: inde frõtem, & vtraque tempora oblinere.

v.

¶ Ad capitis dolorem, cum inueterauerit, benefacit hæc compositio: Murrhæ. ✕. ꝑ. j. croci. ✕. ꝑ. ij. amigdalorum amarorum. ✕. ꝑ. ij. rutæ viridis ✕. ꝑ. iiij. sphondylis. ✕. ꝑ. j. panacis. ✕. ꝑ. j. laurus baccarū. ✕. ꝑ. iiij. serpylli. ✕. ꝑ. ij. castorei. ✕. ꝑ. j. Teruntur hæc omnia aceto, & fiunt pastilli: cum opus est diluuntur aceto & rosa, in mellis spissitudinem, atque ita frõs & tempora illinuntur.

vj.

¶ Oportet verò permanēte capitis dolore, materiam quoque detrahete ex eo per nares, vel os. Quæ res etiam auriculæ, vel dentibus dolentibus prodest. Nec minus quibus subitæ vertigines obuersantur, quos *σφοδραλικὸν* Græci dicunt. Item comitiali morbo correptos, & caligine impeditos ex magna parte leuat. Debent autem ij omnes pridie abstinere, & superioribus diebus aquam potare.

vij.

¶ Per nares ergo purgatur caput ijs rebus infusis per cornu quod rhinenchytes vocatur: Hederæ succo per se, vel betæ succo, cū exiguo flore æris, vel cyclamini succo mixto lacte aut aqua pari mensura.

viii.

¶ Bene detrahite naribus liquorem & hæc compositio: Salis, nitri, mellis, aceti, olei veteris, singulorū. ✕. ꝑ. binū, cyclamini succi, *σαπίδι* & *αργίας* quæ herbam pediculariā, quod pediculos necat, quidam appellant, singulorum ✕. ꝑ. j. Hæc in vnum mixta, naribus per cornū infunduntur, vel pinna lon-

Aa

giore

DE COMPOSIT. MEDIC.

giore nares interiorius perfricantur. Cum satis visum fuerit fluxisse, vt reprimatur, aqua frigida nares diutius abluere pura oportet: vel ea, in qua pridie crocum adiectum maceratum fuerit.

¶ Sed si per os magis detrahre materiam visum fuerit, quia non sine tormento per nares ea deduceretur, suadebimus pyrethri radicula comman- ducare, atq; subinde hiantem pati fluere saliuam: vel vuam passam cum piperis albi granis totidem dabimus commanducandam, & expuenda: æque enim & hæc deducunt pituitam. Benefacit & sinapi ex aceto tritum, & nõ excastratum, gargarizatum triū cyathorum mensura, admixto mellis, p. quadrante: detrahít enim largiter pituitam.

¶ Prodest cū diu caput dolet, adtondere ad cutem, & radere, & diutius sic cū ad relaxationem cutis fricare, & aqua calida fouere pura, vel laurum incoctam habente: quo tempore etiam sternutamentum concitare non alienum erit medicamento quod ex his rebus componitur. Veratri albi, castorei, struthij quod est radix lanaria, piperis albi, singulorum. ✕. p. j. hæc cōtusa tenuiter forato cribro transmittuntur: cum opus fuerit per pinnam, vel calamum scriptorium naribus sufflentur, vel specillo tincto in aquam, & excusso, tacta naribus iniiciantur. Proritat sternutamentum etiam per se contusum, & eadem ratione iniectum veratrum albū. Nigrū, siccū, & aridum, sternutationem statim inuitat.

¶ Capitis dolorem quemuis veterem & intolerabile protinus tollit, & imperpetuum remediatur torpedo viua nigra, imposta eo loco qui in dolore est, donec desinat dolor, & obstupescat ea pars: quod cum primum senserit, remoueatur remedium, ne sensus auferatur eius partis. Plures autem paradesunt eius generis torpedines, quia nõnunq̄ vix ad duas, tresve respondet curatio, id est, torpor, quod signum est remediationis.

Ad comitalem morbum.

Ad comitalem morbum, quem Græci *τὸ ἀλκιφίον* vocant, herbam quam iidem *πολύνηλον*, nos nerualem appellamus, oportet ieiunium quamplurimum viridem comesse, à prima luna ad tricellulam. Hæc eadem herba ebrio data copiosa, in crapula vinum discutit, mentemq; restituit.

¶ Itē hinulei cerui coagulū intra nouem dies exceptum, benefacit ad morbum comitalem. Intelligitur autem dierum numerus ex eo, quod iacent aures simul eorum primis temporibus, à nono enim die subriguntur. Oportet ergo sumere tunc coagulū, & arefacere, quo neq; Sol, neque Luna accedit, atq; inde dare pueris viciæ magnitudinis globulum, ex aquæ caldæ cyathis duobus. Maioribus verò natu fabæ solidæ magnitudine, ex aquæ caldæ cyathis tribus per dies triginta. Dentur autem aquæ puræ supra medicamentum cyathi duo, aut tres. Hoc remediū qui monstrauit, dixit ad rem

pertinere

pertinere, occidi hinnulum cultro quo gladiator iugulatus sit. xiiij.

¶ Constat inter plures & crocodili testiculū. ℞. p. j. aut victoriati per dies triginta ex aquæ cyathis tribus sumptum multos remediâsse. xv.

¶ Ad recentē comitiale morbum citò proficit: ad veterem tardius, tymi albi. ℞. p. iij. ex aceti cyathis tribus, & mellis boni pōdo vncia: vt dilutum ieiunus bibat per dies quadragintaquinque: sed cū biberit, citatus ambulet milia passuum minimè duum. xvj.

¶ Scio Romæ quandam honestam matronam aliquot comitali morbo liberasse hoc medicamento: ebore & scobis hemina, mellis attici pondo libra, hæc in vnū miscentur. Postea adiicitur, si puer fuerit, qui laborat, testudinis masculæ, palumbi masculi, vtrorūq; ferorū, id est, nuper captorū sanguis, quantū fluxerit dū viua vtraq; animalia dimittantur. Sin autem puella fuerit, sceminei generis animalia sint, & eodem modo capta, sanguine effuso emittantur. Oportet aut clauum cyprii eris acutū demittere in iugulū testudinis, & palumbi venas quæ sub alis sunt, ære acuto incidere: hoc medicamentū ligneo vase seruatum reponitur. Cū opus fuerit, datur ex eo luna decrescente per cōtinuos dies triginta. Primū cochlearia tria, deinde quinque, deinde septem, deinde nouem, summum vndecim: & rursus nouem, deinde septem, deinde quinque, postea tria: & iterū augetur, minuiturq; numerus cochleariorū, donec dies triginta antedicti cōsumantur. Postea oportebit scobis eboreæ heminam per duos menses consumere vitio correptū, accipientem ex ea terna cochlearia in die, ex aquæ cyathis tribus: hoc medicamentū qui vitur, neq; vinū, neq; suillam gustet. Præterea habeat in brachio verua eborea. Nā sunt & qui sanguinem ex vena sua missum bibāt, aut de caluaria defuncti terna cochlearia sumant per dies triginta, xvij.

¶ Item ex iecinore gladiatoris iugulati particulam aliquam nouies datam cōsumant. Quæq; eiusdē generis sunt, extra medicinæ professionē cadūt: quibus profuisse quibusdam visa sunt. xviii.

¶ Illud tamen non oportet ignorare, sanari hoc vitium cū cognitū est, aliquibus: viros facilius mulieribus remediari: pueros, vel virgines liberari post cōplexum & deuirginationem.

Colliria composita leuia. xix.

¶ D cōturbationes & epiphoras oculorum scio multa colliria, tãetsi tardè, magnos tamen effectus habere. Sed nulli colleriorū tantū tribuo, quantū lycio indico vero per se: hoc enim iter inittia, si quis hoc collirio inungatur protinus, id est, eodem die, & dolore præsentis, & futuro tumore liberabitur. Superuacuum est autem nunc laudes eius referre, in alijs enim expertus intelliges simplicis rei vix credendos effectus. xx.

¶ Oportet verò minimè quater, quinquiesve ex interuallo inungere, deinde

Aa ij de

DE COMPOSIT. MEDIC.

de cū combiberit oculi ad singulas inūctiōnes, ea' q; q̄ poterint sustinere calidissima, spongijs expressis vaporare eos diutius, eodēmq; die in balnea dicere: ita vt cū cætero corpore caput quoq; & facies calida imergatur, & foueatur: vino' q; vti vt quisq; assuetus est. Postero die si qua vestigia epiphoræ remanserint, inūgere collyrio aliquo acriore aquato sub vespere, & rursus in balneū deducere, & vinum dare eodem modo. Ferè enim vno die tollit epiphoram, & præcipuè incipientē neq; adhuc alio medicamento tactā. Sed si ea vis fuerit epiphoræ vt non cedat vno die, spectare oportebit donec impetus sedetur, & ita in balneum deducere, cætera' que facere quæ præcepimus. Idem hoc medicamentum etiam supra perunctū tardius quidē, sed eosdem effectus præstat, maximè in teneris corporibus, vt mulierum, & puerorum, quorū oculi nullius medicamēti vim sustinent: triduo enim, aut plerūq; quadriduo tollit dolorem, adiutū ovi infusione, & aquæ calidæ vapore.

xxj.

¶ Item compositorū collyriorū hoc maximè probo ad recētes epiphoras, & conturbationes oculorū, tumoresq; & dolores: Aloes indicæ. ✕. p̄. iiii. croci. ✕. p̄. ij. opij. ✕. p̄. j. gūmis. ✕. p̄. iiii. plātaginis succi cyathos tres. Terere oportet per se crocū diligenter, deinde cætera admiscere pridie macerata succi plantaginis cyatho: atq; ita reliquis duobus cyathis admixtis, cū spissata fuerint, fingere collyria. Vtrūq; autem genus medicamenti eximie prodesse iudico, proprietate quidem quadam: sed præcipuè quod nullam in se aspritudinem habet, vt pleraq; quibus ferè inunguntur homines. Nam quæ ex cadmia, aut ære ysto, eiusdemq; generis pigmentis componuntur, quæ curiose terantur, naturam suam tamen amittere non possunt. Nunq̄ enim vt succus diluuntur, sed cū in summam subtilitatem deduci nō possint, perseverantia tamen terentiū, corpora quasi puluerulenta necesse est maneat: quorū verò partes velut cōfigūt, certè exterius pungunt foramina prima, & tuniculam oculi, atq; inijs interdum nō tam molestam futuram concitant epiphoram.

xxij.

¶ Quod nomine etiam quidē diaglauciū dicitur, probo in inijs. Nam & hoc genere quodam ex eadem materia constat, nec vllam aspritudinem habet, quando sic componitur: croci. ✕. p̄. v. sarcocollæ. ✕. p̄. x. glauci succi. ✕. p̄. xx. tragacanthi. ✕. p̄. v. opij. ✕. p̄. v. Et hoc enim ego adijcio, & ita melius respondet, scilicet opium & in hoc, & in omni collyrio, medicamentis q;. Verūm adijcere oportet, quod ex lacte ipso syluatici papaueris capitū fit, non ex succo foliorū eius, vt pigmentarij institores eius rei compendij causa faciunt. Illud enim cū magno labore exiguum conficitur, hoc sine molestia & abundanter teritur. Ante omnia crocū aqua pluuiatili, deinde adijcitur sarcocolla, glauciū, opiū, tragacanthū, prius omnia seorsum macerata non multa eius generis aqua: vt q̄primū, id est (si potest fieri) ea-

dem

dem die fingantur collyria: solet enim diu neglectum mortario inarescere. His uti primis diebus collyrijs, non cæteris auxilijs prout res postulat, abstinendo dico sanguinis detractioe, meliusque eam cæteris proficere ad firmo. xxiiij.

¶ Cum verò pluribus quis diebus vexatus fuerit epiphora cum perseverantia tumoris, & pituita ipso calore oculorum glutinosior visa fuerit (quod ferè sexto septimoque die accidere solet) tū proderunt & ea quorum genus superius improbauimus, composita ex rebus metallicis. Facilius enim iam patiuntur oculi (si modo exulcerati non fuerint) iniuriam: quorum præcipue hoc mihi placet quod à colore *φαιδρῶν* dicitur. Accipit autē hæc: æris vsti xxiiij.
 ✕. p. xij. cadmiæ vstæ. ✕. p. xij. stibij cocti. ✕. p. xij. acaciæ chylismatis
 ✕. p. vj. aloes. ✕. p. iij. opij. ✕. p. ij. croci. ✕. p. iij. castorei victoriati pond
 do, myrrhæ, licij, idem scilicet pōderis, commis. ✕. p. decem & octo, aqua
 pluuiatili quæ sunt durata diu, teruntur donec leuissima fiant: postea cetera
 alio mortario singula trita admiscen tur: dū tollendum est, cōmi adijcitur.
 Hoc quidem etiam in initijs vtuntur, cum ouī aquato liquore per se, vel cū
 collyrio quod à cinereo colore *αεροειδῶν* appellatur. xxiiij.

¶ Collyrium spodiaceum à quibusdam cinereum dicitur, componitur autē ex his: cadmiæ, botryitidos vstæ super testam donec incandescat, & vino falerno extinctæ. ✕. p. xl. cretæ samiæ, quam vocant astra. ✕. p. lxxx. stibij cocti. ✕. p. xx. opij. ✕. p. x. commis Alexandrini. ✕. p. xx. Teruntur hæc omnia aqua pluuiatili, commi vltimum adijcitur: ante hoc, cū cætera leuia sunt facta, opium miscetur maceratum pridie aqua. Facit hoc per se etiam in initio cum tenuis abundans que fluit lachryma, & pustulæ molestæ sunt. Aut cum prima tunica oculi exesa est, alia ve exulcerata. Cum purum vlcus est, diluitur ferè ouī albore, quod est tenuissimum. xxv.

¶ Ad sordida vlcera oculorum, crustas que habentia, quas *εχάρσας* vocant, item carbunculos quos *ἀνδρωνας* dicunt, facit benè & per se mel atticū pyxide cyprij æris conditum, & repositum mensibus duobus, nec minus: quanto enim diutius remanet efficacius fit. xxvj.

¶ Sed præcipue hoc collyrium quod quidam Athenippū, quidā diasmyrnes, quidam *ἐυωδῆς* vocant, quia boni odoris est. Sed præcipue hoc, quod etiam ad pustulas, papulas que, & suppurationes oculorum facit, & ad cicatrices non veteres, & ad palpebrarum recētem, aut in corporibus tenuioribus aspritudinem. Oportet autem eo ad sordida vlcera diluto cum ouī albo, id est aquatissimo uti: deinde cum lachrymæ fluere desierit, cinereo super inungere. Itē ad pustulas ex ouo tritum facit. Ad papulas verò, & ad dolores cū rubore, & distentione oculi sicca, cum lacte muliebri & ex aqua. Aut ad cicatrices recentes extenuandas, & palpebrarum aspritudinem tollendam, Aa iij
 subiecto scilicet specillo, aut inuersa palpebra, si quis eo vtatur. Cōponitur autem

autē ex his: Pompholygis lotæ. ✕. p̄. viij. æris vsti. ✕. p̄. viij. croci. ✕. p̄. iij. myrrhæ. ✕. p̄. iij. nardi. ✕. p̄. sex semis & victoriati. lapidis hæmatitis. ✕. p̄. duū & victoriati. piperis albigrana decē, opij. ✕. p̄. j. aut victoriati, commis. ✕. p̄. x. teritur vino chio. xxvij.

¶ Collyriū Psittacinū à colore ita dictum, facit ad epiphoras quæ cum tenui & acri lachryma consistūt. Item ad vstiones & solutas cicatrices, & vastū tumorem, quem quia à loco interdū videtur propellere oculū, *απόπρω* vocant, cum ouī albo quod est tenue. Sed præcipuè facit, cū quasi sanguine suffusi sunt oculi, & ob id nullum nisi leuissimum collyrium patiuntur: recipit autem hæc: Croci. ✕. p̄. iij. cadmiæ. ✕. p̄. iij. stibis. ✕. p̄. iij. opij. ✕. p̄. ij. commis. ✕. p̄. ij. amyli & recentis & dulcissimi. ✕. p̄. iij. Eodem modo quæ scripta sunt in mortario debent teri ex aqua pluuiali. Amylum autem cum iam fingendum erit collyrium, adijcietur. Interdum & hoc superinungantur qui prius Athenippo curati sunt. His ferè collyrijs leuibus omnia quæ circa oculos cū tumore & dolore fiunt, remediamus.

Collyria acria.

xxviii.

Acrioribus autem ijs ad cicatrices extenuandas, & palpebras asperas, quod quia ex quatuor rebus vt quadrīga equis constat, & celeres effectus habet, *αρμα* dicitur. Recipit autē hæc: æris vsti. ✕. p̄. iij. thuris arboris corticis. ✕. p̄. iij. ammoniaci guttæ. ✕. p̄. iij. commis. ✕. p̄. iij. Teruntur ex aqua pluuiali. xxix.

¶ Hoc etiā superūctum, ad puerorum epiphoras, & qui non sufferūt inunctionem facit: vt huiusmodi medicamenta, quæ *πρωχρῖσα* vocant. Croci siculi pondo vncia, commis pondo vncia: hæc aqua teruntur, fiunt collyria. xxx.

¶ Est & hoc medicamentum satis efficax, quo ita oportet palpebras perungere, ne quid intra oculum fluat. Recipit autem hæc: Croci siculi. ✕. p̄. iij. crocomagmatis. ✕. p̄. xij. thuris. ✕. p̄. iij. aluminis rotūdi. ✕. p̄. vj. opij. ✕. p̄. j. myrrhæ. ✕. p̄. ij. commis. ✕. p̄. iij. Vino falerno teruntur, cum leuia facta sunt, & crassitudinem habēt mellis spissi, adijcietur passus cretici. p̄. sextans: reponitur pyxide stagnæ, si passum adiectum non erit, collyrium erit. xxxi.

¶ Benefacit & hoc medicamentum, quo Augustus vsus est, & recipit hæc: Aluminis fissi. ✕. p̄. xl. thuris candidi. ✕. p̄. x. aloes. ✕. p̄. xv. croci. ✕. p̄. xv. opij. ✕. p̄. ij. gallæ. ✕. p̄. x. rosæ foliorum aridorū. ✕. p̄. x. plantaginis succi vel feminis. ✕. p̄. x. Vino falerno teruntur, cū leuia facta sunt, & spissitudinē mellis habēt. Adijcietur passus sextarius, aut hemina, aut rursus commiscetur. Reponitur vase stagnæ, vel argenteo. xxxij.

¶ Collyrium pforicum ad caliginem, & ad aspritudinem oculorū. sicca q̄ perturbationem sine tumore, quā *ζυφοφθαλμια* appellant. Facit hoc collyriū bene

benè quod pforicon dicitur. Habet autem hæc: Croci. ✕. p̄. xij. pforici. ✕. p̄. xxiiij. p̄. summithij. ✕. p̄. iiij. opij idem, piperis albi idem, cōmis. ✕. p̄. vi. aqua pluuiāli commiscetur, teruntur. xxxiiij.

¶ Stratoticum collyrium ad aspritudinem, & caliginem. Recipit autem hæc: p̄. summithij. ✕. p̄. vi. piperis albi. ✕. p̄. j. omphacij. ✕. p̄. ij. cadmię. ✕. p̄. iiij. opobalsami. ✕. p̄. ij. opij. ✕. p̄. j. commis. ✕. p̄. ij. teruntur aqua pluuiāli. Colluriū hoc melius superiori ad caliginem facit. xxxiiij.

¶ Stacton, quod vocant, ad eadē. Ferè autem mulieribus prodest. Habet hæc: cadmię. ✕. p̄. xij. stibis. ✕. p̄. vi. piperis albi. ✕. p̄. ij. mysis vsti donec p̄. niteū fiat. ✕. p̄. ij. æruginis rasæ. ✕. p̄. j. & victoriati, æris floris idem, cōmis. ✕. p̄. v. aqua pluuiāli teritur. xxxv.

¶ Collyrium acre ad extenuandas cicatrices, & quibus veteres, caliginemque & aspritudinē oculorum, quod semel inunctum plurium dierum effectū præstat. Oportet autem eo aquato vti, diu enim tenet, ammoniaci guttæ. p̄. libram, æruginis. p̄. libram, commis. p̄. quadrantem, pluuiāli aqua teritur ærugo: postea cætera adiunguntur macerata aqua. xxxvj.

¶ Collyriū quod propriè facit ad aspritudinem palpebrarum, & callositatem. Oportet subiicere specillum, aut inuertere palpebram, eris vsti. ✕. p̄. xxiiij. æruginis. ✕. p̄. vi. croci. ✕. p̄. x. myrrhę. ✕. p̄. j. nardi spicæ. ✕. p̄. j. calisæ rufæ fistularū victoriati. p̄. piperis albi grana. xlv. commis. ✕. p̄. nouem, vino chio teruntur. xxxvij.

¶ Medicamentū liquidū ad palpebrarū veterrimam aspritudinē, & excrecentem carnem, *σύνμασις* quam vocant. Item callum durissimum, Hygram appellant, quia est liquidum medicamentū, carnem ex palpebris tollit sine magno dolore. Recipit hæc: Myrrhę, thuris, croci, singulorum. ✕. p̄. iiij. mysios. ✕. p̄. iiij. chalcitis. ✕. p̄. vi. Hæc teruntur diligēter aceto acris: vbi leuia facta sunt, & habēt spissitudinē passi, miscetur eis mellis atticij. p̄. libra. Deinde in patella æris cyprij super carbones posita inferuescit, donec mellis habeat nō nimium liquidā spissitudinē: atque ita reponitur puxide æris cyprij. Cū opus fuerit, inuertitur palpebra: deinde hoc medicamento suffricatur curiosè ad delachrymationem, id est, vbi desierit mordere medicamentum. Rursus inuertere oportet palpebram, atque ita pollice impresso membranas innatantes abducere, quæ facillè subsequuntur. Post hæc cinereo ex aqua inungendi erunt crassiore. Hoc inunctum multorum annorū callos, & aspritudines palpebrarum desperatas à quibusdam oculariorum paucis diebus tollit. xxxviij.

¶ Hygra ad suffusiones oculorū quas Græci *ὕψωμα* dicunt, medicamentum liquidū. Feniculi succi. ✕. p̄. iiij. opobalsami. ✕. p̄. iiij. mellis atticij. ✕. p̄. iiij. olei veteris. ✕. p̄. iiij. hyænæ fellis. ✕. p̄. j. euforbij. ✕. p̄. j. Hoc, oleo diluitur, & ita commiscetur ceteris. Aquato vti oportebit hoc medicamē-

to: est enim acerrimum, & vndiq; humores trahit. Quamobrem non sunt inungendi qui capitis dolorem, aut grauitatem habet. Item ante biduum, aut triduum vt aquam bibant quos destinauerimus eo vngere. Quaquā melius facient etiam, si perseueranter aquam potauerint: vitio enim molestissimo facilius inter initia carebunt. Non præterit me, habere te prudētes oclarios, quibus si nomina dixeris collyriorum in hoc libro scriptorū, contendant forsan se quoq; habere eadem cōposita: sed si pondera, aut effectus cōparare voles, longè diuersos inuenies. Ego enim ipse eodē nomine multa composita, non iisdem ponderibus & rebus, interdū habeo: sed his maxime probatis vtor. Nec vtiq; adfirmo non posse & alios eadem habere: nam & ipse ab alijs accepi, sed raro. Scio quosdam oclarios simpliciter tradētes cōpositiones, meq; multum elaborasse, vt veras & incorruptas acciperem, cōscius sum mihi. Neq; illud rursus dico, nouas, & non aliquibus notas in hoc libro cōgesturum compositiones, verum etiam quasdam diuulgatas, & (vt ita dicam) publicatas: eiusmodi enim, quia efficaces sunt, etiam pluribus in notitiam veniunt.

Ad aurium dolorem.

xxxix.

AD auriculæ & tumorem, & dolorem sine vlcere prodest herbe vreceolaris, aut cucurbitæ ramentorū succus tepens per strigilem in foramen auris dolentis infusus. Item bestiolæ multorum pedum (quæ tactæ conduplicant se in orbem pilulæ rotundissimæ similes, κατὰ κινιδίου ὄνους aut πολυπόδας Græci hoc gen⁹ animalium vocāt) oleo domestico complures inferuefacte vase ferreo, benefaciunt. Prodest & gliris pinguis, & gallinæ adeps, & medulla bubula, liquefacta, tepensque infusa. xl. ¶ Sed præcipuè picis flos, quod τρισελαίωρ appellant, cū oleo communi mixtū, ita vt tertia pars sit olei: Nam & dolores sedat, & ferè non patitur supurationem fieri. Et si facta fuerit, eadē res persanat. Ad summam ego ipse diu vexatus ab aure, cum multis frustra vsus essem medicamentis, ab hoc sum persanatus, & alios complures sanauī. Florem picis autē appello, quod excipitur dum ea coquitur, lana superposita eius vaporis: hoc etiam grauitatem odoris protinus tollit. xli.

¶ Item benefacit hoc medicamentum ad tumorem, & exulcerationem aurium, acetū acris sextarij duo, incoquantur mala granata, quibus coriarij vtiuntur, quia semper valida sunt, nec vnquam maturescunt, ῥοδὸς ὀξείας Græci dicunt, donec madida fiant: tūc hæc adijciuntur & admiscentur: Aluminis filli vncia, acaciæ succi, p^o. quadrās. Reponitur medicamentū ampulla vitrea. Cum opus est, ad tumorem quidem calidum per strigilem infunditur: deinde foramen summum lana succida tegitur. Ad vlcus autem frigidum per eiusdem generis lanam & auriscalpium iniicitur. xlii.

¶ Si caro excreuerit in foramine auris, compescitur sine dolore aut ferro hoc

hoc pastillo. Aluminis fissi. ꝑ. triēs, æruginis. ꝑ. triēs, misyos vsti. ꝑ. triēs, rubricæ sinopidis. ꝑ. triēs, commis. ꝑ. sextans. Teruntur priora ex aceto acri, donec quasi cum collyrium componitur leuia fiant. Vltimum com / mi adijcitur: & fiūt pastilli, qui ad omnia vlcera faciunt, aqua diluti, cū aut compescenda sint, aut cicatricem debeant ducere. Sed aquatioribus opor / tet vti, cum cicatrix est cludēda. Benefaciunt & ad exulceratas nares qua / libet ex causa, & grauius olentes.

Ad parotidas. xliij.

AD parotidas conuenit noctuæ cerebellum butyro mixtum: dis / cutit enim ferè eas sine dolore & molestia. Oportet autem aqua marina feruenti, nouis spongijs demissis, & per linteum intortū vtriusq; expressis vaporare parotidem, atq; ita oblinere hoc medicamento, superque tegere lana sulphurata totam maxillam. xliiij.

¶ Item bene discutit parotidas Iris illyrica contusa, cocta ex passo more fa / rinæ hordiaciæ, calda bis tēre imposta. xlv.

¶ Discutit & hoc medicamentum parotidas, antequam suppuraerunt: Spumę argēteę pondo dua, cerussæ. ꝑ. libra, salis ammoniaci. ꝑ. libra, æris floris. ꝑ. dodrans, aceti sextarius, olei veteris sextarij duo & dimidium. Spu / mam & cerussam salē per se & cum aceto terere oportet mortario, deinde oleo admixto traicere in cacabum amplum, ne extrā fundatur, & effer / uescat (efferuescit enim valde). Cū hæc super ignem posita habuerint em / plastrī temperaturam mollis, deponere oportebit cacabū, cum feruere de / sierit: paulatim aspergere æris florem, & mouere spatha medicamentū, ne extrā fundatur: & rursus coquere, donec habeat emplastrī spissitudinem stricti.

Ad sanguinis eruptionem de naribus. xlvj.

Rumpit se è naribus sanguis, qui cum abundanter fluxit, nisi ce / lerius supprimatur, periculum adfert. Proderit ergo aqua frigida vel posca subinde aspergere totam faciem, vel spōgia refrigerare, acetum acre infundere in aurē, cuius è regione sanguis fluit, aut in vtranq; si ex vtraq; sanguis emanauerit: gypso totam faciem cum frōte, & maximè nares crasse oblinere prodest: & caput frigida aqua copiose, superposito ali / quo tegumēto, perfundere, vel cucurbitam occipitio adfigere. Inijcere aut intus narem aut nares oportebit cochleæ viūæ carnem per se, aut cū thuris polline tritam: vel herbam quæ quia multa est & vbiq; nascitur, *πολυχοιου* appellatur. Idē trita facit & *λυσιμαχίου* herba eodē genere. Proderit & spon / giæ particulam presectam, aptè forcipe ad amplitudinem & patorem na / nū figuratam iniijcere paulò pressius ex aceto per se. Interdū aspergenda ei galla erit, vel chalcitis curiose trita, vel vtraq; in vnū æquis ponderibus mi / xta, melius enim facit. xlvij.

¶ Item bene supprimat & hoc medicamentum: mali corticis q̄tio coriarij vtuntur

DE COMPOSIT. MEDIC.

ytuntur. ꝑ. quadrans, aluminis ægyptij. ꝑ. sextans, chalcitis. ꝑ. vncia. Hoc tritum per succidam lanam asperum medicamentum iniicere oportebit. Facit aut̄ etiam ad omnem ex qualibet corporis parte, seu yulneris sanguinisq; eruptionem, quoniam interdum ita (vt diximus) minus curati, præfocati videntur. Et maximè cum vtraque obturata spisse necessario sunt foramina narium, quia spirandi facultas eripitur, non alienum est scire qua ratione vtrunq; præstari possit, vt neq; spiratio interpelletur, neq; remedium efficacissimū (quod per oppilationem narium efficitur) excludatur. Oportet ergo sumere pinnam anseris quammaximam, vel calami scriptorij fistulam modicè plenam: deinde aptare ad longitudinem nasi, atq; ita precipere vtraque parte vt perforata sit, inuoluerèq; ex fasciola tenui lintea quasi insita explere circuitum eius, donec cū videatur pator nariū cuneatione quadam recipere posse fistulam, atq; ita vt est circūuolutam mergere aceto acris & iniicere, interdum per se, vel asperso super acetum vtro libuerit antè doctorum medicamētorum. Hoc autem remedio magis vti, cum per vtraq; nares sanguis abundauit.

Ad vlcera in naribus,

xlvij.

Ad vlcera in naribus, plumbi stercus quod scoriam dicunt, ex vino, & murteo oleo vicibꝰ adiecto terere oportet, donec spissum fiat, & ita per pinnam nares obteguntur,

xlix.

Facit & hoc medicamentum bene: Pompholygis. ✕. ꝑ. quatuor, cerussa ✕. ꝑ. duodecim, hyssopi. ✕. ꝑ. trium. Vno falerno & rosa vicibꝰ adiecta teritur, donec mellis habeat temperaturam.

Ad polypos,

l.

Ad grauem odorem narium, ὀξείων Græci hoc vitium vocant: æruginis. ꝑ. quadrantem, aut squamæ æris. ꝑ. quadrantem, aut vtrunq; rerū ponderis sescuncie in mellis despumati. ꝑ. libra decoquere oportebit, & eo vti liquido per pinnam.

li.

Ad polypos, misy vstum, chalcitis vsta, æris flos, vstum fori, æris squama tusa, cribrata, si eo medicamento per pinnam sæpius nares tactæ, eiusmodi vitia attenuata, cotidie emendantur: cum sint à cerebro paribus ponderibus: sicca benefaciunt.

liij.

Sed quia plerunq; vexantur nares grauedine, quæ tumore earū efficitur: non alienū est te eius quoque remedia scire. Prodest igitur quies vnius diei, & ab omni re abstinentia: perungendæ nares erunt bitumine liquido, aut mirrha stacte, vel pice liquida: postero die pastillus iste nocte super cibum dandus est, & si opus fuerit per triduum continuum eodem tempore: recipit autem hæc: apij seminis. ꝑ. trientem, anesi. ꝑ. quadrantem, alterci seminis, quod ἰορκίον dicitur pondo trientem, opij. ꝑ. vnciam. Fiunt pastilli ponderis victoriati: alijs parte tertia detracta dantur cum aquæ cyathis tribus

liiij.

bus. Faciunt autem & ad oclorū epiphoras, & stomachi nauſeam, & deſe-
ctiunculas, & ad omnem fluorem.

Ad dentium dolorem. liij.

Dentium dolorem quamuis plurimi dicant forſices remedium
eſſe, multa tamen citra hanc neceſſitatem ſcio profuiſſe. Itaque
cum etiam exuſus eſt aliqua ex parte, tum nō ſuadeo protinus tol-
lendum: ſed excidendum ſcalpro medicinali qua cauatus eſt, quod ſine vilo
fit dolore: reliqua enim ſolida pars eius, & ſpeciem, & uſum dentis preſta-
bit. Sed cū dolor vrgebit, variè ſedāduſ eſt, partim collutione quorundam,
partim commanducatione, nōnūquam ſuffitione, aut impoſitione aliquo-
rum. Prodeſt colluere os frequenter radice herbæ quinquefoliæ incoctæ
in vino. Itē herba vrceolari, & cupreſſi baccis aqua incoctis. Alterci quoq;
radix, aut eiufdem ſemen linteolo ſpiſſo inligatum, & aqua ſepius inferue-
factum, denti ſubinde adpoſitum. Item leuat æquè dolorem dentium por-
talaca, commanducata ab ea parte qua non dolebunt, vt ſuccus traie-
ctus contineatur puſillo diutius, & ſolani ſuccus tepens benefacit garga-
rizatus. liiij.

¶ Suffire autem oportet ore aperto alterci ſemine carbonibus aſperſo, ſub-
inde os colluere aqua calida, interdum enim quaſi vermiculi quidam eiſci-
tantur. Leuat dolorem & bitumen ſuffitum. lv.

¶ Item commanducare proderit herbam rhododaphnen, & ſaliuā dolen-
tibus traicere, ac puſillo diutius continere, & ita hiantem pati ſaliuam de-
currere. Item mentaſtrum, vel radicem *κοτυλινδόν*, quæ herba ſimilia fo-
lia cymbalis habet, naſciturque ferè in parietibus humidis. Pyrethri quoq;
radix commanducata multorum leuauit dolorem. Nec minus alumen fiſ-
ſum linteolo ſpiſſo circundatum, & ita dolenti preſſum diutius continere
prodeſt. lvj.

¶ Imponere ipſi verò denti toti oportet hoc medicamentum quaſi empla-
ſtrum: peucedani ſucci. ✕. p. iij. opopanacis. ✕. p. j. thuris, ✕. p. duum,
vnae paſſæ ſine granis, ✕. p. j. Hæc per ſe contundi iubebis, deinde cætera
ſeorſum trita commiſceri in vnum. Vbi fuerit dolor, auriscalpiū lana mol-
li inuoluitur. deinde tingitur feruentiſſimo oleo, atque ita denti primū, de-
inde proximis gīngiuis ſuperponitur bis tēve, donec hebetefcat ex aliqua
parte dolor: poſt hoc, medicamento dens coperitur. Si repetierit, aut per-
maſerit nihilominus aliquis dolor, ſuper medicamentum auriscalpium
cum lana ex oleo candenti eodem modo imponere ſæpius oportebit, id eſt,
donec dolor tollatur. lvij.

¶ Sed ſi quando mouentur dentes ex perfrictione, confirmandi erunt plu-
rima gargarizatione lactis aſinini, aut vini maſſici ad tertias decocti, i quo
lapathi radices conijci debebunt, vt vnà decoquantur. Strigit etiam dētes
alumen

alumen, quo infectores vtuntur ex melle attico, ita vt duę partes sint mellis, tertia aluminis. Hęc misceri oportet mortario, deinde patella fictili feruefacere vt spissentur: atque ita recondere quolibet vase æreo, donec hoc medicamētum primò austerè, & nimis perstringere dentes, postea remissius videbitur. lviii.

¶ Item proderit motis dētibus hoc medicamētum: aceti acerrimi sextarij vnus seinis, cedrię verę ne habeat picis aliquam mixturam hemina, aluminis fissi, p. triens. Teritur alumen cum aceto, miscetur deinde cedrię, & vnà omnia vase greco coquuntur, tēda pingui mota donec in mellis spissitudinē temperati medicamentum redigatur. Hoc medicamento si quis ter in mēse dentes fricuerit, dolorem eorum non experietur.

Dentifricij compositiones. lix.

Dentifricium quod splendidos facit dentes, & confirmat: Farinæ hordeacię sextarium conspergere oportet acetocum melle mixto, & subigere diutius: atque ita in globulos diuidere sex, quibus dilatatis admisceri salis fossicij semunciam: deinde furno coquere, donec in carbonem redigantur, tunc terere oportebit eos globulos, & admiscere spicę nardi quod satis videbitur. lx.

¶ Ad dolorem faciundū hoc Octauia Augusti foror vsa est: ad dentiū dolorem, & confirmationem benefacit radice edulis cortex sole arefacta, & contusa, cribrata. Item vitrum candidum quod simile crystallo est diligēter tritū, admixta spica. Vtuntur pleriq; etiam huiusmodi dentifricio: herbam vrceolarem legunt cū iam in semine est quam plurimam cum radice: deinde lotam vno die siccant: postridie recenti muria dura macerant: tertio die expressam olla noua componūt, subinde salis fossicij quasi tabulata interponunt: atq; ita percoquunt fornace balneariorum, donec in carbonem redigantur. Postea trita ad tertias admiscēt spicę nardi quod satis est. Hoc cū eo quod candidos facit dentes, tū etiā cōfirmat, Augustā constat vsam. Nam Messalina dei nostri Cæsaris hoc vtitur, cornortum cerui vstorum in ollam nouam ad cinerem redactorum sextario vno, mastiches chię pondoy vncia, salis ammoniaci pondo sescuncia.

Ad fluorem gingiuarum. lxj.

Solent gingiuę quorundam, fluore infestari, quas pręgnātes vocant. Profunt eis lentisci folia arida contusa, & cribrata perforato cribro: facit & cinis eiusdem lentisci foliorum ex aqua eiusdem decocti. Compositum autem hoc medicamentum prodest, quod & ad omnia vlcera quę in ore fiunt vtile est, & à Græcis appellatur: recipit hæc: Aluminis fissi. ✕. p. iij. myrrhæ ✕. p. j. croci. ✕. p. ij. cypiri, id est. iunci radicis. ✕. p. ij. galgę. ✕. p. j. rosę lutei floris. ✕. p. j. sandaracę. ✕. p. iij. His omnibus rebus tunsis cretis, arido medicamento vtī oportet per pinnam

pinguam etiam ad $\sigma\upsilon\lambda\lambda\iota\delta\iota\alpha\varsigma$ & $\epsilon\pi\sigma\lambda\iota\delta\iota\alpha\varsigma$, id est, ubi ex transuerso gingiua suppurauit: aut tonsillarum tumorem magnū, vt digito pressius fricentur, vel ubi super extremum molarem increuerit gingiua.

Ad cancrum in ore. lxiij.

St & molestum interdum cū cācer os corripit, quod in itijs neglectum, breui spacio temporis mortis causa est. Oportet ergo, cū primū visum fuerit, anteq̄ latius serpat, fauces que occupet, misy vsto quā plurimō cum melle vtī sēpius: deinde colluere aqua olei astrī decocti subinde, aut corticis malī granatī. lxiij.

Medicamentū andronis prodest in omni parte corporis facto cancro, recipit autē hæc. Malī granatī corticis. $\times$. p. x. terre malī. $\times$. p. ix. aloes. $\times$. p. iij. myrrhē. $\times$. p. ii. gallæ. $\times$. p. viij. aluminis fissi. $\times$. p. iij. æris florīs. $\times$. p. duū. Terūtur & cribrātur sicca curiose: deinde admiscetur passū creticū dum habeat spissitudinem mellis: cū opus est vino austero sumendum medicamentum est, vitro reponitur, diluitur. Facit hoc medicamentum ad carbunculos, & ad ignem sacrum, & ad zonam quam Græci $\epsilon\pi\pi\epsilon\tau\alpha$, dicunt.

Ad faucium vuæ que tumorem. lxiij.

Ad faucium vuæ q; tumorem stomatice hac ferè vtuntur, quia nullam aspritudinem habet & satis efficax est, vuæ amineæ acerbæ cum primū granū incipiet perlucere, succi sextarios quatuor, mellis atticī sextarium commisceto in vnum, atq; in greo vaso coquito subinde mouens, donec mellis spissitudinem habeat. lxiij.

Altera eiusdem vtor stomatice, cū diutius vexatę partes antedictę sunt: Aluminis fissi. $\times$. p. duū. gallę cōtusæ. $\times$. p. duū. omphacij aridi. $\times$. p. j. croci. $\times$. p. j. passī creticī sextarius vnus. Hoc decoquit vaso fictili ad dimidias, & ita cætera diligenter trita admiscentur. Vtrūq; autem medicamentum stagneo reponendum est vaso.

Ad suppurationem faucium. lxiij.

Si verò suppuratio faucium suspecta est, diutius permanente earū tumore, & interdum febriculis non sine horrore intercurrentibus, oportebit gargarizare quidē aqua mulsa crebrius, furfuribus siliginis decocta, vel passo ad dimidias decocto benè caldo, vtī ore & faucibus diutius contineatur, vel ea aqua, in qua ficus arida pinguis erit decocta: perungere autem fauces hoc medicamento, quā tactus sustinere poterit pusillō pressius. Mellis optimi heminā, resinę terebithinæ. $\times$. p. duū. rosę cyathos duos, resinam cum rosa in duplici vaso, vtī solent vnguentarij, liquefacere oportet: deinde admiscere ei mel, & coquere donec spissū fiat medicamentum. Hoc etiam, cū eruperit suppuratio, vtī oportet: expurgat enim & explet idem.

Ad anginam. lxiij.

Bb Ad

DE COMPOSIT. MEDIC.

AD anginā prodest & sanguinis detractio, cucurbitarū admissio, cætera q; auxilia quibus medici efficacius vtuntur. Medicamenta autem simplicia quidem hæc faciūt: laser cyrenaicum, si poterit inueniri: sin minus, syriacum aqua dilutū, crassius per pinnam faucibus adhibitum. Item euforbium aqua dilutum. lxxviii.

¶ Compositorum autem medicamentorum hæc sunt apta: Fellis taurini, falis, aceti, mellis, olei veteris, æquas partes in vnum miscere oportet, & cū opus fuerit, pinna perfricare fauces diutius. lxxix.

¶ Itē benefacit git frictū. ✕. p. duū, pyrethri. ✕. p. j. sagapeni victoriati pondus, melle miscentur hæc in vnum trita. lxxx.

¶ Facit bene & hoc medicamentum: Fellis taurini. ✕. p. ij. elaterij qui est succus cucumeris syluatici. ✕. p. j. cachryos animati. ✕. p. j. tritum melle admixto reponitur. Cum opus est, dilutum aqua tepida sumetur, & fauces perungentur, cogunturq; inde q̄ plurimum deuorare. Soluit enim vētrem, & ita vehementissimè prodest. Item hoc medicamentum vehementissimè prodest, multos enim à summo discrimine mortis liberauit. Benefacit hirundinum pullorum cineris pondo quadrās, hyssopi pondo sextans, nitri p. vncia, piperis p. semuncia, laseris pondo semuncia: his tritis cretis, mellis attici quod satis erit admiscetur. Et hoc autem cæteris medicamentis sepius fauces, & pressius fricare oportet. Multis & hoc profuit medicamentū quod est sine dubio efficacius & vehementius: costi, apij, aneli, schoeni, cassiæ rufæ, singulorū. ✕. p. binum. git. ✕. p. j. amomi victoriati. p. vnus, Zeæ, quod est semen. ✕. p. duū, aluminis fissi semuncia, gallæ mediæ magnitudinis, numero. v. croci. ✕. p. duū. crocomagmatis victoriati. p. myrrhæ victoriati. p. Aristolochiæ creticæ. ✕. p. iij. cinnami. ✕. p. iij. hyrūdinum syluestrium pullorū cineris. p. vncia, nardi spicæ victoriati pondo. Hæc omnia siue contusa, siue creta diligenter melle attico despumato comprehendantur, Cum autē opus fuerit adijciatur quod satis erit eiusdem mellis. Hoc Augusta semper compositum habuit.

Ad yuæ tumorem & dolorem.

lxxxi.

Vam supprimit diu iacentem sal ammoniacū, galla cōtusa, æquis ponderibus. Eadem ratione aluminis fissi. ✕. p. iij. piperis albi ✕. p. j. quibus in vnum mixtis cochleario, ter tacta resilit. Item herbæ cyclamini succo per cochlearium ter die tacta, ac per triduum, nō solum resilit ac fit minima, sed etiam raro valde molestat. Item ad yuæ tumorem & tōsillarū siccum & efficax medicamentum: gallæ tusæ. p. vnica, æris flos. p. semuncia, menarū sine ouis quæ sunt, salfarum capita decem. Hæc comburuntur, & ita cæteris admiscentur cineribus, & postea nihilominus in vnum diutius teruntur. Oportet autem digito humido tangere medicamentum, & sic yuam ab imo rectam diutius supprimere sursum

versum

versum. Item aliud efficacius ad vnam diu iacētem, cyperi siccatae bene. ꝑ. quadrans, myrrhae. ʒ. S. croci siccati antè. ʒ. r. sandaracae. ✕. ꝑ. j. aluminis fissi. ʒ. S. aeris vsti. ʒ. S. Hæc omnia in vnum tunduntur, cribrantur, ac digito melle mixto medicamentum sumitur, & ita vna leuatur, ac tonsillæ pressius fricatur per triduum, aut si voles, digito mūdo sine melle curabis.

Ad tumorem & raucitatem arteriæ & vocis abscissionem. lxxii.

AD arteriam exasperatam simplicia quidem hæc faciunt: commis alexandrina vel tragacanthum per se sub lingua retentum, compositio autem hæc est. *Deest compositio.*

lxxiiij.

AD tumorem arteriæ papaueris syluatici iam maturi, viridis tamē adhuc, capita quàm plurima vase fictili conijciuntur, aqua q; superfunduntur, vt supernatet duobus tribusve digitis. Hæc vbi triduo macerata fuerint, eodem vase coquuntur donec demadescant, postea exprimuntur capita, omnisque aquæ percolatæ prius diligenter mensura capitur, ad cuius modum mellis atticæ quarta pars miscetur: deinde per duplex vas coquitur, donec mellis habeat spissitudinem. Hoc medicamentum & ad arteriæ tumorem, & ad tussim facit. lxxiiij.

¶ Altera arteriæ ad fluorem & raucitatem arteriæ. Item ex ea ad tussim, & abscissum sonū vocis. Tragacanthi. ✕. ꝑ. vj. commis alexandrinæ. ✕. ꝑ. vj. myrrhae. ✕. ꝑ. j. thuris. ✕. ꝑ. ij. croci. ✕. ꝑ. j. piperis albi grana. xx. canotatum recentiu trinum pulpas medias, detracta exteriori cute, interioribusq; venis vel viue passæ nouæ & icorruptæ, purgatis interioribus granis. ꝑ. viij. comis & tragacanthū passo cretico vno die & vna nocte macerari oportet, & postero die pila & pilo mundo contundere, & cætera trita mortario curiose admiscere. Inde dare fabæ magnitudinem, globulum sub lingua tenere deuorantem quoad liquefactū fuerit. Hoc medicamentū, pipere detracto, & ad tumorem arteriæ facit. Seruandū autē puxide buxea. lxxv.

¶ Arteriæ qua melior non est, refertur autem ab Asclepiade nostro: facit ad oia superius dicta efficacius: & quicquid in arteria vitij est. Cōstat ex his myrrhae optime pinguis. ✕. ꝑ. xxiiij. tragacanthi cādidi. ✕. ꝑ. xxviij. glycyrizæ radicis. ✕. ꝑ. xviiij. resinæ terebinthinæ veræ. ✕. ꝑ. xviiij. tragacanthū sicut est cōtūdere, & per cribrū tenuibus foraminib⁹ eijcere oportet: deide myrrham tritam seorsum admiscere, & rursus vtraq; in vnū diu terere, atq; ita in pilam cōijcere, & ibi cū concaluerint ictu pili terebinthinam paulatim miscere: donec oīm vnitas fiat. Postea glycyrizam contusam & cribratam, mortario q; nihilominus tritam sensim aspergere oportet. Vbi hæc bene mixta fuerint, dū calet medicamentū, plures accedant, & pilulas faciāt magnitudinis fabæ. Fit enim durissima hæc arteriæ, & hoc ipso præcedit cæteras: quia lingue subiecta non facile soluitur, & ita diutius exhibet suū

Bb ij effectum

effectum.

Ad suspirium.

lxxvi.

Ad suspiriū faciunt bene iter simplicia quidē acetū scillites, quod vocāt, cochleario ter quater ve sumptū in die. Prodest & ipsa scilla argilla circumdata, & furno cocta, purgatis exterioribus partibus, & quod tenerrimum est eius, mellis duabus partibus attici admixtū & tritū bene cochleario, semel in die bis' ve sumptū profuit multis. Pulmo vulpis in olla fictili ad cinerem redactus, & datus mensura cochleariorum trium, cum aquæ calidæ cyathis tribus. Item pulmo cerui eodem modo factus & datus.

lxxvii.

¶ Prodest & hoc medicamentum euidenter: Aluminis fissi. p. ✕. vj. opij. p. ✕. j. aqua exigua opium diluitur, miscetur alumini antè trito, fiunt globuli ciceris amplitudinis, dantur ieiuno ante cibū quaterni aut quini. Hoc medicamētū & ad sanguinis eruptionē ex interioribus partibus facit, & ad veterē tussim, & ad phthysicos, vel alios qui purulēta excreāt.

lxxviii.

¶ Hoc quoq; medicamentum ad suspirium satis cōmodè proficit. Sulphuris viui. p. ✕. j. nitri. p. ✕. selibra, abrotani quod tribus digitis comprehendī possit. Hæc contunduntur, & teruntur curiose. Cum opus est dantur ex his cochlearia duo cum duobus cyathis acetī calidi ieiuno.

lxxix.

¶ Aliud medicamentum ad suspiriū efficax valde. Facit autē & ad lumborū diutinū dolorem, & ad paralyfin, & hydropicos, lyenosos. Bryoniæ, id est, albæ vitis radicis. p. ✕. xii. irisillyriæ. p. ✕. xii. ammoniaci gutte. p. ✕. xii. asparagi radicis. p. ✕. vi. scyllæ bulbi crudi ex interiore parte. p. ✕. xij. tragacāthi. p. ✕. vi. mel miscetur cōtusis & tritis donec ceræ mollis habeat temperaturam. Inde cum opus est, datur. p. ✕. i. cum aqua mulsa cyathis tribus vel quatuor.

Ad strumas & omnem duritiem in corporis quolibet loco. lxxx.

Ad strumas bene facit radix cucumeris syluatici cocta ex aqua mulsa & trita, atq; ita imposta. Item ebiscum eodē modo factū. Sed melius marini lepores oleo vetere necati faciunt in plumbea puxide clusi, quam diebus quadragitadiligēter alligatam oportet habere, postea ex ea, pinna oblinendæ sunt strumæ, superque eas pellis lanata non nimium tonsa, tegendi gratia, imponenda est. Precipere autem oportet, ne quis hoc medicamento manus inquinet, aut inquinatas, prius quā lauerit, ad os referat.

lxxxii.

¶ Ad strumas & ad duritias mammaram mirificè facit antequam suppurarent, & post suppurationem nihilominus, hoc medicamētū. Olei veteris pondo dua, spumæ argenteæ pōdo libra, gallæ syriacæ pōdo triens, manne thuris pondo vncia, galbani pondo vncia. Cum oleo coquitur spuma donec cerati spissi habeat temperamentum, deidē admiscetur ei galla, & secundū hanc manna, cū emplastri habet spissitudinē, tollitur ab igne medicamētū.

&

& cū desinet feruere paulatim galbanū miscet, per minutas parteis linitur aluta cū opus est. Hoc medicamētū soluit tertio quarto ve die si nō suppu= rauerint strumę: sed si aptę fuerit, hyeme alternis, æstate cotidie. lxxxii.
¶ Malagma ad strumam & omnem duritiem mirificum. Idem ad māmā= rum muliebriū duritiā, & ad paniculas, & ad tubera, & cætera quę subitō adnascuntur. Recipit hæc: Resinæ terebinthinæ pondo dua, cæræ pondo semissem, propolis, quā quidam cærā sacram vocant, pondo sescunciā, galbani pōdo sextatē, olei veteris pondo selibrā. Hęc oīa oleo ad ignē liquefa= cere oportet, & postea miscere visci de quercu pōdo quadratē, ammoniaci guttę pōdo quadrantē, ebisci radicis aridę pondo quadratē, cypiri radicis, quem nos gladiolū appellamus, pondo sextatē, ferulę pondo triētē, aphro= nitrī pondo quadratē, asii lapidis floę pondo quadrantē, opopanax pōdo sextatē. Hęc omnia ordine quo scripta sunt cribrata in cacabum conijciuntur, opopanax oleo diluitur. Vbi temperatum est medicamentū, manibus subigitur, linitur cum opus est aluta.

Ad sanguinis eruptionem.

lxxxiiij.

Dsanguinis eruptionem, siue ex arteriis, siue à pulmone, vel pe= ctore ea fuerit, benefacit symphyti radix, quam quidam inulam rusticam vocant, quidā autem Alum gallicum dicūt, lota aqua frigida, & rasa cultello eburneo vel osseo. p. sextatis, aut plus, id est, quantum poterit manducare & deuorare, neque enim amara est. Opor= tet autem eodem die acetum non gustare, quod interdum per se magnificē solet prodesse: sed huius radicis effectū resouit. Item benefacit polygonij succus cyathorū duorum aut trium per triduum repetitus. Et plantaginis & solani eodem modo succus prodest: & cretę famiæ. p. ✕. i. sumptū ex aqua frigidæ rigore detracto cyathis tribus. Prodest & herbæ quam πολιοδον vocāt, nos vt opinor tiniariam, fasciculus, quantum manu comprehēdi potest, in tribus heminis aque decoctus, & ad tertias redactus, si quis inde cy= athos tres dederit per triduum. lxxxiiij.

Oportet autem extrā sentienti vulnus, eo loco spongiam ex aqua recen= ti imponere, vel ex aceto acri, ac frequēter mutare ne concalescēt noceat. Et vetare artus constringere, quod plerique medicorum faciūt, ignorantes quòd icitatur sanguinis eruptio musculorum compressione. Quandoqui= dem omnis cōstrictio in vtranque partem exiget æquē subiectā materiā, si cut vtrem si quis mediū laqueo constrixerit, animaduertet in vtranque partem excludere subiectum liquorem. Et si supèr foratus casu fuerit, inci= tatione ei aculabitur quod in eo erit. Eadem ergo ratione cū sanguis erupt? est, qui constringunt vi magna artus exprimentes, sanguinem venis subie= ctum cogunt magis erumpi per vulnus. Huius rei argumentum est, si quis super laqueū percusserit venam in brachio quę est animalis, animaduertet

Bb iij æquē

DE COMPOSIT. MEDIC.

æquè incitari sanguinem ex ea parte, quàm ex inferiore loco cū percussa est vena. Et hoc per se quidem si non viderant medici, meritò essent culpandi, quòd negligentes in ancipiti casu hominum essent. Cū præsertim Asclepiades etiam pluribus vsus sit argumentis in hac re: neque ei quisquam contradixit, quis enim aduersus veritatem hiscere potest? proinde magis sunt custodiendi qui pollicentur salutis custodiam vnus cuiusq; se facturos. Tã inertes autem & negligentes necessaria quidem ad conseruandam vitã humanam, quæ per aliorum laborem reperta sunt, studeãt scire. Meritò itaq; manifeste quidam iugulãtur genere quodam incitata eruptione sanguinis ab eiusmodi hominũ imprudentia. Et, o bone deus, hi sunt ipsi qui imputant suam culpam medicamentis quasi nihil proficientibus. Sed ad propositum reuertemur

lxxxv.

¶ Faciunt enim composita medicamenta ad sanguinis eruptionem, quorũ & hoc est: Acaciæ succi. ꝑ. vnciæ, ^{vnusid de} qui est succus rosæ syluaticæ, quam caninam quidam vocant. ꝑ. vnciæ, balauustum quod est flos maligni nati quo coriarij vtuntur. ꝑ. vnciæ, opij. ꝑ. semunciæ. Balauustum cõtunditur, siccatur, sicco mortario teritur. Cætera pridie macerata in aqua commiscuntur, & diligenter pastilli finguntur. Quidam. ꝑ. ✱. i. quidam victoriati denarij dantur ad ætatem cuiusq; , ex aquæ frigidæ remissæ cyathis tribus aut duobus. Atque ille quidem pastillus benefacit ad disentericos, id est, torminosos.

lxxxvj.

¶ Alter pastill⁹ ad sanguinis eruptionẽ mirificè faciẽs. Tragacãthi. ꝑ. ✱. ix. samiæ cretæ. ꝑ. ✱. vii. ceræ ponticæ. ꝑ. ✱. ix. glycyrrhizæ succi (est autem radix dulcis). ꝑ. ✱. v. Symphyti succi. ꝑ. ✱. xij. Commis. ꝑ. ✱. iiii. ^{vnusid de} succi. ꝑ. ✱. vii. thuris. ꝑ. ✱. v. aluminis liquidĩ. ꝑ. ✱. ii. opij. ꝑ. ✱. v. amyli. ꝑ. ✱. vi. myrrhæ. ꝑ. ✱. v. croci. ꝑ. ✱. vii. plãtaginis succi. ꝑ. ✱. iiii. passi meconii quod satis erit miscebitur, fiũt pastilli. Alii. ꝑ. ✱. i. alii victoriati dabuntur ex aquæ tepentis cyathis duobus & dimidio.

Ad tussim veterem, & destillationes, & suspiria & inflationes, cum dura habent præcordia, & lienosos, & phtisicos.

lxxxvii.

Catapotium, id est, medicamentum quod non diluitur, sed ita vt est deuoratur ad tussim quæ cum fluore est, Croci podo vnciæ, myrrhæ pondo sextãtis, opij pondo quadrãtis. Contunditur cum, percribratur, cõtusæ myrrhæ opium admiscetur aqua exigua dilutum. Postea adiiicitur crocũ, & cū in vnũ benè mixta sunt, fingunt pilulæ erui magnitudinis. Danẽ in nocte ternæ vel quaternæ. lxxxviii.

¶ Catapotium alterũ ad tussim aridam. Myrrhæ, piperis, castorei, galbanifloracis, opii, singulorum idem ponderis. Castoreum & piper contunduntur & cribrantur. Deinde myrrhæ antè tritæ cæteris contusis æquè admiscuntur.

lxxxix.

scuntur. Vbi omnium vnitas mortario facta est, melle despumato medicamentum comprehenditur: deinde formantur pilulæ vicinæ magnitudinis. Dantur ternæ vel quaternæ in noctem. lxxxix.

¶ Aliud catapotium ad tussim veterem, suspiriũ, & phtisĩ tētatõs, lienem, & icur durum habentes. Idem inflationem tollit, & purgat mulierem, si qua ex partu substiterũt. Styracis. p̄. ✕. vi. myrrhæ. p̄. ✕. ii. & victoriati, opopanacis. p̄. ✕. ii. iris illyricæ. p̄. ✕. ii. galbani. p̄. ✕. ii. resinæ terebinthine. p̄. ✕. v. alterci feminis. p̄. ✕. i. nitri. p̄. ✕. i. piperis albi. p̄. ✕. i. opii p̄. ✕. i. Irim, altercum, piper contundere oportet & cribrare, nitrum mortario terere, & cætera pilo commiscere, & postea hæc eis adicere, atq; facere catapotia magnitudinis fabæ. Inde terna vel quaterna in noctem dare ad inflationes in ipsa distentione cum aquæ calidæ cyathis tribus. xc.

¶ Pastillus ad tussim, destillationem pectoris, pulmones, ad epiphoras oculorum, vesicæ dolorem qui cum fluore consistit, vbi sæpius & non sine cruciatu vrinam faciunt. Item ad eos qui sanguinem reiciunt, aut per vrinam reddũt. Ad deiectionem, tormina, grauedinem, cholerã, stomachi crebrã nauseam cum vomitu sine febre. Et quicquid reprimere & siccare oportet optimè compescit. Præterea facit ad omnis partis corporis dolorem, præterea capitis. Quinetiam si quando aliquis hoc fuerit inunctus. Alii vitio non erit dandum hoc medicamentum. Cum aut ad omnia quæ suprã dixi manifestè profit, tũ præcipuè ad initia phtisim habentes benefacit. Multos enim eripuit ex magno periculo interdum bis terve datus hic pastillus: recipit hæc: myrrhæ troglodytis. p̄. ✕. vi. croci. p̄. ✕. v. opii. p̄. ✕. iiii. thus. p̄. ✕. v. alterci albi feminis. p̄. ✕. iiii. apollinaris herbę radicis corticis. p̄. ✕. iiii. Cõtũditur hic cortex per se, & cribratur tenui cribro: deinde crocum, postea altercum, myrrha, thus, quibus miscetur opiũ pridie aqua maceratũ: subinde aquæ exiguum adijcitur donec fingi pastilli possint. p̄. ✕. victoriati. Alij tertia huius ponderis detracta, dantur in noctem ex aquæ cyathis tribus. Somnum faciunt, dolorem sedant, vt superius dixi. Oportet autem ex eo etiam catapotia facere, quidam enim facilius ea quàm potione sumunt, verũ non multum interest. xcj.

¶ Ad eadem remissior quidẽ pastillus, sed non contemnendus, croci, myrrhæ, alterci, opij pondera paria contusa miscentur, despumato attico melle fiunt pastilli eiusdem ponderis. Dantur ad ætatem eius tres in noctem, licet & hinc catapotia facere propter eandem causam, sed tunc aqua, nõ mel adijcitur. xcij.

¶ Pastillus ad tussim & sanguinẽ reijciẽtes, & stomachum solutũ habẽtes facit, & ad deiectionem, & vesicæ dolorem. apij semen. p̄. ✕. vj. alterci feminis. p̄. ✕. xij. anethi. p̄. ✕. xij. opii. p̄. ✕. vi. croci. p̄. ✕. iiii. rosæ foliorum arefactorum in vmbra. p̄. ✕. xii. myrrhæ. p̄. ✕. xii. Semina, & crocum.

Bb iij cum,

cum, & folia rosæ contunduntur, cribrantur, myrrha teritur: opiū aqua maceratur: omnia in vnum miscentur aqua adiecta: fiunt pastilli victoriati. p. alijs tertia parte detracta. Dantur ad stomachū imbecillē habētes & sanguinem reiicientes ex aqua frigida cyathis duobus, cæteris ex calida totidem cyathis

xciiij.

¶ Pastillus ex odoribus benefacit ad omnem dolorem. Propriè autem ad tussim. Item pectoris destillationem, & oculorū epiphoras. Facit & ad spiritū, & ad lateris dolorē, & ad phthísicos: & vesica, renibusq; laborantes, vel sanguinē ad vrinā reddentes cum dolore. Casiæ, cinnamī, croci, singulorū. p. ✕. iij. alterci seminis, apollinaris herbæ radicis, singulorum. p. ✕. iij. piperis. p. ✕. ij. opij. p. ✕. iij. thuris. p. ✕. iij. nardī spicæ. p. ✕. ij. Vino falerno contusa & trita vtraq; vt debent, consperguntur: fiunt pastilli victoriati. p. Et alijs parte tertia detracta. Datur in noctem prout vires sunt cum aquę calidæ cyathis duobus aut tribus.

xciiij.

¶ Medicamentum, quod per cocleariū deuoratur, benefacit ad tussim aridā, & eos qui difficulter glutinosa excreant, & præfocari videntur interdū. Sed precipuè ijs qui lateris dolorem cū febre sentiunt, quos Græci πλεσιπυλινος vocant. Liberat enim eos ab omni periculo. Hoc medicamentum Apulei Celsi fuit, præceptoris Valentis & nostri, & nunquam vlli se viuo cōpositionem eius dedit, quod magnam opinionem ex ea traxerat. Est autem hæc quæ cōponitur tribus rebus his. Piperis nigri electi & pōderosi granis duobus, myrrhæ troglodytidos. p. ✕. ij. mellis attici despumati libra. Piper cōtunditur diligenter & cribratur, myrrha teritur mortario curiose: & postea vtraq; in vnum miscentur: deinde mel adiicitur. Dantur coclearia quina vel sena. Pleuriticis etiam plura sæpius, & cū intervallo dare oportet: & maximè cū tussunt, aut præfocari videntur, & difficulter spirant: siue noctu siue interdū. Protinus enim excreant ea quæ obstant transitui spiritus, & tussire desinunt.

xcv.

¶ Alterum medicamentū ad tussim aridam. Nasturcij animati seminis. p. vncia, alterci seminis. p. vncia, opij. p. vncia, myrrhæ. p. vncia, croci. p. semuncia, sulphuris viui. p. semuncia, piperis albi. p. quadrans. Melle colligitur medicamentum. Datur fabæ ægyptiæ magnitudine ex cyathis aquæ tribus in noctem. Facit autem hoc medicamentum ad lateris dolorem & ad stomachi inflationem, grauedinem, coeliacos qui subito vniuersa deiciunt. Prodest & dolentibus superpositū & circumdatum denti, & si exesus est, in cauernam eius infertur. Tollit præterea horrores febrem præcedentes: tūcum hæc circuitum certum habet datum ante horam, diutius corpore perfricato ex oleo calido. Prodest & illis qui sine horrore circuitibus febrium vexantur. Quamobrem ἀλεξίπυρος hæc compositio dicitur.

xcvi.

¶ Aliud ad tussim aridam, & glutinosa excreantes, Purgat etiam interane-

as

neas vomicas, suppurationes, lini seminis, vrticæ seminis, nasturcij seminis, iris illyricæ radicis æqua pondera misceri oportet, & cum melle despumato, quantum satis sit: & frequenter oportet cochleario dare.

Antidotos hyera Pacchij Antiochi ad vniuersa corporis vitia, maximè lateris, & ad podagram. xcyij.

Alateris dolorem, siue cum febre, siue sine febre fuerit, compositio mirifica, non ignorata quidem ab antiquioribus propter effectus, sed præcipuè à Pacchio Antiocho auditore Philenidis Catinensis vsu illustrata. Fecit enim magnos quæstus ex ea propter crebros successus in vitijs difficilissimis. Sed ne hic quidè vlli, se viuo, compositione dedit. Post mortem autè eius Tiberio Cæsari per libellum scriptum ad eum, & bibliothecis publicis posita venit in manus nostras, quam antea nullo modo extrahere potuimus. Quamuis omnia fecerimus vt sciremus quæ esset. Ipse enim clusus componebat, nec vlli suorum committebat: plura enim quam recipit ipsemet contudii iubebat pigmenta, fallendi suos causa. Hanc postea nos sciuimus, quæ vt sanè, & libello ipse fatetur non à se inuenta, sed vsu exactiore comprobata ad quæ vitia & cum quibus, & quemadmodum data proficeret. Etenim non ignota, ponderibus tamen antiquis, aut adiecit, aut detraxit. Et res quæ in hac compositione sunt, non vtiq; conueniunt ad antiquas. Interdum enim earum quædam plures etiam numero accipiunt, atq; ideo non idem præstant, cum interim hæc mirifica temperatura composita mirificos effectus habeat. xcvij.

Facit hoc verò medicamentum non solum ad lateris dolorem, sed etiam ad plura vitia efficaciter. Quamobrem semper habeo id compositum. Percurram autem quæ breuissimè, ad quæ vitia, & qualiter datū proficit, vt etiam in libello eius scriptum est, & ego magna ex parte iam expertus sum. xcix.

Sanat ergo morbo comitiali correptos, quos *ὑπὸ ληπτικῶν* Græci vocant, furiosos, quos *μανομάνεις* dicunt. Item sanat, quibus subitis tenebris obscurantur oculi cum vertigine, *σκοτομαίνοντες* hos Græci appellant. Nec minus diutino correptos capitis dolore, quem *κεφαλασγία* appellant. Prodest data. p. ✕. duum ex aquæ mulsæ cyathis quatuor, cum remissi fuerint. Et si frequenter quidè corripiunt, post binas ternasve accessiones danda erit antidotos Hyera, hoc nomē enim tribuit ei duas propter causas (vt existimo) Vnā, ne eius nomen verū dicendo, ostenderet quæ esset (Dicitur enim à quibusdam *πικρὰ* quia amara est: à quibusdam *διακολικῆ* id est ☉) Alteram, quod magis sub tanta specie nominis commendaret medicamentum. Sed si ex longo interuallo accessionibus vexabuntur, in remissione dolorum sæpius dandum erit medicamentum. Ita enim aut ex toto remedio est, aut certè minuitur cotidie impetus vitiorū & sedatur, interuallaq; maiora accipit, & hoc ipso oportuniores fiunt ad veratri potionē, qua maximè hæc vitia tolluntur.

tur. Dare autem his oportet secundum purgationem (bis enim aut ter spu-
mosa & glutinosa deiciunt) ptisanæ cremorem, olera lenia ex vrtica, & la-
patho malua facta: torpedine interdū admixta, & cū exiguo pane, aquāq;
potui.

¶ Facit bene hæc compositio ad suspirium, & ad vocis abscissionem, & subita-
tas præfocationes ex qualibet causa ortas, & ad eos qui sæpius existimantur
ab incubone deludī. Vsq; eo tamen vexantur, vt interdum vitæ periculum
adeant (est enim vitium non contemnendum) vtique in processa ætate.

Quibus dandum erit medicamentū, proximo die eius noctis qua correpti
sunt, cum interuallum à somno fecerint, & quod satis est ambulauerint, ex
aquæ hyssopum aut marrubium incoctum habentis cyathis quatuor vel
quinque. ✕. p. j. vel vnus & victoriati, prout res postulauerit. Deinde post
horas treis quatuor' ve cremor ptisanæ detur.

¶ Facit & hoc medicamentū ad eos, quorū musculi maxillares cum maxi-
mo dolore tensi sunt, adeò vt aperire os nullo modo possint *τετανωρ* hoc vi-
tium Græci dicunt. Item facit ad deprauatam faciem in vtrālibet par-
tem, *κυνικὸν σπασμὸν* hoc idem appellant, genus morbi. Præcipue verò ad
pectoris, & lateris dolores prodest ex qualibet causa factos, siue latente &
occulta, siue manifesta: vt ex ictu, casu, conatu aliquo supra vires, vel ponde-
ris supra modum portatione, vel contusione quæ frequenter gladiatoribus
accidere solet in luctationibus, & eorum maximè sauciatis. Nec minus ar-
bore alta delapsis, vel scalis deuolutis, excussis à rheda vel curriculo, atq; ita
tractis. Sed his, id est, manifesta ex causa vexatis, cum acethi cyathis tribus
quatuor' ve dādaerit antidotos. Illis verò qui ex occulta causa laborant ex
aqua mulsa proderit. Præterea neruorum tensionibus mirificè conuenit.
Quamobrem facit & ad tremulos, & syderatione tentatos vtrālibet, vna
enim ex contractione, altera cum remissione neruorum conspicit, *σπασμὸς*
hoc vtrūq; vitium Græci appellant. Ad quod etiam cum correpti sunt pro-
dest ex aquæ mulse cyathis tribus quatuor' ve datum medicamentum. ✕.
p. j. vel vnus & victoriati, admixto pondere victoriati castorei. Prodest &
ad articulare morbū, quem *ὄσπρις* vocāt, ad spinam, & totius lūborū q;
dolorem, ex aqua mulsa datur ad vires cuiusque. Item ad podagram bene-
facit, nam & in præsentia detractio ipsa leuat, & in futurum omni mole-
stia liberat. Dimidio enim celerius sanantur qui acceperunt medicamentū,
quàm prius solebant.

¶ Quid dicam? duritias in mammis mulierum cum dolore consisten-
teis, quas nullum medicamentum leuat, quemadmodum ex toto imperpe-
tuum interdum sanat, quas plærique medicorum insanabiles adfirmant
κύνιωματα & *κακοὶ δες* appellantes. Poteram nominare honestas foeminas
quas aut ille, aut ego hoc medicamēto sanauimus: nisi crederem fidem te ha-
bere

bere nobis alioquin, ipse tibi iam dixissem.

ciii.

¶ Illud verò supra omnium opinionem est, quod ad stomachicos euidenter conuenit, cum sit virosissimum medicamentum aduersus stomachum, ne ad lenia quidem, & simplicia medicamenta aptè dispositum. Sed videlicet in eiusmodi rebus potentior vsus ratione est, expertus enī vnusquisq; intellegit stomacho quoq; hoc medicamentum eximie prodesse.

ciii.

¶ Remediat enim eos, quibus frequenter inacescit cibus, & eos qui assidue inflationibus vrgentur, vel dolore eius vexantur, aut assidue nauseāt aut saliuā abundant, vel inedia consumuntur, stomachumq; ita solutum habent, vt ex eo varios liquores subinde respūant consentiente capite, vt nullum genus cibi continere possint. Item ad bilē atram generantes, quos *μελας χολιν* appellant benefacit. Oportet autem non continentibus cibos secundum vomitum protinus oleo perunctis, & diutius presse fricatis dare medicamentum. ✕. p. j. ex aquæ cyathis tribus: deinde artus constringere, & interdū olfactarijs reficere, & cōmanducatione oliuarum contusarum, earumq; rerum quæ stomachum constringere solent interim subrectos recubantes: deinde cum deiecerint solutis vinculis rursus perungere, & fricare totum corpus. Atque ita varietate apta ciborum stomachum proritare, vt halica ex mulso, malorum cydoniorum succo facto, vel ex granatorum per se malorum, vel si quos magis delectat ex frigida posca: secundum quæ, apala oua proderūt, & intubi cocti vel crudi ex aceto. Itē lactucæ caules cū folijs ex posca decocti, conchula marina, purpuræ murices, pelorides, volua pomorum, sorba mala orbiculata, scādiana, pira, crustumina segnina olla reposita: item vna ex olla. Hæc enim & huiusmodi quæ sunt, confirmant stomachum, quibus & insequentibus diebus vti oportebit paulatim ad cōsuetudinem progredientem: donec propè omni molestia ægri liberentur. cv.

¶ Est stomachi vitium quod cum siccitate & ardore eius, & inrequiebili (vt ita dicam) & iextinguibili siti consistit: *ἄγονοι* Græci vocant, ab eo quòd exiccat omnē stomachi humorem. Scimus quosdam vnas aquæ bibisse, neq; ideo sitim aliqua ex parte in præsentia compescuisse. Ad hoc. ✕. p. j. vel victoriati datum ex aquæ cyathis duobus frigidæ, ita prodest vt facile abstinere ab aqua proximis diebus possint. Lienosis verò ex posca, & iocine rosos duritiam habentibus diutinam ex aqua mulsa satis conuenit. Nec minus hydropicis quibus datur eadem ratione. Sed his per cōplures dies oportebit ptisanæ cremorem sine vllō liquore dari.

cvi.

¶ Prodest cōpositio hæc & colo inflato, & ceteris intestinis. Futuras quoq; vel iam factas vomicas iisdem partibus aut discutit, aut celerius aperit. Itē menstrua mouet mulieribus, quæ difficulter purgantur. Dandum autem erit his ex qua medicamentum. In aqua decoquitur herba quæ artemisia dicitur, aut quam *λίγγαμν* appellant. Etiam ad papulas & sacrum ignem, vel

DE COMPOSIT. MEDIC.

vel quam zonam vocāt benefacit ex aqua mulsa, detracto prius sanguine, si res postulauerit: vt & in alijs omnibus superius dictis faciendū est. Oīa enī auxilia adhibēda sunt, quę ex vsu pdesse eis cōperta habemus: quia facilius adiuta antidotos adiuuabit, & effectus exhibebit. Recipit autem hæc: Stoe cados, marrubij, χαμαίσις , quæ herba similia quercus folia habet, agarici, cucurbitulæ syluestris, quam κολοκυνθίδα appellāt, singulorum. $\times$. p. x. opopanacis, sagapeni, petroselini, terræ mali, piperis albi, singulorū. $\times$. p. pōdo. v. cinnami, nardi spicæ, myrrhæ folij, croci, singulorum. $\times$. p. iiii. in vnum omnia ponderata contunduntur & cribrantur. Præterea opoponaces & sagapenum: hæc enim mortario teruntur, adiecto melle tenui, id est, q̄liquidissimo: deinde cæteris miscētur, quæ & ipsa recipere debent tantum mellis, quantum satis erit ad comprehendenda, & continenda ea. Reponitur medicamentum vaso vitreo. Datur vt supra diximus ad cuiusque vires, & est prorsus sacrum, vt autor huius nominis appellat. cviij.

¶ Si quando autem efficaciore eo voluerimus vtī propter difficultatem naturalē vitiorum, aut diuturnitatem: vt in furiosis, aut comitiali morbo correptis, vellumborū perpetuum dolorem habētibus, podagra correptis vastius, cucurbitæ syluestris adijcimus ad superius dicta pondera. $\times$. p. xx. opopanacis atque sagapeni, singulorū. $\times$. p. triū. Quāobrem vtraq; parata debent esse medicamenta: vt cum opus fuerit, vsus alterutrius in promptu sit. Illud vtiq; credas interim velim mihi, dum in alijs expertus persuadeā, hoc medicamentum non solū nō nocere stomacho, verū etiam reficere & confirmare eum supra omnem opinionem.

Ad stomachi dolorem & inflationem, &

cætera vitia interius.

cviij.

Medicamentum quod propriè aduersus solutionem stomachi facit & fluorem eiusdem. Maximè verò cū nihil cibi retinere possunt, sed quicquid datum est reijciunt. Mastiches chiæ candidæ pondo libra, tragacanthi albi pondo libra, apollinaris herbæ radicis vncia. Contunditur tragacanthum cum radice: postea mastiche adijcitur. Reponitur in vitreo vaso. Dantur cum opus est cochlearia tria secūdum vomitum perfectum ex aquæ frigidæ cyathis tribus.

Ad stomachi dolorem & inflationem.

cix.

RAlmarum. $\times$. p. xl. anethi. $\times$. p. iiii. croci. $\times$. p. duum, git. $\times$. p. duum, & asari. $\times$. p. duū, murti nigræ baccarum. $\times$. p. iiii. iuniperi grana numero viginti. Contunduntur seorsum omnia, & in vnū miscentur: deinde fiunt pastilli. $\times$. p. j. alijs victoriati. Dantur ieiuno ex aquæ cyathis quatuor, aut ex cretico musto, quod est passigenus, cx.

¶ Medicamentum siccum ad stomachi inflationem, & dolorem, & inedia. Mouet vrinam: ideoque facit & ad hydropicos, & icur durum habentis, auriginē

auriginem, quam quidam regium, quidam arquatū morbū vocant. Refertur in Musam Antoniū. Recipit autē hæc: Aloes. ꝑ. assis trientē, croci, cinnami, nardi syriacę spice, asari, xylobalsami, mastiches chia, singulorū. ✕. ꝑ. vj. Tunditur, & vitro reponitur. Dantur cochlearia duo vel tria ex aquæ cyathis tribus.

Compositio. lxxij. quæ superius defuerat, hic ex Galeno septimo de compositione medicamentorum ὡς τὸ πρῶτον citante Scribonium Largum sic restituta est à Io. Ruellio.

Altera Scribonij Largi, quæ quòd sub lingua teneatur ἰσχυρῶς appellata, facit ad abscissionem vocis: Radicis dulcis. ✕. ꝑ. viij. myrrhæ. ✕. ꝑ. xxiiij. terebinthinæ. ✕. ꝑ. xxxij. tragacanthæ. ✕. ꝑ. xxxviij. singula sicca seorsum tūdito & cernito, resina q; in pilam coniecta excipito. Vbi in vnitatem coierūt, in formulas digerito, quæ ægyptiæ fabę magnitudinem æquent, & in vmbra siccato: cūmq; vsus poscet, vnam aut alteram sub lingua tenendam dato, vt elliquescens deuoretur. Medicamentū oportet cū res exiget, celeriter effingere, siquidem confestim exiccari solet: quapropter in promptu terere conuenit medicamenta cum in pastillos coges. *Hæc Galenus ex Scribonij Largi sententia.*

Ad cœliacos, & torminosos, & ventris diutinum dolorem. cxij.

Ad cœliacos, id est, qui subito & multa deijciunt. Item & ad aluum citatam, & interdum lenia tormina. Sorborum aridorum contusorum sextarius vnus, rhus syriaci coquantur sextarij duo, malagranata rec entia decem, item mala cydonia decem. Hæc vtraq; conijciuntur in sapam factam ex musti adhuc in dolio feruentis sextarijs triginta sex, ad duodecim sextarios decoctam, donec malorum coria percoquantur, vt sint madida. Deinde teruntur hæc fictili mortario, vt grana comminuantur, quibus deinde cydonia admiscentur, & æquè terūtur. Postea rursus & sorba arida admiscētur, cribrata curiose sapæ quę residua est, & omnibus in vnum bene coactis. Reponitur medicamentum in vitreo vase. Dantur autē inde ieiunis in diem ligulæ binæ vel ternæ per se. Sin autem grauior morbus infedit, hic datur. cxij.

¶ Pastillus ad cœliacos & torminosos optimè faciēs: Balauftij hypocystidos pridie aqua macerati. ꝑ. sextans, alterci seminis, cretæ samia, singulorū. ꝑ. vncia, vino myrtite adiecto, fiunt pastilli. ✕. ꝑ. vnus, aut victoriati. Dantur ieiuno sine febre ex vino myrtite, aut signino, cyatho vno cum duobus aquæ mixto: febricitantibus, ex aquæ cyathis tribus. Hoc etiam, incitata libidine ipsius morbi, pastillus, siue plures diluti aqua calida, vino, oleo, per clysterem immittitur, statim somnus consequitur quoties desurrexerint torminosi, qui grauiter afflicti sunt, & utiq; prodest.

¶ Alius pastillus ad torminosos efficacior. cxij.

Cc Acaciæ

DE COMPOSIT. MEDIC.

A Cacia. ℥. p. quatuor, croci. ℥. p. duū, galle. ℥. p. viij, hypocy-
stidis. ℥. p. iij, lycij. ℥. p. iij, myrrhæ. ℥. p. iij, rus quo coqui
vtūtur, nardi spicæ syriacæ, aloes, singulorū. ℥. pōdo duū, aneli,
cominis, singulorum. ℥. p. quatuor, piperis nigri. ℥. p. duū. Tunduntur,
teruntur, cribrantur, ex succo cauliculorū rubi, vel ex vino signino collyrij
tritura. Cum fuerint hæc lenia, aut vngui nulla pateat aspritudo, singūtur
pastilli. ℥. p. j, alijs pōdo victoriati. Datur vnus ieiuno ante meridiem, al-
ter in noctem ex aqua si febre serunt: ex vino signino, si sincerè corpus erit.
Hoc efficac est medicamentū, & si cætera quæ debent, sentiente eius vale-
tudine, rectè adhibita fuerint, vtiq; sanant. cxiiij. n

¶ Pastillus item qui clysterio immittitur torminosus per anum, cū fordida,
& sanguinolenta eiiciūt, id est, cum intestina eorum cancer occupauit, quo
quasi cauterio tunc tantummodo vtī oportet, alioqui nocet. Ideo q; à qui-
busdam ignorantibus eius vsus accusatur, quasi nocuus. Recipit aut hæc
Chartæ combustæ cineris. ℥. p. trigita, calcis viuæ. ℥. p. xxiiij, argemone
quod est auripigmentū. ℥. p. xij, sandaracæ. ℥. p. sex. Hæc trita vino cō-
spergūtur, in quo rosa & lētes prius incoquūtur, vt possint fieri pastilli, ℥.
p. duū aut vnus. Cū opus est teritur vnus pastillus, & immittitur per aquā
decoctam rosam & lentem habentem, si febricitabunt. Sin minus, ex vino
eadem incocta habente, Facit & murti fasciculus cum oleastri, vel oliuæ
ramulis, vtrorunq; modo prout res exigeret, incoctus. cxv.

¶ Potio autem, id est pastillus cum immissus fuerit, medicamentum sic cō-
uenit in noctē. Myrrhæ. ℥. p. duū, Lycij. ℥. p. iij, thuris ℥. p. j, opij. ℥.
p. duū, aloes. ℥. p. duū, acaciæ. ℥. p. iij, murti, baccarū nigrarum. ℥.
p. xvj, ouorum ex aceto coctorum vitelli duo. Hæc trita vino surrentino
consperguntur, & fiunt pastilli. ℥. p. j. Dantur febricitantibus ex aquæ cy-
athis quatuor, permixti surrentini vini cyathis duobus. cxvj.

¶ Ad ἐλασπ, quod vitium est inflatio tenuium intestinorum, facit bene gal-
bani pōdo victoriati, deuoratur in pilulas diuisum duas vel tres. Mouet &
ructum, & interdum deicit ventum deorsum, atq; ita prodest. cxvij. n

¶ Ad idem vitium mirificè prodest hoc medicamentum: Facit autem ad la-
teris dolorem, & ad omnem partem corporis, dauci seminis, panacis radi-
cis, castorei paria pōdera, rutę syluaticę dimidiū, tritis vel cōtulis mel deco-
ctum aduicere oportet. Inde dare, ℥. p. i, aut victoriati, ex aquæ caldæ cy-
athis tribus. cxviii.

¶ Facit & ad huiusmodi per anum immissum foenum græcum, id aqua be-
nè coquere oportet, atq; inde sumere heminam. Item in oleo domestico in-
coquere rutam q̄ plurimam, & hinc caldam heminā aduicere priori aquæ,
quibus vtrifq; admiscere aphronitri triti fescunciā, & ita per clysteria cal-
dam immittere. Hoc ego iam sterco per os deicientem (quod si non mor-
tiferum tiferum

tiferum est) sanaui vnguentarii cuiusdam seruū. Est aut vitium ^{ἐλεος} periculosissimum, & ideo inter præcipua refertur. Quamobrem non vtiq; cum magna fiducia ad hoc genus vitii aggredi debemus.

Ad colī dolorem etiam vetustum compositionum genera experta, quę in totum perferant.

cxix.

Ad colī inflationem benefacit cumini syluatici semen per se, vt est, datū, quantū cochlearia tria in aquę caldę cyathis quatuor. cxx.

¶ Nam Cassij medici colice bona multis nota propter effectus, vera hæc est, vt ab eius seruo Atimeto accepi, legato Tiberij Cæsaris: quia is eā solitus erat ei componere. Apij seminis pōdo selibram, anesi pōdo quadrā / tem, castorei pondo sextantem, myrrhæ pondo quadrantem, spicæ nardi indice pondo sextantem, opij pondo quadrantem, croci pondo fescunciam, piperis longi pondo sextantem, piperis nigri pondo sextantem semunciam, petroselini pondo sextantem, schœni pondo fescunciā. Hęc omnia contusa cribrata, melle attico decocta miscentur. Datur ex hoc medicamento, quā- tum nuxabellana media patet, ex aquę cyathis tribus calidæ. In ipsīs doloribus statim prodest. Item medicamentum cerati ex malabathro facit ex duabus partibus, & cerę vnus mixtum, & extrā impositum in ventrem totum. Præterea benefacit & ad stomachi inflationem, & ad suspīrium, & ad iocineris dolorem, tussim, destillationem. cxxj.

¶ Colice mirifica Iulij Bassi, citō leuat: deinde tollit inflationes colī & omnis partis corporis. Facit & ad stomachi imbecillitates, & ad intestinorum alioqui dolorem, quem Græci ^{σφοδρ} appellant, ex aqua hyssopum, aut rutam decoctam habente. Item benefacit ad sanguinem, & ex interiore parte. Non enim patitur late fieri nec intus vulnus cōverti: sed citō supprimit sanguinem, & vulnus cogit coire. Dandum autem his medicamentū ex aqua, ^{καλιόν} coctum habēte, aut rutam. Prodest & torminosi, & coeli / acis, datum ex aqua centunculum herbam incoctam habente, quam Græci ^{γλαφαλίδρα} dicunt, vel sorba, vel siliquam syriacam. Lienosis datur ex mulso vel passō aquę mixtis. Eodem modo dandū est & eis qui sanguinem per vrinam vel aluū reddunt. Nec minus etiā mulieribus quę fluore sanguinolento infestantur, quod ^{ῥῆμα ἐρυσιδρῶν} Græci dicunt, vel ex partu abortiue, quę residuos vuluæ dolores habent: & in totū quibus supprimentus est fluor, aut ex aliqua parte corporis inflatio tollenda. Recipit autem hæc: Spicæ nardi, costi, piperis albi, piperis nigri, piperis longi, myrrhę, opij, apollinaris radicis, & cinnami, asari, acori, thuris, brassicæ seminis, castorei, singulorum, ✕. p. xij. opopanacis. ✕. p. x. stcehadis, dauci, amij, singulorū. ✕. p. xviii. felis cretici. ✕. p. xxiii. mel atticū miscetur, datur nō plus q̄. ✕. p. aut victoriati. Cæterū prout cuiusq; vires postulabūt, tummodo infra hoc pondus ex aquę caldæ cyathis tribus in noctem se-

Cc ij cundum

cumdū cœnam. Hęc potio etiã febricitantibus tutò datur: sed cœliacis in ipso dolore prodest. Vitreo vase seruatur. cxxij,

¶ Ad colí dolorem faciunt quídem mirificè quæ superius posita sunt, sed cætera medicamenta in aliis vitis dolorem leuant in præsentia, hoc verò quod dicturus sum, supra hominis spem conditionemq; est. Ideo primò tē pore ne fidem quídem habet, postea à nullo satis dignè laudari potest. Nam & in præsentia dolorem tollit, & in futurum remediãt, ne eũ vnquã repetat. Rarò enim quis iterum, vel ad summum tertio, hoc accepto medicamento, vexatus est. Quamobrem si quando repetierit iterum dolor, dandæ erunt per triduum & tunc potiones, eodem modo quo primæ datæ fuerint. Interdum & tertio in dolore eodem genere potiones dabuntur: quod accidit post hanc, vtiq; in futurum quoq; remediatur, ita vt ne suspicio quídem vlla relinquatur vitis. Si quando tamen frigus, aut multitudo cibi præcesserint, grauitatem quandam, & priorè eius loci sine villo dolore sentiunt planè, vt intellegãt quasi, quanto malo caruerint. Hoc medicamento muliercula quædã Romæ ex Africa multos remediãuit. Postea nos per magnam curã cõpositionē accepimus, id est, precio dato quod desiderauerat, & aliquot non ignotos sanauimus, quorũ nomina superuacũ est referre. Cõstat autem medicamentũ ex his rebus: Ceruĩ cornua sumuntur, dum tenera sunt, quasi in taleas breueis diuisa, olla fictili componuntur, operculoq; superposito, ex argilla vndiq; circũdata, fornacæ vruntur, donec in cinerem candidissimum redigantur: atq; ita in vaso vitreo mundo reponuntur. Cum dolorem habet aliquis, pridie, quã poturus est medicamentum, debet abstinere ab omni re: atq; ita postero die sumuntur ex cornib; cochlearia tria cumulata, satis ampla: quibus miscẽtur piperis albi grana nouem trita, & myrrhæ exiguum, quod odorem tantummodo præstare possit. Hęc cũ in vnũ cõmixta sunt mortario diligẽter, cochlea verò africana, id est, ide adlata sumitur q̄ potest amplissima, & viua mortario cũ sua testa cõtunditur, atque vt est teritur: donec nullum vestigiũ appareat testularũ. Postea vini falerni non saccati cyathus adijcitur, & nihilominus rursus teritur. Magis enim tunc apparent residendo amplitudines, si quæ reliquæ sunt: quibus leuatis, iterum adijciuntur cyathi duo eiusdem vini, atq; ita prioribus bene admiscentur: transfunditurq; cum his quæ sunt in mortario, calice nouo, & supra carbones imponitur, mouente aliquo cochleario liquorem, ne quid subsidat & peruratur. At vbi bene incaluerit, inijciuntur in eundem calicem quæ suprã dixi cochlearia tria, & permouetur. Cum autem calore temperata & potio datur abducẽda, statim dolorem leuat. Hoc facere oportebit per insequens biduum, capientem cibi in prandio, aut alio tempore exiguum, quod faciliẽ conficiatur, ne crudus sumat medicamentum. Postea in consuetudine victus sui, qui colo infestabatur, dimittatur. Oportet

Oportet tamen non indifferēter remediātos in futurum viuere, tamen si enī à colī dolore tuti sint, metuere nihilominus debent, ne alia parte corporis æquē adficiantur ad intemperantiā colī antequam remediati erunt.

Ad tumorem, dolorem iocineris & duritiem. cxxiiij.

Ad tumorem & dolorem iocineris, item ad duritiem facit bene lupi iecur primū in aqua feruētī dimissum, atq; ita arefactū. Quā- tum victoriatorū pondō trium ex aquē caldæ cyathis tribus per aliquot dies dabis. cxxiiij.

Item benefacit ad duritiā iocineris veterē cunillæ aridæ quam saturæ iam quidam vocant, cōtusæ. ✕. p̄. vnius, vel victoriati, cum nulli cyathis duobus & totidem aquæ. cxxv.

Proficit mirificè hæc compositio ad tumorem, & ad dolorem cum duritia iocineris & lienis. Item ad reniū dolorem benefacit. Nam colorē corporis restituit, qui propter vitia dictarū partium corrumpitur, pallidusque conspicitur. Prodest hoc item medicamentum etiam ad aquæ mutationes, croci. ✕. p̄. x. nardi. ✕. p̄. duum, casia. ✕. p̄. duū, costi. ✕. p̄. j. schoeni. ✕. p̄. j. cinnami. ✕. p̄. j. myrrhæ stactæ. ✕. p̄. j. mellis optimi. ✕. p̄. xxv. Datur quantum faba ægyptia, in musti nulli cyathis quatuor. Vitreo vaso seruatur. cxxvj.

Ad iocineris duritiā veterem, hydropicos, lienosos, arquatos, & quibus opus est vrina. Item ex partu residua mulieri purgat, & vuluæ dolorem tollit sic. Anesi. ✕. p̄. viij. dauci. ✕. p̄. iij. petroselini, itē iuniperi, item silis, tragacanthi. p̄. selibra, panacis. ✕. p̄. viij. iris, myrrhæ, costi, amomi, singulorum. ✕. p̄. vj. cumami. ✕. p̄. iij. casia. ✕. p̄. iij. smyrnij, quod est semen olusatri. ✕. p̄. viij. nardi syriaci. ✕. p̄. iij. acori. ✕. p̄. x. balsami seminis. ✕. p̄. vj. opij. ✕. p̄. v. erui moliti sextarij bes, scyllæ coctæ pondō triens, vini chij aut lesbij quod satis erit. Pastilli fiunt. ✕. p̄. duum. cxxvij.

Ad auriginem.

Auriginem, quod vitium arquatū quidam vocant, capreae montanae stercus arefactū & tritum, adiecta mica myrrhæ, ex vini meri cyathis tribus: si febricitabunt, ex aquē totidem. Item rumicis radices tres aquæ tribus heminis incoctæ, donec sextarius relinquatur, inde cyathi quatuor per triduum dantur. cxxviii.

Ad lienosos veteres & novos in pubium puerorum.

Lienosis benefacit tamaricum longè à mari collectū, & arefactū, & contusum. ✕. p̄. vnius aut victoriati, datū ex aqua, vel ex posca. Prodest & inula arida campana eode modo contusa & cribrata, ex vini mixti cyathis quatuor. ✕. p̄. vnius data. Mirificè facit & ammoniacæ guttæ. ✕. p̄. victoriati, cū cauliculis tribus rubi ex aceto datum per dies quinq;. Tollit enim ex toto duritiā. cxxix.

Cc iij. Potio

¶ Potio ad lienosos, balani qua vnguentarij vtūtur. ✕. p̄. duū. costi. ✕. p̄. vnus, capparīs radicis. ✕. p̄. j. hederę nigrę baccarū. ✕. p̄. duū, ^{πικραλίς} quam sylvæ matrem vocamus. ✕. p̄. victoriati, galbani. ✕. p̄. viij. cardamini nigri, id est, nasturcij seminis. ✕. p̄. duū, & victoriati, piperis nigri. ✕. p̄. j. scyllæ coctę. ✕. p̄. xij. Hæc omnia colligūtur scylla, fiūt globuli. Dantur. ✕. p̄. duū vel vnus ex melle & aceto mixtis cyathis quatuor aut tribus. Eadē facit ad hydropicos bene, ex aqua mulsa vrinā mouet. cxxx.

¶ Lienosos sanat extrā impositus sinapis sextarius vnus detritus, adiecto sextario vno lentis aceto coctæ. Oportet autē impositū esse medicamentum, donec dolorē pati non possint: postea solio calido dimittantur, vt plures eos contineant dum desinat dolor, alioquin exiliēt: maior enim fit dolor caldā tactis, postea ceratum ex rosa imponere oportebit. cxxxj.

¶ Aliud eadem ratione impositum melius facit. Sinapis sextarius, githi cyathi duo, nasturcij cyathi quatuor, myrobalani corticis cyathi quatuor, piperis cyathi duo, sinapi aceto acri pridie maceratum, deinde tritum, contusum cæteris miscetur: in panno inlitum medicamentum imponitur, facta quàm longissima alligatur plurimū in vnum commissa, quò tardius soluatur. Hoc est efficacissimum, & multorum annorum tollit duritiam. Sed post hoc si quæ reliquæ remanserint, ammoniaco tollendæ erunt & rubo. cxxxij.

¶ Inflatibus lienosis dare oportebit aquam, in qua candens ferrum diffusum, vel lac caprinum, capra tantūmodo hederā pasta. Proderit & his sinapis sicca, contusa, cerato mixta, extrā impositū & gypsum aqua cōspersum, & acetum in quo tamaricum decoctum fuerit, vesica abditum, & ita extrā impositum. cxxxij.

¶ Ad hydropicos. cxxxij.

AD hydropicos, cum iam distenti sunt propter aquæ multitudinē (initio enim alia via prodest) benefaciūt chamæleę, quę herba est similima oliuę, folia quinq; vel sex, etiam si arida fuerint data ex aquæ mulsæ cyathis tribus, salis cochleario adiecto: largiter enim aquam ducit. Item squamæ æris, quam ^{λεπίδα} Græci vocāt pōdo victoriati, data cū apij seminis pari pondere ex aquæ mulsę cyathis quatuor: plurimum autem aquæ deijcit. Datur & radicis succus ex vini cyathis tribus mixtis. Oportet verò secūdum purgationem spongijs nouis totū ventrem ex aceto & sale eiusdem mensuræ diluto & inferuefacto imponere, & constringere extrā instita longa, cibos q; assæ carnis dare, cum pane azymo, fricātem totum corpus sale, oleo, paribus mensuris, vini meraci quod satis erit dantem. cxxxij.

¶ Benefacit ad hydropicos hæc compositio, & maximè in initijs, quorum sufflatum corpus est, ^{ὑπέρμα} quod Græci vocant, vitis albæ radicis. ✕. p̄. ^{xx.}

xx. Cocci cnidij. ✕. p. iij. scyllę bulbi cocti detracta exteriori parte. ✕. p. x. myrrhæ. ✕. p. viij. cymini cyathis tribus, anesi cyathis tribus, vini falerni sextarijs duobus, passi sextario vno. Præter myrrham, omnia cōtusa, nō cribrata, macerantur passo & vino, nocte & die: postridie colatur liquor, cui myrrha trita admiscetur, à quo cyathus datus à balneo alternis diebus, singulis adiectis cyathis, donec profectus intelligatur. Oportet aut̄ his diebus dare eis cibos affæ carnis agrestis, aut volucrū, aut vinū austerū meraculū.

Aluum mollientia.

cxxxv.

Voniā interdū res postulat & per aluū detrahi materiā, vt diuti⁹ lippiētibus, secūdū sanguinis detractiōnē, scabiē, ignē sacrū, papulas habentibus, & alia eiusmodi circa cutem summā, non alienum iudicauimus, horū quoq; genus exponere. Sed prius exponemus, quæ aluum mediocriter molliunt, simplicia quæ sunt. Mollit ergo aluum herba mercurialis lenibus oleribus q̄ plurima mixta: itē nitri victoriati pōdus, cum resinæ terebithinæ auellanæ nucis magnitudine deuoratur: calices quoq; eis incrustentur, additis quinq; vel sex salis farrisq; granis, apij seminis paribus mensuris: & is qui vinū nō austerū præbiberit, quātū possit ante cibum, & inter prandium, vel cænam belle aluū mollit. Item ouilli lactis sextario si quis adiciat cnicipurgati. ✕. p. iij. Mollit & ventrem quidem tribus heminis vini vt aloes victoriati pondo, vel idem pondus duobus tribusve sextarijs vini; & ita totū per partes aqua mixtum bibūt. Videtur autem vinū vetustius, vētremq; cum eo satis mollit. Facit autem aloes per se victoriati, vel. ✕. p. ex aquæ cyathis tribus frigide vel calidæ perductæ.

cxxxvj.

Purgat ergo belle chamælea, quæ herba oliuæ folia similia habet: quorū quinq; vel sex dare oportet, trita ex aquæ mulsæ cyathis. iij. frigidæ si adfuetus erit: si minus, calidæ, adiecto cochleario. Detrahit enim aquā largiter. Biles purgat, & filicis radix lota & rasa, atq; in minimas particulas cōcisa, quantum placet aceto aspersas condito, vt solet: ita cum pondo quadrante consumpta.

cxxxvij.

Bene purgat & hæc compositio, aloes victoriati pondus, colofonię victoriati pondus, vnā teruntur, adicitur mellis quod satis est ad colligenda ea. Datur ex aquæ calidæ vel frigidæ cyathis quatuor. Hoc medicamentum stomachum non corrumpit.

Globuli mirificè purgantes, qui vt sumuntur, ita integri deiciuntur, nec lædunt stomachum.

cxxxviii.

Olofonię. ✕. p. viij. Bdellii. ✕. p. duū, cōmis. ✕. p. vnijs. Hæc trita succo lactucæ colliguntur, & finguntur pilulæ fabę magnitudinis. Dantur paribus pilulis vsq; ad septē, prout vniuscuiusq; Cc iij vires

vires patiuntur.

Globuli qui etiam cenatis dantur, & efficiunt
manè deijci quod satis sit.

cxxxix.

Olofonia. ✕. p. iij. aloes. ✕. p. iij. tragacanthi. ✕. p. duum.
Hoc pridie aqua maceratur, postero die cæteris admiscetur: fiunt
inde globuli fabæ magnitudinis. Dantur à tribus vsq; ad septē,
prout cuiusq; vires patiuntur. Stomachum nullo modo vexant.

Ad tineas & lumbricos necandos.

cxli.

Ad tineas necandas, eijciendas, per triduum allium plurimum edat,
& veteratum caseum mollem, secundum hoc filicis macedonica
contusæ, aridæ & cribratæ. ✕. p. viij. cum melle quantum ipse
vulerit cõsumat. Post horas quatuor detur ei aloes & scamoniæ, singulorū
victoriati pondo, ex aquæ mulsæ cyathis quatuor: cum cõeperit desurgere,
aqua calda supponatur. Licet & sine oleo pridie incenato dare vtraque
medicamenta.

cxliij.

Ad lumbricos satis commodè facit & sandonica herba quæ nūc viget, &
cornū ceruinū limatū lima lignaria quantum quatuor vel quinq; cochlea-
ria ex aque mīxorū decoctorū cyathis tribus, pridie maceratū: deinde tritū
& datū, aqua exigua adiecta.

Ad prolapsionem & libidinem nimiam
desurgendi extremi intestini.

cxliij.

Inesmos est irritatio vltimæ partis directi intestini, in quo vltimo
sæpius libet desurgere sine caussa. Proderit ad hoc quoties desur-
rexerit, vino austerissimo & aqua calida fouere, vel verbenis &
murti, & oliuæ ramulis, factis ita, vt duæ partes murti sint. Quinetiam
penicillum intinctum, & nō nimis expressum, ex alterutro eorum ano ex-
positum proderit habere, vel eodem modo glom⁹ staminis albi: diutius enim
vaporem continet. Perungundus erit anus specillo lycio, patarico, vel idico.
Vel hoc collyrium iniiciendum, quod ad omnem deiectionem, & tormina
benefacit. Acaciæ, mali granati corticis vsti, singulorū. ✕. p. iij. hypocy-
stidis, rhois quo coriarij vtuntur, opij, singulorum pōdo sena, omphacij pō-
do quatuor & victoriati, croci. ✕. p. iij. vino austero colliguntur: fiunt col-
lyria magnitudinis nucleorum pineorum.

Ad renium tumorem & exulcerationem, etiam si
sanguilentā vrinam faciant.

cxliij.

Ad reniū tumorem, & exulcerationem, etiam si sanguilentā vrinam
faciant, rosæ aridæ foliorum, papaueris nigri seminis, nucleorum
pineoru m paria pondera, contunduntur seorsum, & in vnum mi-
scetur: inde datur quantū nucis iuglandis, ex passi cyathis duobus, & aque
cyathis tribus.

cxliij.

Alia

¶ Alia ad renium dolorem potio, quæ etiam quasi arenam sabulofam detrahit. Apij seminis, petroselinî, anesi, singulorum. ✕. p̄. xvi. dauci seminis. ✕. p̄. iiii. schoeni. ✕. p̄. vj. croci. ✕. p̄. triginta duû, mellis quod satis videbitur. Dantur quântû lupinus ex mellis ligula, & aquæ cyathis. iiii. Ad renium tumorem & dolorem facit eadē, & ad iecinoris, & ad lienis tumorem, ad eos qui mali coloris propter hæc sunt vitia: item aquæ mutationes: Croci. ✕. p̄. x. nardi idici. ✕. p̄. duû, casie. ✕. p̄. duû, costi. ✕. p̄. j. cumami. ✕. p̄. vnus, myrrhæ stactes. ✕. p̄. vnus, mellis optimi. ✕. p̄. viginti quinque. Dantur quantû fabæ ægyptiæ ex mulsi cyatho, mixto aquæ duobus, vel mulsæ aquæ cyathis tribus. cxlv.

¶ Si cui autem lapis in renibus innatus fuerit, & vrinam non faciet, medicamentû his rebus fieri debet: Petroselinî p̄do. z. anesi. p̄. z. dauci seminis p̄do. z. git. p̄. z. cinnami. p̄. z. schoeni p̄do. z. croci. 9. v. apii seminis. p̄. 9. vj. Hæc omnia tusa, creta, melle attico despumato p̄do. ij. z. colliguntur, & medicamentum vitro condunt. cxlvj.

¶ Ad tumorem & dolorem vesicæ, & exulcerationem benefacit aqua in qua ferrû candens dimissum est. Hoc ego traxi ab aquis caldis quæ sunt in Tuscia ferratæ, & mirificè remediât vesicæ vitia. Appellantur itaq; vesicariæ, quõdam Milonis Gracchi prætorii hominis optimi ad quinquagesimû lapidem reddentis. cxlvij.

¶ Ad tumore & dolorem vesicæ, & ad eos qui difficulter vrinam reddunt. Alterci seminis, apii seminis, maluæ seminis, cucumeris edulis seminis purgati, singulorum. ✕. p̄do. vj. amigdalorum dulcium purgatorum, nucleorum pineorum purgatorum, singulorum. ✕. p̄. trium, opij. ✕. p̄. vnus, croci. ✕. p̄. vnus & victoriati, passo contusa consperguntur. Datur hoc medicamentû. ✕. p̄. j. ex passi cyathis duobus, & aquæ totidē. cxlviii.

¶ Ad vesicam exulceratam, nucleorum amigdalorum victoriati pondus, cucumeris edulis seminis purgati cyathus vnus, anesi cyathus, papaueris nigri. ✕. p̄. iiii. croci. ✕. p̄do vnus, palmas cariotas. p̄. triginta. Has macerari oportet in passi sextarium vnum, atq; conterere, his adijcere cætera: ex eodē dare nucis iuglandis magnitudinē, ex passi cyathis tribus. cxlix.

¶ Ad sanguinem cum dolore per vrinam reddentes. Aluminis fissi, p̄do vncia, tragacanthi p̄do sextans. Tragacanthû ex alumine trito cogitur in pastillos victoriati p̄do, hinc vicicæ magnitudine detractum datur ex passi cyathis tribus. Ad calculosos experta. cl.

AD initia vetusta ve cõprimenda, & emendanda benefacit ad calculosos herba σκολοπίνδριον, quã nos calcifragam appellamus, benefacit contusa. ✕. p̄. j. ex aquæ cyathis tribus per dies triginta: eodem modo ἰσρα. βοτάνη, quã nos vettonicam dicimus. Item eodem genere datur tãtum, licet aut aqua earum decocta vti cotidie ieiunû. ✕. p̄. vnus, cum

cum aquæ cyathis tribus, clj.

¶ Multos cū admiratione effectus audiui narrantes, Cai Iuli, nasci in lapidicinis bestiolas adhærentes saxis quasi verrucas, has quinq; ex aquæ cyathis tribus suffundere, & per vrinam extrahere lapides certum est. clij.

¶ Ad calculosos, cucumeris seminis, dauci, anesi, apij, petroselinij, myrrhæ, singulorum. ✕. p. triū & victoriati, casia, daphnidis, cinnami, nardi, singulorum. ✕. p. vnus, aqua colliguntur, fiunt pastilli lupini magnitudinis. Ex aqua dantur cyathis tribus per dies quadraginta. Hoc medicamentum cum componitur, pilum ligneum sit, qui contunditur, anulum ferreū non habeat. Hæc enim superstitionē adiecit Ambrosius medicus Puteolanus, qui adfirmavit multos se hoc medicamento sanasse. Detrahente autē dixit post diem septimum fragmina quædam lapidum quasi arenam. clij.

¶ Ad calculosos, lienosos, hydropicos, vrinam detrahīt, lapidē extenuat, Eryngij, pyrethri, saluincæ, calcifragæ, singulorū. ✕. p. viginti quinq; ebulli, aristolochiæ, singulorū. ✕. p. oxymyrsinæ quæ scopa regia vocat, succo hæc oia contusa ligno, colliguntur, fiunt pastilli. ✕. p. vnus. Dantur autem ex aceti & mellis cyathis tribus. Calculosis illecebræ quantum manus capit, aut auriculæ murinæ idem, aut betonicæ tantundem: earum quælibet herba ex aquæ tribus heminis ad tertias decoquitur, inde sumuntur cyathis tres, & eodem adijciuntur vini cyathi duo, & nitri victoriati pondo, atque his dilutum medicamentum datur pondo. j. per dies quadraginta quinque. In arenam soluit lapidem, & hydropicis ex mulsi mixti cyathis tribus dandum est.

Ad lumborum dolorem diutinum, & paralyfin. clij.

AD lumborum dolorem, cucurbitæ syluestris floccorum, aut seminis. ✕. p. duum, brathys. ✕. p. j. salis, ✕. p. j. Fiunt catapotia melle decocto adiecto. Valentibus tota datur compositio, imbecillioribus autem dimidia. Sed manè per clysterem aluus ducenda, ouorum albis temperatum. clv.

¶ Ad lumborum dolorē & paralyticos, cucurbitæ syluestris. ✕. p. iij. pyrethri. ✕. p. iij. myrrhæ. ✕. p. duū vel vnus. Dantur ex passi cyathis tribus: licet hinc catapotia fieri, dum idem ponderis deuoretur. Sed & his aluius acri clysmo manè trahenda est. clvj.

¶ Ad lumborū dolorē & paralyticos antidotos Hiera Pacchij Antiochi melius omni medicamēto facit. Sed ad paralyfin mirificè hoc acopum facit, quod oportet in sole diu fricare, aut loco flamma præcalfacto. Olei sabini. ✕. p. xxv. cucumeris syluatici recentis radicis. ✕. p. quindecim. Hæc radix magnitudine nucis iuglandis concisa vaso fictili nouo ex oleo coquitur, donec succum omnem remittat, & quasi arida sit: post hoc adijcitur per lintheum, vel colum transmissio oleo in quo adijcitur dum calet, caræ potius. ca.

cæ in frustra redactæ pondo libra, olei laurini pondo libra, olei cyprini pondo libra, olei lilij pondo libra, olei veteris pondo dua, piperis albi contusi, & per cribrū tenuissimum trāsmissi. ✕. p. as. pyrethri contusi, & per idē cribrū trāsmissi. ✕. p. vnius. Hæc in vnū miscentur, reponuntur vaso fictili. Facit præterea ad lumborū, & ad omnem dolorem corporis, & præcipuè neruorū. Muliebres locos durissimos mollit, cū diu alijs medicamētis nihil profectum est. clviij.

¶ Ad lumborū dolorem malagma quod propriè facit: Picis liquidæ sextarios duos, olei veteris sextariū vnū, resinæ terebinthinæ sextariū vnū, cæra. p. librā & triētē, magmatis pōdo beisse, aphronitri pōdo triētē. Coquitur pix cū oleo, donec spissa fiat, & postea adijcitur ei resina, deinde cæra, & secundum hanc ex interuallo magma. Vbi habet emplastri figurā medicamentum, tollitur ab igne cum tepere cœperit, & aphronitrū aspergitur sensim, ne superfundatur quod in cacabo est.

Ad podagram.

clviij.

AD podagram caldam cū feruore, & tumore rubicūdo, quam caldam vocāt, benefacit primis diebus herba vrceolaris, item caseus mollis recens per se, postea herbę salis pusillū admiscere oportet. Item facit apium viride per se & cū polenta. Nec minus solanū, portulaca, plantago, spongia vel rhodia, vel africana mollis ex aqua frigida, lana succida ex rosa & vino. Subinde autē hæc omnia mutare oportet prius, quàm excalescant. Prodest & omentū caprinum. Item faba molita cū suis uuluis ex aceto cum melle diluto conspersa & imposita, ducit enim sanguinem, & dolorem leuat. Benefaciunt & mala citria quæ maxime cocta, ex acetis sextarijs tribus, donec madida fiant, quibus tritis adijcitur aluminis fissi pondo vncia, myrrhæ pondo sextans. Benefacit & aloe aceto diluta, & per pinnam pedibus inducta. Item opium lacte muliebri dilutum. Mirificè uero hoc facit cataplasma, id est, superpositum medicamentum. clx.

¶ Tollit enim triduo dolorem lomēti hemina, feniculi seminis cyathi duo, polentæ tenuis cyathi duo. Commiscentur hæc in vnū contusa, molita, trita, deinde consperguntur aqua pluuia, & ita temperantur, ne durū sit medicamentum, aut aquatum nimis. Impositum protinus leuat, triduo tollit dolorem. Hoc constat, si quis ter in mense inter denos dies usus fuerit, in nocte non laboraturum. clx.

¶ Ad frigidam podagrā, quæ sine tumore & rubore consistit, cataplasma: Piperis nigri moliti hemina, feniculi seminis cōtusi hemina. Coquuntur ex aqua: vtraque ubi temperata sunt, adijcitur axūgia suilla, & dū calet, panno spisso inducto medicamentum imponitur. Benefacit ad idem genus & lini seminis, & fœni græci seminis, farinæ ordeaciæ, singulorum bini sextarij, cribrati in vnum commiscentur: inde coquere oportet quod satis erit ex aqua &

& oleo: subinde calidum cataplasma etiam imponere. Ad hos benefacit & hybisci radix ex aqua multa cocta & imposita. Item sabucum cum axūgia vetere tritum & impositum. Adiectus & brassicæ cinis cum axūgia vel semen caulium. Vbi autem impetus cessauerit & in hoc, & in priore genere podagræ, calda aqua marina diu fouēdi sunt: vel, si hæc non erit, aquæ puræ feruēti salē adijcito, post epithemate vti oportet, quod ad parotidas scriptum est. Tollit enim citò reliquias per sudores, & in futurū confirmat nervos, nec patitur facile vitari. clxi.

¶ Scio quendam hoc quasi acopo medicum vsū in noctem, nec postea tentatum podagra, cum antè diu esset vexatus. Lanam succidam pondo libra, vini veteris sextario diu lauabat: deinde expressam reijciebat: vino autem residuo adijciebat aphronitri vsti pondo sextantem, olei veteris pōdo libræ: reponebat in oleario fictili, vtebatur, vt superius dixi, in nocte. Multis profuit ad corpus in duplici calceo pellem caninam habere. clxii.

¶ Ad vtrambet podagram torpedinem nigram viuā, cum accesserit dolor, subijcere pedibus oportet, stantibus in littore non sicco, sed quod alluit mare, donec sentiat torpere pedem totum & tibiam vsq; ad genua. Hoc & in præsentī tollit dolorem, & in futurum remediāt. Hoc Anthero Tibertii libertus supra hæreditates remediatus est.

Genera medicamentorum, & demonstrationes serpentum ictus, morsus que.

clxiii.

Vis tutus, etiā si qñ rus feceris, ponā theriacæ cōpositiones, id est, ad serpentum morsus, atq; ictus medicamenta. Sed priusque cognita habui remedia, ne cui serpentes noceant, dicam. Habere ergo incinctum oportet peucedanum, vel cerui cum captus est, in oculi angulo, qui est ad nares versus, quæ inueniuntur sordes virosi odoris, has Sicilia venatores diligenter colligunt, & habent in cincto propter antedictā causam. Idem præstat & hiera botane, & trifoliū acutū, quod ἰσχυρὸν Græci appellant, nascitur & hoc Sicilia plurimum, nā in Italia regionibus nusq; eam vidi herbam, nisi in Lunæ portu cum Britāniam peteremus cū deo nostro Cæsare, plurimum super circundatos mōtes. Est autem folijs, & specie, & numero similis cōmuni trifolio, nisi quod huius pleniora sunt, & quasi lanuginem quandam super se habent, & in extrema parte velut aculeum eminentem. Sed huius frutex duorum pedum interdum, aut etiā amplior conspicitur, & odorem grauem emittit, quorum nihil circa patre se trifoliū inuenitur. Sed vtraq; superius dictas herbas, quas cum inuenieris, pridie notare oportet, & circumscribere sinistra aure fruges aliquas ponentem, atq; postero die ante solis ortū sinistra manu vellere, ita illigatas habere. clxiiii.

¶ In Africa, aut sicubi scorpiones sunt noxi, stellionem aridum incinctū oportet

oportet habere. Theriace prima. clxv.

Theriace facit ad omnium serpentium morsus, & ictus, & afflatus. Mirificè eadem prodest, & ad contusiones, & ad conuulsiones interiorum partium lateris que ex qualibet causa, & pectoris dolores: Vitis albæ radicis pondo octo, trifolij acuti seminis, quod & ipsum in extremo aculeum habet, vel eiusdem radicis trepondo, panacis. p. iiii. terræ mali. ✕. p. v. rori marini radicis. ✕. p. iiii. laseris. ✕. p. iiii. gingiberis. ✕. p. iiii. rutæ syluaticæ. p. sex, cumini thebaici. ✕. p. iij. myrrhæ. p. iij. cumini ethiopicæ. ✕. p. v. castorei. ✕. p. iij. eryngij radicis. ✕. p. iij. serpylli. ✕. pondo. iij, erui albi seminis moliti. ✕. p. xij. Chio vino cōsparguntur contusa ac trita: fiunt pastilli. ✕. p. vnus, aut victoriati. Dantur ex vino mero vetere, vel ex mixto, vel aqua: quæ si non fuerint, per se commanducandus erit pastillus & deuorandus.

Theriace secunda. clxvj.

Alter pastillus ad eadem facit. Cinnami. ✕. p. iiii. serpylli ✕. p. iiii. staphisagria, quæ herbam pediculariam quidam vacat, quæ pediculos necat, à quibus hoc nomen trahit, seminis. ✕. p. iij. & victoriati, peris albi. ✕. p. vj. peucedani lactis. ✕. p. viij. & victoriati, glycyidæ nigrae seminis, quam pœoniam Græcorum quidam appellant. ✕. p. vnus & victoriati. terræ mali. ✕. p. triū. nasturcij seminis. ✕. p. iiii. cachryos. ✕. p. duū & victoriati, castorei. ✕. p. duum, saluincæ. ✕. p. quinque.

Hic nonnullæ desunt compositiones: Theriace tertia ad aspidem: Theriace ad uiperæ morsum proprie. Antidotus zopyri, et media pars antidoti mithridatij, quarum aliquæ hic ex Galeno secundo antidotorum restituntur à Io. Ruellio.

Altera theriace etiam ad aspidem. clxvij.

Antidotus altera ad aspidis morsum siue psumpta, siue post data, gētianæ. ✕. p. iiii. trifolij. ✕. p. iiii. seminis eiusdem. ✕. p. duū. polij. ✕. p. iiii. mali terræ. ✕. p. duum, peucedani radicis, galbani, singulorum. ✕. p. duum, petroselini. ✕. p. iiii. rutæ syluaticæ. ✕. p. trium, pyrethri. ✕. p. vnus, herbæ pediculariæ, quam vocant *sapidan* & *γσίω*, tantūdem, maceris. ✕. p. iiii. vitis albæ radicis. ✕. p. duū, peris candidi tantūdem, ammoniacæ guttæ. ✕. p. vnus & victoriati, aconi. ✕. p. iij. varbasci, aiugæ idææ, chamæleæ, marubii tenuis, conyzæ minoris, cumini ethiopicæ, lachrymæ papaueris, castorei, feniculi seminis, agarici, casie ruffæ, schœni, id est iūci odorati floris, radicis ponticæ, singulorū. ✕. p. ij. dauci cretici. ✕. p. j. & victoriati, opopanacis tantūdem, sagapeni. ✕. p. ij. & victoriati, abrotoni. ✕. p. j. & victoriati, styracis dictani, singulorū. ✕. p. vni⁹ & victoriati, cinnamomi, nardi, singulorū. ✕. p. iiii. myrrhæ. ✕. p. iiii. thuris. ✕. p. vnus, croci. ✕. p. viii. anesi, ✕. p. vnus, cyrenai- cæ lachrymæ. ✕. p. vni⁹, hinuli coaguli. ✕. p. iiii. mellis attici, quod ad ea

Dd excipienda

D E C O M P O S I T . M E D I C .

excipienda satis sit: inde sumitur nucis abellanæ tuberculo. Sic præsumpta à morſu tuetur. Hæc compositio ad Antipatrū autorem refertur. clxviii.

¶ Ad viperæ morſum propriè. *Non reſtituta* clxix.

¶ Antidotos Zopyriad lethalia venena & omnem ſerpentis ictū efficac, ratio componendi hæc eſt: Opobalfami. ✕. p̄. triū. nardi indicę, myrrhę, troglitidis, iunci rotūdi floris, cinamomi, characię, coſti recentis, piperis longi, hypocyſtidis, piperis nigri, ſcordii, meucretici, cardamomi, ſigulorū. ✕. p̄. iiii. thuris maſculi, opobalfami, dictamni, ſingulorū. ✕. p̄. vi. petroſelini caſiæ ruffæ, ſingulorū. ✕. p̄. vii. croci corici. ✕. p̄. viii. mellis atticiquod ad ea colligēda ſatis ſit. Datur abellanę nucis magnitudine ſi febris abſit ex vi no, febricitātibus ex aqua mulſa. Prodeſt etiā ſanguinem excreantibus, coeliacis, iocinerofis, lienofis, & renū dolore vexatis, emortuos foetus & ſecundas hærentes trahit. clxx.

¶ Antidotos mithridatis recipit hæc: Meu. ✕. p̄. duum, lachrymę papaue ris pondo victoriati, ſtyracis. ✕. p̄. viii. polii, caſię nigre, ſeſelis, bdellij, piperis albi, ſingulorū. ✕. p̄. v. & victoriati, hypocyſtidis ſucci, myrrhę, thuris maſculi, caſtorei, piperis longi, cyphis, malobathri foliorū, ſingulorū. ✕. p̄. vi. ſcordii, coſti, ſigulorū. ✕. p̄. vi. & victoriati, nardi ſyriaci. ✕. p̄. vi. dauci cretici. ✕. p̄. vi. & victoriati, croci, cinnami, gingiberis, ſingulorum, ✕. p̄. vi. ſucci radicis dulcis, agarici, ſingulorū. ✕. p̄. vii. & victoriati. 10

Hæc deſuerant in compoſitione, ſequentia in ponderibus & menſuris & effectibus mithridatij compoſitioni, quæ eſt apud Galenum citato loco, conſentiunt.

Acori. ✕. pondo duum, phu. ✕. pondo vnus, ſagapeni. ✕. podo duum, iris illyricæ. ✕. pondo duum, balfami ſeminis. ✕. pondo duum, rutæ ſyluaticæ. ✕. p̄. duum, gentianę. ✕. p̄. duum, aneli. ✕. p̄. triū. thlaſpis. ✕. p̄. ſex & victoriati, roſæ aridæ. ✕. p̄. quatuor, myſi. ✕. p̄. quatuor, acaciæ ✕. p̄. triū, commiſ. ✕. p̄. duū, cardamomi. ✕. p̄. duū, ſchcenii floris. ✕. p̄. ſex & victoriati, opopanacis. ✕. pondo ſex, opobalfami. ✕. p̄. ſex & victoriati, galbani. ✕. p̄. ſex & victoriati, reſinæ terebinthinæ. ✕. p̄. ſex & victoriati, rubricæ lemnie. ✕. p̄. ſeptē, melle attico & vino chio conſpergito, donec habeat ſpiſſitudinem mellis. Reponitur vitreo vaſe. Dādum autē eſt his qui malum medicamentum ſumpſerunt fabæ ægyptiæ magnitudi ne, ex vini meri, ſi poterit, cyathis ſex: ſi min⁹, mixti meraci⁹ cyathis qua tuor cotidie. Et à ſerpente læſis danda erit. Ex mulſo autem quorum iecur durum eſt, aut arquati ſunt, & quibus alioquin vrinam mouere ſtudemus. Sed fabæ noſtratis magnitudinis tuſſientibus, oculis laborantibus, latus do lentibus: ceterū magnitudine ciceris celiacis. Prodeſt enim & his viciæ ma gnitudo ante acceſſionem febrū, tetanicis, opiſthonicis, ſpalmo corre/ otis. Adiuuat enī eos lupini magnitudi ne, ſed cū aquæ cyathis trib⁹. clxxj. 40

Antidotus

Antidotus Apulei Celsi.

Antidotus Apulei Celsi præceptoris, quam quotannis cōponebat, & genere quodam publicè mittebat Centuripas, vnde ortus erat, quia in Sicilia plurimi fiunt rabiosi canes. Facit enim ad horum morsum protinus quidem data per dies triginta, ita vt aquæ, id est, liquoris timore nunq̄ tentetur, qui cum accidit summo cruciatu ad mortem eos compellit, quos ob antè dictam causam ^{ἰσχυρότατος} Græci appellāt. In ipsa aut̄ correptiōe vt̄ oportet ea, data cū rosę cyathis trib⁹ & exigua aqua. ✕. p̄. j. Hoc proficit, vt aquam postea sine tumore sumāt, & minus quidem liberti hac difficultate cruciantur. Cæterum nemo adhuc correptus hoc malo, quātū ego scio, expeditus est. Quāq̄ peruenit ad me opinio, esse in insula Creta barbarum quēdam naufragio appulsum, maiorē natu, publicè mercedem accipientem. Quinetiam cum liquore timent, & latratus edunt, spasmōq; vexantur: remediū, brachio sinistro alligato efficere, vt & potio nem accipiant, & liberentur vitio: quod adhuc ante antidotum Celsi inter omnes quasi insanabile constitit. clxxij.

Hoc ego cum quærerem ab hospite meo legato inde missio nomine Zopyro, Gordiense medico, quid esset pro magno munere accepit. Dixit aut̄ hęc corij particulam esse panno inligatam: quod ego adhuc nō sum expertus, quamuis protinus magna cura hyenā inueneri, & pellem paratam habeam: quia non incidit ex eo quisq̄, & opto quidem ne incidat: sed quia id nō est in nostra potestate, si casu incidit, remedium habere oportet ad tantæ rei experimentum. Antidotus autem Celsi hæc recipit: clxxiij.

Nardi syriaci, croci, myrrhæ, costi, casia, cinnamī, schœni, piperis albi, piperis longi, castorei, galbani, resinę terebinthine, opij, singulorum, ✕. p̄. iij. alterci albi. ✕. p̄. ij. anesi. ✕. p̄. j. apij seminis, tragacanthi, singulorū. ✕. p̄. sex, mellis attici sextariū vnū, vini falerni vnciam. In hoc maceratur tragacanthū & opiū pridie: postero die contusis cæteris, miscetur in melle galbanum & resina, fictili patella super carbones imposita resoluuntur: deinde arida asperguntur, & si opus est adiicitur mel: & vt cerati teneri spissitudinem habeant, & rursus patella super ignem imponitur, mouenturq; quæ sunt in ea, spatha fraxinea. Coquitur medicamētū, donec crocinum habeat colorem, vltima quæ sunt vino macerata adiiciuntur, vase vitreo antidotus reponitur. Datur fabæ ægyptię magnitudine ex aqua. Facit autem etiā ad stomachi omne vitium, & precipuè quod cum fluore cōsistit. Facit & ad oculorum epíphoras, & ad tormina, & ad coli inflationem, iecinoris, pectoris dolorem, tussienteis, aduersus mala medicamēta omnia, serpentium morsus vel ictus. Oportet autem locū morsum à rabioso cane, vel à serpēte diu tenere in exulcerationem: neque pati cicatricem ducere, vt virus illa pertrahatur, clxxiiij.

Dd ij Extra

DE COMPOSIT. MEDIC.

Extrà itaque ea sunt imponenda, quæ etiam sana corpora exulcerant, vt allium, lepidium, celidonium, batracium, sinapis, scylla, cepa cum aceto. Optime facit & per se caprifici liber per se contritus & impositus vlceri. Item laser per se.

Compositio emplastrî,

clxxv.

Emplastrû antidotû, sed multò magis èplastrî huius vis facit, quo Augusta propter eiusmodi casû habuit cõpositum, & multis profuit. Accepimus à Triphone præceptore nostro, Iris illyricæ. ✕. p. v. castorei pontici. ✕. p. v. caprificus lactis aridi. ✕. p. v. canis nigri ad pis. ✕. p. viij. eiusdem sanguinis. ✕. p. x. resinæ terebithinæ. ✕. p. viij. leporis coaguli. ✕. p. quatuor. salis ammoniaci. ✕. p. duû. laseris syrenaici, ✕. p. duû. aut syriaci. ✕. p. iij. cere ponticæ. ✕. p. xxxvj. olei veteris cyathi duo, aceti scillitis cyathi tres. Arida ex aceto teruntur, quæ liquefieri possunt, oleo ad ignem liquefacto miscentur: mortario tritis & temperatis in mellis spissitudinem. Vitreo reponitur.

Antidotus Cassij,

clxxvj.

Antidotus Cassij medici facit aduersus toxicum potum. Eadem, si quis venenato telo percussus est. Præterea ad omnis serpentis morsus aut ictus. Præcipuè ad canis rabiosi morsû bis die sumpta ✕. p. vnus, ex aqua mulsa. Facit ad pectoris, & lateris dolorem, & tussim, & omnia iteranea inflatione, alioque dolore, aut quouis correpta. Nardi spicæ syriacæ. ✕. p. iij. costi. ✕. p. iij. cinnami, gentianæ, casia, myrrha, singulorum. ✕. p. triû, croci. ✕. p. triû, vuæ passæ purgatæ. ✕. p. duum, schœni, ✕. p. duû, opobalsami. ✕. p. duû, mysis, dauci, singulorû ✕. p. duû, eumini æthiopici. ✕. p. duû, acori. ✕. p. iij. & victoriati, asari ✕. p. vnus & victoriati, petroselini. ✕. p. vnus & victoriati, piperis longi. ✕. p. j. & victoriati, piperis albi. ✕. p. vni⁹ & victoriati, phu pôtici feminis. ✕. p. triû, rapæ seminis. ✕. p. iij. nardi folia. ✕. p. iij. scyllæ victoriati. ✕. p. pondus, feniculi seminis. ✕. p. iij. mellis attici quod satis erit ad venenum, & ad serpentes ex vino, ad cæteros dolores interaneorum ex aqua.

Antidotus Marciani medici,

clxxvij.

Antidotus Marciani medici, cui quia nihil deest, ^{πελάγος} dicitur græcè, id est, perfecta. Facit ad omnia hæc vitia, ad quæ superiores antidoti omnes. Hoc Augusto Cæsari componebatur. Cinnami. ✕. p. viij. amomi. ✕. p. vj. casia nigra. ✕. p. xxv. croci. ✕. p. xvj. schœni. ✕. p. quinque, thuris. ✕. p. quinque, piperis albi. ✕. p. duo, myrrha. ✕. p. x. piperis longi, ✕. p. x. nardi indicæ. ✕. p. x. S. nardi celticæ. ✕. p. odo sedecim, rosæ aridæ. ✕. p. vj. costi albi. ✕. p. duum, opobalsami. ✕. p. iij. laseris cirenaici victoriati pondus, vel syriaci. ✕. p. j. stœcados ✕. p. sex, gentianæ. ✕. p. v. trifolii acuti radicis, ✕. p. iij. vel eiusdem ⁺ seminis

seminis. ✕. p. trium, scordij. ✕. p. x. polij. ✕. p. v. asari. ✕. p. duū, acori
 ✕. p. iij. phu. ✕. p. iij. misy. ✕. p. duū, dictamni. ✕. p. duodecim, am/
 moniaci guttae. ✕. p. trium, agarici. ✕. p. duū semis, balsami seminis gra
 na. p. viginti, petroselinī. ✕. p. vj. & victoriati, rutae syluaticae. ✕. p. triū
 semis, foeniculi seminis. ✕. p. triū semis, dauci cretici. ✕. p. iij. anesi. ✕.
 p. duum, cumini aethiopici. ✕. p. duū, rapae seminis. ✕. p. quinq; & vi-
 ctoriati, napi syluatici seminis. ✕. p. trium, anatis foemine recentis. ✕. p.
 ii. anatis masculi sanguinis aridi. ✕. p. iij. hædi masculi sanguinis aridi
 ✕. p. iij. testudinis marinae sanguinis aridi. ✕. p. vj. S. anferis masculi san-
 guinis aridi. ✕. p. iij. mellisattici quod satis erit. Facit ad omnia. Hæc ego
 composita habeo. clxxviij.

¶ Quoniam antidotos, quas optimas sciūimus, posui in faciētibus ad om-
 ne malum vitium: aliud medicamentum etiam ex multis rebus, simplicia
 quoq; medicamenta, & propria remedia monstrauī. Interdū enim hæc me-
 lius aduersus quædam, quàm antidotos faciunt. Trademus autem singulo-
 rum malorum medicamentorum epotorum signa, quò facilius intelliga-
 tur, quid quisque sumpserit, & qua ratione adiuuari debeat.

Ad cicutam

clxxix.

Cicutam ergo potam, caligo, mētisq; alienatio, & artuum gelatio
 insequitur, vltimoq; præfocantur qui eam sumpserunt, nihilque
 sentiunt. Adiuuari autē debent in initijs vino mero subinde quàm
 plurimo caldo, & per se, & cum pipere, & cum styrace potio. Atqui ma-
 ximè prodest lac asininum datum: si minus, vaccinū, aut quodlibet. Opor-
 tet autem & aluum acri clustere ducere eorum, & extrà super ventrē impe-
 nere farinam ordeaciam, vel triticeam coctam ex vino caldam.

Ad opium.

clxxx.

Opium potum, quod quidam meconiū vocant, ab odoris grauitate
 intelligitur, papaueris enim viridis, cuius succus est, qualitatem re-
 præsentat. Facit autem capitis grauitatem, gelationem & liuorem
 artuum, sudoresque frigidos manare. Præterea spirationem impedit, men-
 tem soporat, sensusq; abalienat. Adiuuari porro debent qui biberunt, aqua
 cum oleo in vinum admixtis, sæpius datis, & frequenter reiectis per pinnā
 aut lorum vomitorium. Prodest & vini cyathus, & passī & olei cyathus ea-
 dem ratione datus. Item vinum & acetum parī mēsurā datū ex aqua mul-
 sa cum rosa eius mensuræ, ita vt ista subinde cogantur reijcere. Præterea ca-
 put rosa & aceto sine intermissione curetur, eorumque pedes assidue fricen-
 tur manibus siccis, aut linteo aspro inuolutis. Prodest & sinapi ex aceto tri-
 tum, circumdatum pedibus cruribusq; & à somni tempore prohibere ne
 obsopiantur.

Ad altercum.

clxxxj.

Dd iij

Altercum

Altercum, quod Græci ^{βοσκήμιον} vocant, qui biberunt, caput graue venisq; distentum habent, mente abalienabuntur cum quadam verborum altercatione, inde enim hoc nomen herba trahit altercum: postea sopiuntur, & omni sensu carent, liuescentibus membris eorū. Adiuuantur autem lacte potō asinino quamplurimo, vel quolibet alio recenti per se, vel decocto. Sed ij prius aqua mulsa sæpius pota cogantur per pinnam reijcere. Opio læsi similiter curentur.

Ad gypsum.

clxxxij.

Gypso potō stomachus, ventérq; dolore vasto vrgetur, frigidus sudor subsequitur, oculi sanguilenti conspiciuntur, vrina alba redditur, concrefcit in aliqua parte ventris quod potū est, & tactu quasi saxum percipitur. Adiuuari autem debent qui his malis vexantur, lixiuio è farmētōz cinere factō q̄ plurimo potō. Item aqua thymum, aut origanum decoctum habente.

Ad spumam argenti

clxxxij.

Spuma argētea pota, quam Græci ^{λίθάργυρον} dicūt, ventris infert grauitatem, inflammationem, postea dolorem cū vrinæ difficili exitu: procedente tempore, coloris quidem quasi plumbei sunt: præcipue hæc deformitas circa faciem deprehēditur. Suppurāt autem plurimæ partes eorum. Adiuuantur secundum reiectionem aqua mulsa acrique curatione, pipere, myrrha, apij semine, pondere pari in vnum mixtis, ex eo que medicamento. ✕. p̄. vnus dare cum vini cyathis tribus quatuor ve cotidie potis.

Ad cerussam.

clxxxij.

Cerussa, quā Græci ^{ψιμύδιον} vocāt, qui biberūt facile deprehēdūtur, linguam enim albam habent, commissuras que dentium albicantes. Præterea naueant, reijciunt potō medicamento, caligant, magis magis que vertigine quadam vrgetur. Postea spiritus via intercluditur, & præfocantur. Adiuuantur autem post vomitum ab oleo, vel ab aqua mulsa, cremore ptisanę calido largiore accepto, sed bene vncto. Item lacte cum melle potō. Facit & malua discocta, concisa, sale & oleo pipere que condita, & pro sorbitione data per se, vel cū vrtica, herba que mercuriali. Profunt & nucleorum persicorum interiora ex vino trita atque pota q̄ plurima. Item lixiua calda ex cinere sarmentorum facta.

Ad coriandrum.

clxxxv.

Coriandrum datum apparet quidem ab odore spirationis totius que corporis. Redolet enim & hoc herbā vt infectum. Intellegitur autem ex gustu. Facit porrō raucitatem, & mentem mouet. Adiuuari autem debent qui biberunt ex vino mero atque plurimo, vel aqua marina, vel muria dura pota. Item ouis anserinis sorbilibus plurimum salis habentibus, vel iure gallinaceo, agnino ve quā pinguisimo, & salissimo per se potō.

Ad leporem marinum.

clxxxvj.

Leporis

Eporis marini gustus non absimilis illotis piscibus, aut etiam putentibus, qui sumperunt autem, stomacho vesicaeque adficiuntur, ita ut urinam quidem difficulter, & cum dolore, purpureique coloris reddant. Stomacho item tento & dolenti sunt, auerso que ab omni esca, praecipue pisce. Nauseant praeterea & subinde reiiciunt spumosa, interdum biliosa aut sanguilenta, & maxime cum simulauit, aut nominauit aliquis piscem. In somnis littoris pulsi fluctus videtur subinde audire. Oculi eorum exulcerantur, genae inflantur. Coloris mali, & veluti plumbei fiunt, minuta tunc per tabem quasi phthisici consumuntur. Adiuuari autem debent hoc malum circumuenti lacte muliebri, vel equino, vel vaccino, aut asinino quamplurimo cotidie per se, aut cum melle sumpto. Prodest & maluae sorbitio bene vncta & salsa. Item profunt malorum puniceorum grana assidue data. Benefacit & pix cedria, si quis inde bina, terna uel cochlearia eius sumperit per se, vel ex passis cyathis duobus tribus uel. Item benefaciunt iuniperi tritae plurimo cum passo, aut per se datae.

Ad salamandram.

clxxxvij.

Salamandra quibus data est, lingua exasperatur, corpus inualidum fit: praeter hoc torpet rigoribus quibusdam, & liuoribus quasi maculis variatur. Adiuuari autem debent quibus impacta est melle quamplurimo per se, vel cum resina ex pinu, cuius etiam tenera folia cum herba, quam Graeci *χαμυδιπιδω* appellant, decocta ex aqua multa profunt. Item lini seminis farina ex aqua multa sumpta quamplurimum bene adiuuat.

Ad aconitum.

clxxxviij.

Coniti gustus est auster atque subamarus. Potum autem protinus facit corpus graue & displicens. Mordet autem stomachum & cor adficit, itaque sudor euestigio insequitur, multus & frigidus, maxime circa oculos & frontem apparet. Inflantur intestina, & uenti plurimum emittunt, qui biberunt, capitisque dolorem habent cum vertigine quadam, assidue quidem, sed praecipue cum se à lectulo leuare conantur. Proprium est autem huius mali medicamenti protinus liuidos articulos & artus facere. Sed adiuuantur facile qui id sumperunt, ruta quamplurima pota cum uino: item iure gallinae pinguis uel bubulae. Prodest & his uinum chamepythyne decoctam in se habens, item acetum melle mixtum in quo ferri stercus, quod *σκαπρία* Graeci uocant, uisum, prius inferuescat saepius, & ita datur. Item proficit abrotoni pondus sextans ex uino datum, & origani pondus sextans eodem modo datum. Praecipue autem adiuuabit, si quis coagulum leporis, hinuli, & porci in unum miscuerit, & dederit ex uini hemina aut cyathis tribus. ✕ . p . j . vel victoriati pondus.

Ad cantaridas.

clxxxix.

Dd iij

Cantarides

DE COMPOSIT. MEDIC.

Antarides gustum & odorem similem pici è cedro factæ habent. Potæ stomachi dolorem, morsusque excitant, præcipuè vesicæ. Quamobrè qui biberunt eas, difficulter urinam & cum sanguine reddunt, exulcerata scilicet vesica. Præterea animo subinde linquantur deficiuntque. Adiuuantur autem cum sæpius reiecerunt, passo cū oleo poto vel omni lacte, sed debent plurimū eius sumere. Itē profunt eis nuclei pini per se sumpti, vel ex aqua mulsa, aut ex passo triti & dati. Item cucumeris semen purgatū, & lini semen ex passo datum. Adiuuat bene & ius pingue agninū, vel ex bubula factum, & farina triticea pulvis more cocta, plurimum anserini adipis habente. Prodest & samie cretæ. ✕. p. quatuor cum passi cyathis quatuor mixtisq; aqua datū. Item oleū irinum ex ruta tritum & potum.

Ad Buprestim.

cxc

Bvprestis gustus est nitri similis. Facit autem tumore stomachi infinitum dolorem, & inflat totum corpus in speciem hydropici. Adiuuantur aqua ficus aridæ decoctæ, & ipsa ficu plurimū sumpta. Item passo plurimum & lacte muliebri, & iure suillo pigui accepto, & nitri. ✕. p. quatuor cum aquæ hemina dato, & cæteris quæ supra ad cantharidas scripta sunt.

Ad doryenion.

cxcj.

Doryenion gustū quidem habet lactis, potum verò singultus crebros facit, & vomitus frequēter concitat. Reijciunt autem ab stomacho ramēta, quæ etiam similima torminosi, subindēq; animo deficiunt. Adiuuari autem debent lesi eo, lacte asinino, equino, bubulo, conchilijs omnibus crudis atq; decoctis.

Ad Ixiam.

cxcij.

Ixia, quam quidam chameleōta vocāt, odorem habet, cum sumitur, ocymi: pota autem lingue tumorem facit. Mētem abalienat ventremque, & omnes naturales exitus supprimit. Adiuuantur autem læsi ab ea absinthio poto cum vino. Item castorei. ✕. p. ij. dato ex vino cyathis quatuor, & rutæ fruticibus quinque vel sex. Facit bene & chamelea. ✕. p. triū ex vini cyathis tribus aqua mixtis, nec minus radix laseris ex vino data, Tragoriganum eodem modo datum.

Ad phemeron.

cxcij.

Phemeron potum protinus quidem totum os prurire facit velut scylla tactum, postea etiam adurit quasi pipere manducato, secundum hæc quoque stomachum mordēdo exulcerat: atq; qui id biberint, primū ab ore sanguinem expuunt, deinde ex stomacho cruorem reijciunt: postea per sellas, & iam abundantius eundem deijciunt. Adiuuantur autē lesi ab eo polygonii succo quamplurimo per se poto, vel arido trito

trito pondo libræ, dato cum aqua. Præmacerantur autem mala cydonia, aut vitis capreoli, aut myrti baccæ, aut eiusdem folia.

Ad toxicum.

cxciij.

Toxicum cuius sit gustus haud facile quiuis dixerit. Verum cum potum est, euestigio ciet dolorem omnium interaneorū infinitum, & velut telo traiectorū, concitatq; mētis furorē, cogitq; exululare, & palpitare lingua similiter decollatorum capitibus: nihil enim potest intelligi ex voce eorum. Adiuuantur autem qui id biberunt rosa pota, aut oleo irino, coacti q; frequentius reijcere. Item aluo acri clysmo sæpius ducta, postea passo, lacte, & antidoto mithridatio.

Ad pharicum.

cxcv.

Pharicum & ipsum dicitur ex compluribus componi, gustūque habere nardi. Potum autem facit spasmon, citò exanimat. Adiuuantur verò læsi ab eo salianca, id est, nardo syluestri quæ plurima ex vino sæpius data. Item olusatri radice aut semine ex vino dato. Benefacit & hoc medicamentum: galbani puri, ✕. p. duum, myrrhæ, ✕. p. vnus cum passi cyathis quatuor datum, ✕. p. vnus, & hoc etiam ad omne medicamentum facit.

Ad tauri sanguinem.

cxcvj.

Tauri sanguinis potū, quamuis quis difficile cælauerit, hūc tamen vestigia cruoris relicta inter dentium commissuras produnt. Nauseant autem & præfocantur qui biberunt, cum gelatur. Sed adiuuantur aceto calido sæpius potō & iniecto per se, vel cū nitro laseris' ve radice.

Ad lac potum.

cxcvij.

Lac potum & gelatum odore spirationis (si non confitebitur qui laborat) cognoscetur: præfocantur autem & hoc homines. Adiuuari autem debent qui ab ea laborant, menta quæ plurima sæpius sumpta. Item coagulo agnino, leporino, porcino, victoriati pōdere ex aqua bis tēve dato. Prodest & laseris radix cum posca, & alius acri clysmo ducta.

Ad fungos.

cxcvij.

Fungis venenatis cum quis laborat, primū nauseat, nec quicquam magnopere reijcit: postea stomachum ventrisq; & præcordiorum infinitos habent dolores, manant sudores frigidī per artus, qui & ipsi gelantur celerrimè, nisi citò succurratur. Adiuuantur autem radice ea quam nos edimus, acri quamplurima per se, vel cum sale manducata, eiusq; semine: si ipsa non fuerit, potō ex vino. Item ruta ex aceto trita & pota proficit. Nec minus lixiua cineris ex farmētis pota. Adiuuat & nitrum aceto dilutum & datum: eodēque modo æris flos datus, & mel cum aceto dilutum quamplurimum deuoratum. Oportet autem & oleo antè multo potō cogere eos reijcere quantumcunq; potuerit, & eodem caldo subinde artus perunctos expressius fricare.

Ad Irudinem.

cxciix.

Irudinem

Rudinem, quam quidam sanguifugam vocāt, deuoratam, & adhærentem faucibus, eo que ipso molestiam, titillationemque quandam præstantem, excutere oportebit aceto quamplurimo epoto per se, vel cum sale, aut nitro, aut lasere. Idem faciunt & niuis glebulæ quamplurimum deuoratae.

¶ Medicamentorum malorū non nocet nominū, aut figurarum notitia, sed ponderis sciētia: hanc porrò medicus nec querere, nec nosse debet, nisi dijs, hominibusq; inuisus meritò esse vult, & contra ius, fasq; professionis egredi. Illas autē figuras dico, & noīa necesse est ei scire, vt & ipse deuitet, ne per ignorantiam aliquā sumat, & alijs idem præcipere possit: hoc enim proprium est Medicinæ, & illud execratissimi pharmacopolæ contrario oppositi virtuti eius, vt & in cæteris artibus animaduertit: nulla enim est, quæ non habeat aduersantem sibi sua specie similitudinis malignam professionem.

Ad suspicionem malī medicamenti. cc.

Quoties autem suspicio malī medicamenti accepta fuerit, primū assumere oportet que nauseam faciūt, vel oleū per se, vel cū aqua, & reijcere: deinde ea quæ ventrem molliunt tanq̄ lac, album ius pigue & falsum, chameleā nō cessantē iniijcere clystere. Postea remedia propria ad singula quoq; & antidotos sumere.

Multiplicitas Medicinæ partes inter se & ita connexas esse constat, vt nullo modo diduci sine totius professionis detrimēto possint. Ex eo intelligitur, quod neque chirurgia sine diæteta, neque hæc sine chirurgia, id est, sine ea parte quæ medicamentorum vtilium vsum habent, perfici possunt: sed aliæ ab alijs adiuuantur, & quasi consumantur. Itaq; quamuis ex magna parte ad diæteticos pertinentes cōpositiones iam exhibuerimus, tamē quasi claudicat & vacillat hic liber, nisi eas quoque compositiones, quæ ad chirurgos pertinent, posuerimus, quarū initium ex emplastris faciemus.

Emplastrum Triphonis. ccj.

Emplastrū chirurgi Triphonis subuiride quod facit cū vulnus ita factum est, vt os lædatur, vel frāgatur, præcipuè caluarie, *κεφαλι* / ideo à Græcis dicitur. Idem si os scabrum, aut putre vetustate vicij factū est, expurgat & educit, quantū eius alienū est. Facit præterea ad canis morsum, & ad vlcus recens molle: Squama grīs cyprij. ✕. p̄. xij. thuris. ✕. p̄. vj. ammoniacæ guttæ. ✕. p̄. vj. resinæ pituinę, id est, ex picea arbore. ✕. p̄. x. S. resinæ terebinthinæ. ✕. p̄. vj. adipis vituli. p̄. quadrans, cęre. p̄. triens, olei. p̄. semūcia, aceti cyathus vnus & dimidius, acetū intritū: consumat ad oīa quæ teri debeāt, dū leuīa habuerit mellis spissitudinē: cęra, & vtraq; resina cum adipe purgato & oleo liquecant, & incoquātur, donec habeāt spissi cęrati tēperaturā, seruētī a superfūdēt rebus quæ sunt in

in mortario minutati & pistillo subide dū calet, & permiscebunt. Atq; ita dum desinit feruere, emplastrum manibus subiget, & redactum in rotundas ampliores, quas magdalidas dicunt, reponetur.

Emplastrum Megetis chirurgi.

ccii.

Emplastrum Megetis chirurgi subuiride ad eadem facit, componitur similiter, accipit hæc: Squamæ æris cyprij. ✕. p. xxv. ammoniaci guttæ. ✕. p. viginti quinque; terræ mali, quod ἀριστολοχίαν Græci dicunt. ✕. p. viginti, iris. ✕. p. viginti, aluminis fissi. ✕. p. viginti, myrrhæ. ✕. p. xxij. resinæ terebinthinæ. ✕. p. quatuor, pytuinæ resinæ. ✕. p. iiii. adipis taurini. ✕. p. iiii. cææ. ✕. p. quatuor, olei veteris sextariū vnū, aceti acris sextarios. iiii. Cōponit hoc medicamentū cum Caniculæ sydus oritur, teritur in sole donec acetum omnē consumatur. In quibusdam hoc emplastrū efficacius, in quibusdam superius positū, inuenitur.

Emplastrum viride Triphonis chirurgi.

cciii.

Emplastrum viride Triphonis facit ad vulnera recētia, quo vtebatur etiā in gladiatoribus, coloris boni, ^{εὐχρῶρον} ideo etiā appellabat. Recipit hæc: æris vsti pondo sextantem, aluminis rotundi pondo sextantem, salis ammoniaci pondo sextantem, thuris pollinis pondo sextantem, eruginis rasæ pondo trientem. Hæc teruntur ex aceto aliquot diebus, postea cææ pondo dua, resinæ frictæ pondo dua, cum olei veteris pondo dextante, liquefacta ab igne mortario superfunduntur, & mixta manibus subiguntur.

Emplastrum viride Traſeæ chirurgi.

cciiii.

Emplastrū viride Traſeæ chirurgi ad recentia vlcera minus acre, æris vsti. ✕. p. duodecim, salis ammoniaci. ✕. p. nouem. Hæc terere aceto per aliquot dies oportet, donec viridis color appareat, postea adijcere aluminis fissi. ✕. p. vij. Vbi iam omnia leuia facta fuerint, & melis liquidū temperaturam habuerint, cææ pondo libra, resinæ frictæ pondo libra, cum olei cyathis quinque; liquefacta super ea adijciuntur, & rursus mortario subiguntur. Refrigeratū q; manibus subigitur ac reponitur.

Emplastrum Triphonis chirurgi viride.

ccv.

Emplastrum viride Triphonis facit ad recentia vulnera, morsus hominum, sed præcipuè ad vetera vlcera, quæ nullo modo cicatricem ducunt, & callos eminentes circa se habent. Oportet autem tunc non linteolo, vt cætera, inlinere, sed dilatatum magis manibus in magnitudinem vulneris satis crassum imponere, superque linteola carpta plurima, deinde spongiā nouam, ex verbenis murto olea que factis. Constat ex his: æruginis. ✕. p. quatuor, squamæ æris. ✕. p. sex, thuris pollinis. ✕. p. vj. galbani. ✕. p. quatuor, aluminis rotundi. ✕. p. iiii. resinæ pytuinæ

D E C O M P O S I T. M E D I C.

nae. ℥. p. xxv. cere. ℥. p. xxv. olei pondo sextante, terebinthine pondo se-
libra, aceti quod satis est. Componitur eodem modo quo & superius scri-
pta viridia emplastra sunt.

Emplastrū viride Gliconis chirurgi.

ccvj.

EMplastrum viride quod sui generis, meo iudicio, superat omnia, vo-
catur Iſis. Accipit hæc: æris vſti, æris cyprii, eruginis rafe, ſalis ſoſſi-
tij, guttæ ammoniaci, thuris maſculi, mali terræ rotundi, quæ <sup>επι-
σολοχία, ερωγνυλη</sup> græcè dicitur, mali terræ ſarmentorum quibus vnguentarij
vtūtur, dicitur autem arſtolochia clematitidis, aluminiſ rotūdi, ſingulorum
pondo vnciam, myrrhæ, galbani, aloes, ſingulorū pondo ſextantem, ceræ
pondo triētē, reſinæ colophonie .p. iiii. vel dua & beſſem, olei ſextariū vñ.
Hæc enim galbano, reſina, cæra, & oleo ſuper ignē liquefacta, miſcētur mor-
tario, præterea cæteris ex aceti ſextario vno. Facit hoc emplaſtrum ad dete-
ctam membranam tegētē cerebrum: de induſtria à medicis cū terebratu
exciditur, quod lædit eam os, vel alioquin detectam, roſa dilutum & impo-
ſitum. Item facit ad capitis diuīnum dolorem, quem ^{κεφαλαλγία} Græ-
ci appellant, dolenti loco raſo ſuperpoſitum, nec minus dies viginti. Item
facit ad oculorum iminentes epiphoras, ſuperpoſitū frontibus. Cæteras eo-
dē modo ſanguinis eruptiones è naribus adiuuat. Et vlcerib⁹ factis eiūdē
partis roſa dilutum prodeſt. Nec minus angina correptis faucibus, extrā ſu-
perpoſitum, & toto collo. Parotidas inītia habētes diſcutit, ſuppuratas iun-
git, ſi quis emiſſariū collectionis apto loco, id eſt, infra ſinum vbi collectio
eſt, fecerit, quod ^{ὑπόχουζ} Græci dicunt. Eadem ratione ſuppuratibus in
mammis mulierum futuris, aut factis prodeſt, iungit omnem partem diuī-
ſam, & fibulis arctatā. Præcipuē cum inſteſtina prolapſa & repoſita ſunt, atq;
ſartum vulnus, quod à Græcis dicitur ^{γαστροκαφίον}. Lateris, ſtomachi, ven-
tris, iecinoris, lienis dolorē ſedat. Adiuuat coeliacos, torminoſos vētri toto
circundatum. Item veſicæ tumentis prodeſt. Eodem modo lumborū dolo-
rem leuat. Ad luxatum omne & eiectum, & repoſitum articulamentū, be-
nefacit. Et ad podagram præter quoduis aliud medicamentum ſatis conue-
nit, & huic mirificè prodeſt. Fiſtulas roſa dilutum ſanat. Ad carbūculos &
cancer imponēdum eſt: purgat enim, nec patitur latius ſerpere: vetera vlc-
era cicatricem ducere cogit. Pūctus neruorum muſculorum, qui periculo-
ſiſſimi ſunt, quos ^{νγμαζον} Græci dicunt, ſine incifione aut diuifione ſanat cy-
prio oleo dilutū. Ad neruorum vitia omnia acopo melius facit.

Eiuſdem nigrum.

ccvij.

EMplastrum nigrum eius, Barbara dicitur, facit ad omne recēs vul-
nus & contuſum, hoc pleriq; in gladiatoribus vtuntur. Picis bru-
tiæ. ℥. p. centum, reſinæ frictæ. ℥. p. centum, bituminis iudaici.
℥. p. centum, cere. ℥. p. centū. Hæc concifa in minima fruſtra, coquuntur
cum

cum olei sextario vno donec spissentur : quibus depositis ab igne , & deli-
nentibus nimis feruere, adijcitur spumæ argenteæ. ✕. p̄. x. cerussæ. ✕. p̄.
x. æruginis. ✕. p̄. v. Et hæc autem cum aceti hemina terere oportet, & mi-
nutatim aspergere, ne efferuescat medicamentum. Vbi his adiectis & inter-
mixtis intepuerit medicamentum, opopanax oleo dilutus exiguo. ✕. p̄. duū
adijcietur: deinde refrigeratū manibus , & subactum medicamentum, & in
partes diuisum, reponitur. Huic ergo emplastro, cum ita compositum est,
dum adhuc modicè calet, adijcitur thuris pollinis pondo trientem: & mirū,
quantò efficacius est, sine dolore atq; tumore conseruat vulnera, & celerius
sanat.

Emplastrum nigrum Traſeæ chirurgi. ccviij.

EMplastrum Traſeæ chirurgi facit ad omnia recentia vulnera. Pro-
priè autem ad neruorum musculorum punctus, contusiones, luxa:
& in totū, tumorem non patitur fieri : articulos incisos iungit . Idē
& gladiatorū, & omniū hominū ad periculosa vulnera mirificè facit: sinus
veteres, & fistulas iungit : interius iniectū primum, & postea extra positū:
ceræ pondo quatuor, picis brutiæ pondo quatuor, resinæ frictæ pondo
iiij, bituminis saguntini quod est natura liquidū. p̄. iiij, cerussæ, æruginis,
chalcitidis, mylijs, aluminiſi fissi, aluminiſi rotundi, melantherias quæ cre-
ta sutoria dicitur, qua ligulæ calceolorū denigrantur, gallæ syriacæ, singu-
lorum pondo libra. Hæc aceto teruntur donec leuia fiant: quibus mellis ha-
bentibus spissitudinem, cæra, atq; alia quæ igne liquefiūt, bitumēnq; super-
ignem solutū, superfunduntur his quæ sunt in mortario : postea medica-
mentum manibus subigitur, & reponitur vase fictili acetum habente.

Emplastrum nigrum Aristi. ccix.

EMplastrum nigrum Aristi chirurgi facit ad omne recēs vulnus mi-
rificè, ad punctus neruorum & ad musculorum. Item ad cōtusum,
luxum, præcipuè ad ossa fracta. Sine alligatura enim interdum di-
midio celerius sanat ea, & sine dolore seruat: iungit sinum. Habet aut hæc:
Spumæ argenteæ. ✕. p̄. ducētoꝝ, aluminiſi fissi. ✕. p̄. xxx. picis hispanæ
✕. p̄. centū, bituminis iudaici. ✕. p̄. centum, propolis. ✕. p̄. triginta, æru-
ginis. ✕. p̄. decem, cæra. ✕. p̄. centum, ammoniaci guttæ. ✕. p̄. viginti
quatuor, terebinthinæ. ✕. p̄. quinquaginta, olei veteris sextarios quatuor.
Oleo inferuescit spuma argentea trita curiosè: deinde adijcitur bitumen, &
ipsum contusum & tritum. Vbi hæc cerati mollis habent temperamentū,
pix adijciēda est: deinde cæra & propolis, postea ammoniacū, à quo ærugo,
vltimum alumen aspergitur . Oportet autem vbi tumor suspectus est, la-
nā succidā ex vino sine oleo superponere. Emplastrū Triphonis. ccx.

EMplastrū nigrū Triphonis, Basilicon appellatur, facit ad cōtusa, &
canis morsum, & furunculos. Idem rosa dilutum explet concaua
vulnera. Picis brutiæ. ✕. p̄. xl. resinæ. ✕. p̄. xl. galbani. ✕. p̄. ij. olei
Ec cyprei

cypri. ✕. p̄. sescuncia, cum oleo cōmuni. ✕. p̄. ix. liquefiet, & coquit̄ donec coeat, post hoc resina adijcitur: deinde emplastri habens temperamentum, deponitur cacabus, & tepente medicamento galbanum dilatatum, ne vno loco subsidat, adijcitur. **Emplastrum Aristi chirurgi.** ccxi.

EMplastrum nigrum, quod *πυρραφάσμα* dicitur, facit ad eadem. Recipit hæc: ceræ, picis, resinæ frictæ paria pondera, adipis taurini dimidium: vñ omnia coquuntur, donec emplastrum fiat. ccxii.

EMplastrum nigrum Dionysi chirurgi, ccxii.
EMplastrum Dionysi chirurgi facit ad mediocria vulnera, & i teneris corporibus puerorum. Idem iūgit belle vulnera, & sine tumore feruat. Spumæ argenteæ. ✕. p̄. cxx. olei sextarios duos. Hæc super ignem mouentur, donec cerati habeant temperaturam, post hoc adijcitur aluminis. ✕. p̄. xlv. & decoquitur vsq; dum rufum medicamētū fiat: post hæc adijcitur resinæ colophoniæ. ✕. p̄. xlv. ceræ. ✕. p̄. xlv. vbi emplastri oia habuerit spissitudinē, deponit̄ cacabus, & tepente medicamēto, & cū desierit feruere, adijcitur galbanū minutatim dilatatū, quò facili⁹ soluat̄. ✕. p̄. quatuor. **Rursum eiusdem.** ccxiii.

ALterum rubrum medicamētū, quo venatores vtuntur, facit ad canis morsum & omnium quadrupedū. Idem & ad offensionē in stirpe, & cætera vulnera mediocria, Spumæ argenteæ pondo quinque semis, olei veteris pondo dua. Hæc coquantur donec coeant: deinde adijcitur æris squamæ pondo vncía, & coquitur donec colorem rufum sumat: postea adijcitur ceræ pondo triens, resinæ frictæ pondo duo, ammoniaci guttæ, deposito paulisper cacabo, pondo quadrans, galbani item diuisi in mínimas partes, & rursus reposito ad breue tempus, atq; iterū reposito & non feruenti, galbani pondo sextans. ccxiiii.

EMplastrum coloris incerti, ccxiiii.
EMplastrum coloris incerti facit ad omnia mediocria vulnera, quadrupedum morsus, contusa vel incisa articulamēta (vt fit) cum ad dētem peruenit pugnus. Idem ad furūculos mirè facit, & strumas, omnemq; duritiem discutit, si id quis perseueranter imponat. Item cicatricem ducit diutini vlceris, & in totum ad omnia leuia, in quotidianos vsus mirificum est: tumorem non patitur fieri neque pus. Hæret vt fascia nō sit opus. In balineo non excidet. Hoc ipsū est quod tu desiderasti: Olei veteris pondo quinque, spumæ argenteæ pondo quinque. Hæc coquuntur donec coeant, postea adijcitur his resinæ pytuinæ pondo quinque. Vbi emplastri habet temperamentum, adijcitur propolis inalienatę sincerę & bonę, qualis est attica, pondo selibra, deinde in cacabo deposito visci de quercu lecti pondo quadrans: hoc semper habeo compositum. ccxv.

Emplastrum Euelpisti chirurgi. ccxv.
Emplastrum

EMplastrum luteum Euelpisti chirurgi facit ad tenera corpora mediocriter lesa & abrasa, quæ ἀποσφραγιστά, Græci dicunt. Spumę argenteę pondo selibra, olei hemina, coquuntur dū coeant: deinde adiiciuntur cęrę pondo duo, resinę pytuinę pondo duo.

Emplastrum Epispasticum. ccxyj.

EMplastrum quod aperit & educit pus, vel si quid aliud subest, ἰωδωσικόν dicitur, cęrę pōdo libra, resinę terebinthinę pondo libra, nitri rubri pondo libra: hoc teritur ex cinere lixiua, donec leue factum habeat mellis spissitudinem, postea supradicta cum olei cyathis sex liquefiunt ad ignē, quibus adiicitur thuris pollinis selibra, & ita quę in cacabo sunt, mortario superfunduntur & commiscuntur. ccxviij.

¶ Emplastrum albū ex sale, διαλῶν Græci dicūt, facit ad omnem duritiem & diutinū dolorem, & ducit sudores, idē vlcera vetera & callosa renouat, & facilius alijs medicamentis quę hoc pollicentur, cogit cicatricē ducere. Salis marini, cerussę, olei veteris paria pondera. Coquitur cū oleo cerussa donec coeant, & postea sal admiscetur. ccxviij.

¶ Emplastrum aliud ex sale nigrum efficacius, idem ad omnia facit, sed recipit singulorū .p. librā similiter, olei autē veteris triplex adiicitur. ccxix.

¶ Emplastrum album ad combusta & perniones, cerussę pondo libram, olei myrtei pondo libram, spumę argenteę .x. p. xxiiij. cęrę ponticę pondo libram. Cerussa & spuma argentea coquuntur cū oleo donec coeāt: postea adiicitur cera.

Emplastrum album Pacchij Antiochi. ccxx.

EMplastrum albū Pacchij Antiochi, quo vtī oportet cū in mammis mulierum, aliove quouis loco duritia fuerit, quę ad omne medicamentū exasperatur, quam Græci κριτικωμα, aut κακοῦ δεσ vocant. Facit autem ad combusta & vetera omnia, quę nō facile cicatricem ducūt. Itē ad vlcera ex frigore, vel per se facta. Pręcipuē verò ad ani vitia difficilia & vetera, rosa dilutū: cadmię botrytis. .x. p. viij. pōpholygos cyprię. .x. p. vij. molybdenę lotę. .x. p. v. thuris masculi. .x. p. iiii. cerussę. .x. p. septuaginta, spumę argenteę quinquaginta, cęrę ponticę. .x. p. viij. resinę terebinthinę. .x. p. vij. olei murtei. .x. p. centū. Quę sunt dura teruntur ex vini veteris sextario vno, in quo die & nocte macerent. Alterci albi, iridis, fertulę campanę, terrę mali, papaueris sylvatici capitū corticis, singulorum. .x. p. vj. Cum leuia facta fuerint, & mellis spissitudinem haberint, tunc murteū oleum minutatim in mortario adiiciatur, & cum fuerit temperaturę liparę, medicamentum conijciatur in nouo fictili cacabo, & coquatur pruna non nimis acri, moueatur q; sine requiē ne aduratur: cū emplastri temperaturam habuerit, resinę cera adiiciatur. ccxxj.

¶ Emplastrum ad combustum mirificē facit: cum multis vsus sim, nullū

Ee ij magis

DE COMPOSIT. MEDIC.

magis probo, protinus enim impositum mitigat, postea tollit dolorem, statimque infinita celeritate per sanat. Spumæ argenteæ pondo selibram, adipis suilli purgati pondo selibram, cæræ ponticæ pondo selibram, ouorum assorum vitellos sex, quos terere oportet, & miscere spumæ argenteæ & tritæ, cæram cum adipe lequefacere, deinde pati coire, postea in vnum miscere.

Lipara ad intertrigines & exasperationem. ccxxij.

Lipara ad intertrigines & exasperationem, tumorem ani mirifica. Spumæ argenteæ pondo triens, cerussæ pondo triens, thuris polinis pondo triens, aluminis fissi pondo quadrans, adipis suilli curati pondo quadrans, vini austeri veteris hemine tres, rosæ sesquilibra, olei acerbi selibra. Teruntur spuma, cerussa, alumen ex vino, deinde adijcitur thus minutum & cretum, & cum primùm hæc leuia paruerint, cum oleamentis ex vino adipem liquefactum cum rosæ pondo quadrante miscere in vnum oportet.

Lipara rufa. ccxxiii.

Lipara rufa facit ad fissuras ani diutinas, quas *ἑλκυσμα* dicunt, eadē & eiusdem partis exulcerationes, & vitia diutina benefacit. Spumæ argenteæ. $\times$. p. xxxvj. cerussæ. $\times$. p. vj. chalcitidis vstæ. $\times$. p. vj. mysos. $\times$. p. vj. resinæ terebinthinæ. $\times$. p. xij. cæræ. $\times$. p. vj. olei murtei sextarios. S. ij. aque pondo sextans. Cum aqua teruntur quæ prima posita sunt & olei pondo dimidio, cum reliquo oleo cæra & terebinthina liquefacto mortario superfunduntur.

Ad condylomata. ccxxiiii.

Ad condylomata facit bene elaterium siue cera: quod est succus cucumeris syluatici, compositus, ratione quæ in pastillos redactus, ex aceto dilutum & perunctum. Item propolis per se subacta & more emplastrum imposita. ccxxv.

Facit bene & resinæ terebinthinæ. $\times$. p. vi. cæræ idem in vinum cocta igni, quantum possunt gagatis lapidis triti recipere. Multis & iris contusa & ex vino mixta, cocta & posita velut farina ordeacea profuit. Facit & andronium medicamentum, quod initio posuimus, ad condylomata vino dilutum bene. ccxxvi.

Hoc medicamentum mirificè prodest. Aluminis melini. $\times$. p. centum, chalcitidis. $\times$. p. quinquaginta, feculæ. $\times$. p. quinquaginta. Teritur aceto, cum opus est vino aut aceto diluitur.

Ad Hemorrhoidas. ccxxvii.

Hæmorrhoidas sic curare oportet medicamento. Perungantur cætaurij succo pondo duum, hæc herba latinè fel terræ dicitur, & vbiq; in agris nascitur. Est autem tenuis multorum ramorum in rectum surgentiū, florem habet exiguum purpureum. Absynthij succi. $\times$. p. duum, aluminis minis

aluminis liquidii. ✕. p. duum, herbæ pedicularis. ✕. p. duum, misyis. ✕. p. vnus, mellis quantum ad comprehendēda ea satis erit. Hoc peruncto interius ano, aut lana tincta & interius trusa, cum defederint ad fellam, & appauerint totæ, medicamento rursus bene tangendæ sunt vndique, & præcipuè radices earum carbasis ducunt, specilli latitudine, subinde hauriente, medico cumulâte medicamentum, & adstruēte, imprimētēq; donec cōbibant, totū enī in ea est, vt ab omni parte saturētur. Est autem hoc medicamētum: chalcitidis vstæ. ✕. p. quatuor, æris floris vsti. ✕. p. quatuor, misyis vsti. ✕. p. triū, æris squamæ. ✕. p. duū, disphrygis. ✕. pondo duū, foreos vsti. ✕. pondo duum, auripigmenti. ✕. pondo duum. Hæc omnia terunt, & sicca (vt dixi) hæmorrhoidib⁹ iprimunt vndiq; post hoc tenue, simplex, rarū linteolū iponere oportet, & sup hoc panē autopyron ex aqua maceratū & tritum, rosaceo oleo adiecto. Hoc medicamētum sine magno labore circa septimū diem cadere cogit hæmorrhoidas. Oportet autem bis die panem imponere, nōnūq; in nocte si circūm tensionem senserint aqua / rio, die auriscalpio auerso, quam partem *κυσσις* Græci vocant, sensim tentare, mouere a balienatam oportet, quò celerius excidāt hæmorrhoides. Hoc medicamentum omnem carnem, & omni parte corporis exulceratā, & ex crescentem, & eminentem, sine magno morfu tollit. ccxxviii.

¶ Si quādo non exulceratas eminētias tollere sine ferro voluerimus, vt verrucas, neuos, alia' ve eius generis, hoc medicamento vtimur, Calcis viuæ. ✕. p. sex, fæculæ. ✕. p. trium, vitri vsti. ✕. p. triū. Hæc terere oportet ex cinere lixiua, ex caprifico vel sarmentis, donec leuia passi habeant temperamentum, deinde aduicere rubricæ, aut atramēti quod possit colorare ea: deinde patella fictili coquere ad mellis spissitudinem, atque puxide nigri plūbi reponere, Melius autem recens facit, cuius vsus est talis, quod destinātū erit tollere, id ipsū specillo oblinetur crassius, ex interuallo penicillo abstergetur, & cū satis nigrum quasi perunctum visum fuerit, desinere oportebit imponere res, & abstergere, & panem ex aqua imponere & rosa. Hoc & strumas sanat antequam suppurent. Oportet autem, cum hoc medicamentum causam fecerit in strumis, nullum aliud medicamentum adhibere, sang enim ita fiunt. ccxxix.

¶ Cum verò aliqua pars suppurauerit, & timidus fuerit ad sectionem cui id acciderit, viscum quàm plurimum colligere oportebit: eūque cum cinere lixiui diutius terere, & aluta inductum imponere, ita formata, & in tantum spacium circumsecta, quantum & quale volumus vlcus, id est, emisarium vomicæ fieri, & ea parte scilicet imponemus, quantum necesse erit aperire. Hoc eodem medicamento sæpe dolores diutinos pectoris, lateris, lumborum sustulit, cum ad nullū malagma aut auxiliū cedebant: exulce-

rata enim minima parte cuiusq; dolentis loci, humoribus postea vitium ve-

Ee iij luti

luti eiſciebatur.

Ad eadem vitia.

ccxxx.

Melior triphera, hoc enim nomen superius positum, medicamentum appellatur: facit ad omnia quæ ferro debet tolli sine magno dolore. Idem hæmorrhoidas productas medicamento, quod supra positum est, tollit. Vuã nimis iacentem sine periculo per auriscalpium lana inuolutũ peructã, ex parte qua tollẽda est, amputat. Oportebit aut postea aqua mulſea gargarizare, & lentis atq; roſe aride aqua decoctẽ. Eadẽ res & palpebrã pilosã remediãt, si quis radices aduersus naturam pilorum natas oblinierit, donec locus earũ niger fiat. Recipit hæc: æris floris. ✕. p̄. trium, calcis viuæ. ✕. p̄. sex, tapſiæ radice. ✕. p̄. sex, ferulæ. ✕. p̄. trium, nitri. ✕. p̄. duum, auripigmenti. ✕. p̄. duum, fellis taurini. ✕. p̄. sex. Teruntur ex cinere lixiua qua culinarij vtũtur, donẽc habeat mellis liquidi temperamentum. Reponitur puxide nigri plumbi. Hæc puxis in ampliorem ſtagneam mittitur, habentẽ cinerem lixiuã vsq; ad operculũ minoris. Oportet autem & hoc medicamentũ colorare rubrica vel atramẽto. Huic medicamento si anatis sanguinis quasi duæ ligulæ adiuncte fuerint, minus mordebit. ccxxxj.

¶ Quatenus acrium & exulcerantium medicamentorum habita est mentio, ponemus qua stygmata tollũtur in dignis, & in multis. Hęc calamitas ex tranſuerſo accidit, vt diſpẽſatori Sabini Calui naufragio in ergaſtulo deprehẽſo, quem Triphon multis deluſum, & ne caſu quidem literas cõfuſas villo medicamento habentem, liberauit, allij candidi ſpicæ capitis tritæ, cũ cantaridibus viginti alexandrinis (ſunt autem variæ & oblongæ) ſulphuris viui. ✕. p̄. j. & victoriati, chalcitis. ✕. p̄. as ſemis, cærẽ podo triens, olei pondo triens, cærã cum tritis cæteris admiscuit & impoſuit.

Intestini extremi prolapsio.

ccxxxij.

Intestinum extremũ quibus prolabitur & excidit, quoties prodierit, toties vino calido, vel verbenis, vel cinere lixiua lauari oportet & reponere. Prodest & pice liquida perungere & ceditia. Interdum vel Andronio perungere, & sicca reponere. Facit & cinis ex ſarmentis cribrata aſperſa, alumen fiſſum tritum bene, & eodẽ modo aſperſum, atq; intestino reposito. ccxxxij.

¶ Ad testiculi tumorem cupreſſus baccẽ ex vino coctæ conueniunt, ex faba quasi cõcha multo cum cumino coctæ. Item vua paſſa cum cumino cõtuſa in modum malagmatis, melle quantum ſatis est admixto. Idem vua paſſa, nucleata, contuſa ac mixta eiũdem menſuræ vel ponderis.

Ad veretri tumorem & dolorem.

ccxxxiiij.

Ad veretri tumorẽ lens ex aqua coctæ, & trita, roſaceo oleo mixta prodest. Si maior tumor erit, malũ granati corium ex aqua coctũ & tritum, lenticulæ pari pondere admiscere oportet. ccxxxv.

¶ Si vlcus ſordidum erit, aut cæcer tẽtauit, aut iam occupauit, Andronios,

ex

ex vino benefacit.

ccxxxvj.

¶ Si cicatrix ducenda. *Desideratur.*

ccxxxvij.

¶ Omne vlcus in omni parte corporis sordidum (id autem est cū cādicat, & quasi crustā per ductam albā habet) purgat mel per se, iris arida cōtusa, vel cum melle. Eadē ratione & terrę mali, & panacis radix purgat sordida vlcera. Mirificè & hoc medicamentum purgat, & iam si cancer tentat: est autem leue, auripigmenti quod Græci ἀπορωικον dicūt. ✕. p̄. sex, æris squamæ. ✕. p̄. triū, elaterij. ✕. p̄. j. chartæ combustæ cinis. ✕. p̄. iij. cum opus est cochlearia tria rosæ cyatho permiscetur, inde linteola carpta cōtinguntur, atque ita vlceri superponuntur. Hoc medicamentum citò, & sine vlllo morfu expurgat sordidissima vlcera.

ccxxxviij.

¶ Omne purū vlcus & cōcauū replet Basilice rosa diluta, vt superius dixi, propè aut hoc medicamentū. Medullæ vitulinæ. ✕. p̄. iij. adipis anserini. ✕. p̄. duū, butyri. ✕. p̄. duū, medullæ ceruinæ. ✕. p̄. duū, cęre. ✕. p̄. iij. terebinthine. ✕. p̄. duū, mellis. ✕. p̄. fescūcia, rosę. ✕. p̄. fescūcia, resina cū rosa liquefcit, cui miscentur calenti mel & cęra, cū cęra præcalfacta in feruenti aqua contunduntur, atq; ita superioribus miscentur.

ccxxxix.

¶ Omne vlcus luxuriās & crescēs carne compescit chalcitis per se trita, vel æris flos vstus. Bene autem & propriè hoc medicamentū facit, quo Meges vtebatur: Calcis viuæ. ✕. p̄. duū, thuris. ✕. p̄. vnius, æris squamę. ✕. p̄. vnius.

Triphonis medicamentum

ccxli.

Triphon chirurgus carnem eminentem hoc medicamēto cōpescibat, æris floris vsti. ✕. p̄. vj. chalcitis vstę. ✕. p̄. iij. mylis vsti. ✕. p̄. iij. æris vsti. ✕. p̄. iij. Hoc acre est, & quasi cauteriū crustam altam facit: quamobrem cancer non patitur impositū serpere, omnē eruptionem sanguinis veluti cauteriū sistit. Et hoc autem, & quę diximus imminuit. Cicatricem quoq; ducit, si quis tincto, extracto q; specillo, quod ei quasi puluis adhęserit, exiguo oras vlceris tetigerit. Sed propriè cicatricē medicamenta hæc ducunt:

Triphonis ad cacatricem.

ccxli.

¶ Emplastrum efficax ad cicatricem ducendam: Spumæ argenteæ. ✕. p̄. quinquaginta, mylii vsti, chalcitis vstę, aluminis fissi, cerussę, singulorū. ✕. p̄. iij. resinæ terebinthinæ. ✕. p̄. xii. cęræ. ✕. p̄. v. Cęra & resina liquefiūt, deinde cum refrixerunt, raduntur, sicca & bene trita adiiciuntur & commiscentur.

Emplastrum diacadmias.

ccxliij.

¶ Emplastrum *δ'ιὰ καδ'μ'ίας* Græci dicunt, quod cicatricē ducit: cadmæ pondo libra, chalcitidis vstę pondo libra. Hęc teruntur ex vini falerni heminis tribus, donec liquefacta mellis habeant spissitudinem, postea fit ceratum ex cęræ pondo quatuor, resinæ frictæ

Ee iij. cę

Et pondus quatuor, olei murteii .p. quatuor. Cum refrigeratū est raditur & miscetur his que in mortario sunt. Sūt qui liquefacta hæc ipsa dum calent, mortario supfundunt, & ita subigunt.

Ad papulas & porriginem. ccxliij.

AD papulas in capite efferuescentes, vel qualibet parte corporis totius porriginem staphisagria trita, & nitrum decoctum tritū parimētura, in mixto oleo & vino austero, ante desudationem corporis ac postea. Item alumen liquidū ex aceto staphide agria adiecta. Ad epiphoram verò toto corpore efferuescētē medicamentū prodest. ¶ Ad ignem sacrum benefacit hoc medicamentū, rutę viridis pōdo triens, spumę argenti pondo bes, aceti sextarius vnus, olei viridis sextarius. Cum aceti parte in spuma & ruta terūtur donec leuia fiant, postea quod superest aceti, vicibus cum oleo aduicitur.

Ad ignem sacrum. ccxliiij.

AD ignem sacrum coriandrum per se tritum benefacit, est enim res virosa: vel cum pane eodem modo & menta prodest, & cinis de silice facta, aqua conspersa, oblinita. Item cimolia creta succo solani diluta. Et per se solanum, vel cum pane prodest. ccxlv.

¶ Facit & ad hoc medicamentum bene, sulphuris vini, opij, singulorū pondo semuncia, spumę argenteę pondo vncia passo miscentur. Item hoc fatis prodest, cerussę. ✕.p. viii. aluminis fissi. ✕.p. triū, thuris, ✕.p. trium, croci. ✕.p. duū, sulphuris viui. ✕.p. duum. Teruntur hæc solani succo, cum opus est vino diluuntur. Ad zonam ccxlvj.

AD zonam, quam Greci *ζώνη* dicūt, faciunt quidem vt supradicta omnia, præcipuē cicuta viridis bene trita & iposita. Item hoc medicamentum, cerussę. ✕.p. xxxviii. aluminis fissi. ✕.p. duodecim, croci. ✕.p. j. thuris. ✕.p. duū, acacię. ✕.p. viii. dyphrygis. ✕.p. duū, opij. ✕. pondo duum. Ex aqua teritur, & cum opus est ex eadem dilutum perungetur. ccxlvij.

¶ Ad idem melius facit galle, aluminis rotūdi, chalcitidis, crete sutorie, singulorum. ✕.p. duum, mylus, corticis malorū, acacię, singulorum. ✕.p. quatuor, calcis viuę. ✕.p. sedecim, Mali cortex in aceti sextario vno decoquitur donec madida fiat: deinde teritur acacia aceto eodem, macerata nocte & die admiscetur & vnā teritur. Postea cetera aduiciuntur, & fiunt pastilli: cum opus est diluuntur aqua. ccxlviii.

¶ Ad vtrunque autem genus vitii, mirificè medicamentum Andronicum facit. Ad Impetigines. ccxlix.

AD impetigines vna aminea, quæ sic dicitur, bene facit. Est autem ruberrima, & in vepribus nascitur, qua fricari oportet impetiginē, quoad curet & non appareat: hoc autē diebus fit paucis. ccl.

Ad

Ad suggillationes.

Benefacit huius radicis recentis succus, ad suggillationes & liuores perunctus. Scabiem tollit sulphur nigrum oleo mixtum communi, atq; in cerati spissitudine redactum. Hoc etiam lepram, & quam Elephantiam dicunt, sanat: & omnia quæ efferuescunt per se cum inueterauerint.

Ad scabiem. cclj.

Ad scabiē halica ex aceto macerata, & trita, benefacit: exiguo thure adiecto. Item picis liquidę libra, ceræ pondo semis, sulphuris viui pondo sextans, aluminis fissi. ℥. p. vnus. cclij.

Benefacit oliuæ æthiopicæ commi, quod græcè ἐλάιας αὐθιωπικῆς δ'ἀκροῦ vocant, aceto dilutum. Item salicis libri ex aceto cocti, atque ita triti & impositi tollūt scabiem. Facit & eiusdem cinis ex aceto ad scabiem. Prodest & farina ordeacea cocta ex posca, si tenerum corpus erit: vel ex aceto, si durū, per dies quatuor aut quinque: deinde ceratū ex rosa, adiecta cerussa, imponere oportet donec cicatrix ducatur. cclij.

Facit bene & hæc cōpositio, Thuris masculi pondo triens, sulphuris pondo vncia, cæparum pondo sextans, rumicis erraticæ radices aceto quoque tritæ. ℥. . Omnia terūtur: miscetur aceto quod satis erit, id est, dum mellis crassi habeat spissitudinē. Cum opus est, scabiei nitro ex aceto locus friatur diutius & pressius, deinde hoc medicamentum superlinitur. ccliiij.

Alia cōpositio ad idem. Scammonia. ℥. p. trium, myrrhæ. ℥. p. vnus, æris floris. ℥. p. vnus, astule regię, quā ἀσφόδ'ιλοῦ Græci dicūt, radicis. ℥. p. duū, glutinis taurini. ℥. p. duum, nitri. ℥. p. vnus & victoriati. Teruntur omnia aceto præter gluten, hoc enim pridie maceratum cæteris iam tritis misceat. Cū opus aut est, antè nitro & aceto locus exasperatur, deinde hoc oblinitur. Vt consummetur liber malagmata & acopa adijciemus.

Genera malagmatorum ad omnem corporis valetudinem. cclv.

Malagma ad ἀπιδότονον, id est cū ceruix reflexa est in posteriorē partem, aut rigida cum intensione oculorū & maxillarum. Facit & ad κεννικὸν πωσσμόν, cum in vtramlibet partem deprauata est facies. Idē ad omnē tēsiōnē, & cōtractionē neruorū & ligationē, ἀγκυλω quod Græci vocant. Itē ad dolorem omnis partis quamuis veterem: Bdellij. ℥. p. xvj, opopanax. ℥. p. octo, galbani. ℥. p. octo, adipis vitulini. ℥. p. sedecim, piperis grana numero clx. ammoniaci guttæ. ℥. p. octo, cachryos. ℥. p. octo, iris. ℥. p. sedecim, cæræ. ℥. p. quinquagintaquinque, terebithinæ. ℥. p. quinquaginta. Arida quæ sunt contunduntur, cribrantur: succū habentia cum resina subinde admixta contunduntur, cæra in frusta concisa aqua feruenti dimittitur, & subacta manibus miscetur cæteris in pilam. Oportet autem pilam ligneum frequenter cypreo oleo perūgere. Hoc malagma cypreo oleo liquefactum acopi vsum præstat. cclvj.

Malagma

DE COMPOSIT. MEDIC.

¶ Malagma alterum, stomachum, aluum, intestina soluta habentibus & cholericis prodest. Confirmat omnem partem & adstringit, quæ hæc desiderat: Aluminis fissi. ✕. pondo sex, rus syriaci. ✕. pondo sex, gallæ. ✕. pondo sex, acaciæ. ✕. pondo sex, cæræ. ✕. p. quadraginta, picis spanæ. ✕. p. quadraginta, olei melini aut rosæ pondo trientem. Acacia vino exiguo macerata teritur: cætera & pix oleo alterutro mixta inferuescunt, quibus temperatis adijciuntur cribrata sicca: ijs acacia miscetur, atque in vnum omnia subiguntur. cclvij.

¶ Malagma pectoris & lateris dolorem, & quicquid ex perfrictione est bene calfacit. Idem ad omnem dolorem prodest. Sansuci cõtusi sextarius vnus, iris contusæ sextarij. xv. cyperi contusi sextarius vnus, resinæ terebinthinæ pondo bes, cæræ pondo quadrans, olei cyperi pondo selibra, vini aminiaci sextarius vnus. In vino arida contusa macerantur vna nocte & die: oleo, cæra, & resina liquefiunt: deinde superfunduntur vino, miscentur manibus. Hoc medicamentum efficacius est secundo, post dies triginta efficacius prodest: initio enim humidum valde est, & vix in litum remanet. cclviii.

¶ Malagma ad omnem dolorem, præcipuè iocineris. Spicæ nardi. ✕. p. v. celticæ, id est, saliuicæ. ✕. p. x. iris. ✕. p. viij. melliloti, quod à nobis fertula campana dicitur. ✕. p. xxv. cyperi. ✕. p. viij. ammoniaci thymiamatis. ✕. p. viij. cardamomi. ✕. p. vij. croci. ✕. p. duum, vini falerni sextarius vnus. In hoc omnia supra scripta contusa vno die & nocte macerantur, præter ammoniacum: hoc enim aceto diluere oportet, & quasi cæratum facere: postea cæræ pondo dua bes, & resinæ frictæ pondo quatuor, rosæ pondo libra, leuia sunt & refrigerata, quæ rosæ & cæteris miscetur. Hoc & ad præcordiorum tensionem benefacit, & vesicæ dolorem. cclix.

¶ Malagma ad lienosos & ad iocineris dolorem. Ammoniaci guttæ pondo. j. cæræ pondo. j. & sextans. Ammoniacum ex aceto teritur, admixto crocomagmate quantum colorare possit, ammoniacum quod teritur vsque dum leue factum mellis crassi habeat spissitudinē: postea cæra liquefacta, rosa adijcitur mortario, & bene pastillo mixta, manibus vtraque subiguntur. Facit hoc malagma ad luxum, & ad capitis dolorem fronti superpositum. cclx.

¶ Malagma ad præcordiorum tensionem, ventris, stomachi duritiem cum dolore. Idem ad iecur & lienem prodest. Cæræ. ✕. p. quinquaginta, ammoniaci guttæ. ✕. p. quinquaginta, iris. ✕. p. viginti quinque, panacis. ✕. p. viginti, aneli. ✕. p. viginti quinque, nitri. ✕. p. viginti quinque, adipis taurini. ✕. p. viginti quinque, fceni græci seminis. ✕. p. viginti quinque, resinæ terebinthinæ. ✕. p. quinquaginta, aceti acris sextarius vnus, mellis pondo triens. Mel aceto diluendum est, atque arida omnia his maceranda die ac nocte, cæram, terebinthinam, adipem liquefactam in vnum cæteris misce-

re oportet, & manibus subigere. Malagma ad lienofos. cclxj.

MYrobalani. ✕. p. quinquaginta, aphronitri. ✕. p. triginta, cappa-
ris radicis. ✕. p. viginti, cardamomi. ✕. p. vigintiquinq;, ammo-
niaci guttæ. ✕. p. triginta, cæræ pondo selibra, irini olei pōdo se-
libra. Cæra irino soluitur, quibus ammoniacum aceto dilutum miscetur,
& postea arida quæ sunt commiscetur. cclxiij.

Malagma ad omnē dolorē veterē, & qualibet causa factum, præcipuè ad
lumborū dolorem, qui antè leniter scarifiant. Recipit hæc: bdellij pōdo tri-
entem, styracis pondo trientem, hyssopi pōdo trientem, ammoniaci pōdo
trientem, piperis albi. p. trientem, thuris. p. trientem, bacçe lauridaridæ. p.
dua, terebinthinæ. p. trientē, opopanax. p. trientē, adipis taurini. p. triē-
tem, medullæ ceruinæ pondo trientem, propolis pondo selibræ, olei vete-
ris pondo libram, cæræ pondo duo, thuris pollinis pondo libram. Oleū, cæ-
ra, resina, propolis liquefiūt: deinde thuris pollinis pondo superius dictum
adijicitur, & cætera minutatim, vel in vnum confusa, opopanax oleo di-
luere oportet. cclxiij.

Malagma quod discutit strumas, parotidas, panū, quod Græci φρυγελου
vocat. Idem omnem futuram suppurationem dissipat, factam aperit. Fa-
cit & ad dolorem articulamentorum, vel cuiuslibet partis: præcipuè ad lū-
borum dolorem, atq; inflatōnē stomachi vel coli. Picis hispanæ, aphronitri,
resinæ pytuinæ, cæræ, laurus baccarū, singulorum. ✕. p. xxxv, adipis tau-
rini. ✕. p. xv, ammoniaci guttæ. ✕. p. iris illyricæ. ✕. p. xv, galbani. ✕.
p. xij, piperis albi. ✕. p. xv. Quæ debent liquefieri soluūtur igne & oleo,
cætera confusa temperatis asperguntur: vltimo loco tepente medicamento
laurus bacçe miscetur. cclxiij.

Malagma ad omnem dolorē corporis articulorum. Facit & ad podagrā.
Idē discutit vomicas, aut aperit: præcipuè in pectore & interaneis. Prodest
& lūborū doloribus. Cæræ. ✕. p. viij, ammoniaci. ✕. p. x, bdellij. ✕. p. x, iris
✕. p. vj, galbani. ✕. p. iij, terebinthinæ. ✕. p. v. Cōtundūtur ordine quo
scripta sunt, pilo ligneo cyprino oleo, quod ī vino sublidit, perūcto: cæra ī
aquā feruentem ī minimas partes concisa dimittitur, & subacta manibus
ī pilam conijcitur. cclxv.

Malagma itē ad cōtusionē lateris. Idē facit ad suspectas vomicas aut iā
factas. Præterea ad iecinoris, præcordiorum duritiā vel dolorē benefacit.
Proderit & in omni loco dolētī impositum. Cyperi, ammoniaci guttæ, car-
damomi, bdellij, thuris, resinæ terebinthinæ, singulorum pondo bes: thus
& bdelliū macerantur pridie vini hemina vna: cætera contunduntur, cæra
p. libra & triēs, & olei cyprini sextarius vnus cū terebinthina liquefiūt, cæ-
terisq; commiscetur. Quidam adijciunt myrrhæ partem, croci partem
sextantem, cinnamomi partem sextantem. cclxvj.

Malagma

¶ Malagma ad luxum, contusum, canis morsum, parotidas, strumas, podagra. Cerae pondo dua, resine frictae pondo dua, picis hispanae pondo tria, ammoniaci pondo libra, thuris pollinis pondo semis, galbani pondo semis, acetii sextarios duos. Ammoniacum tritum cum aceto soluitur igne: deinde resina, cera pondo noue adijcitur, & coquitur vsque dum spissetur: postea thus admiscetur. Vbi emplastri habuerit temperamentum, medicamentum tepenti galbano adijcitur. cclxvij.

¶ Malagma ad podagram, & omnem dolorem, & tensionem neruorum, recipit haec: ammoniaci guttae pondo. j. cerae, pondo. j. axungiae veteris selenitum, olei veteris pondo trientem, olei cedrini pondo vnciam, rosae pondo sextantem, cyprini pondo sextantem, croci pondo sextantem, asij lapidis pondo vnciam, myrrhae pondo vnciam, aphronitri pondo semunciam. Patella noua liquefit axungia, cera cum oleo vetere: quibus adijcitur ammoniacum tritum, & mouetur vsque dum soluatur: postea oleum cyprinum, rosam, & cedria in vnum miscentur, & tunc subducitur flamma, ne feruescat medicamentum: secundum quae adijcitur crocum tritum ex aceto: deinde myrrha trita per se aspergitur: vltimum nitrum, & asus lapis foenicio iducitur. cclxviii.

Acopi genera & compositiones. cclxviii.

Copum ad perfrictionem, lassitudinem, tensionem neruorum. Idem hyeme non patitur perfrigescere artus: hoc Augusta vtebatur. Samsuci floris sextarium vnum, foenicraeci sextarium vnum, rosamarinii foliorum sextarium vnum, vini falerni congium, olei veriafri sextarios quinque. Praeter oleum omnia in vnum triduo macerare oportebit, quarto die oleum adijcere, & coquere in pruna non acri medicamentum, donec vinum consumatur: postea recolare per linteum duplex oleum, cui adhuc calenti cerae ponticae bessem miscere. Reponitur medicamentum fictili vel stagneo vase. cclxix.

A Copum quod per vindemiam componitur, antequam mustum deferuescit, multi recentis congiij quinq; in hoc & olei veriafri pondo quinquaginta macerantur, res quae infra scriptae sunt cotusae, & percribratae grandioribus foraminibus cribri. Iris illyrica. ✕. pondo quadraginta. cyperi. ✕. pondo quadraginta. foenicraeci. ✕. pondo quadraginta. piperis nigri pondo quadraginta, xylobalsami. ✕. pondo quadraginta, calamiodorati quo vnguentarij vtuntur. ✕. p. lxxx. spathae qua vnguentarij vtuntur. ✕. p. lxxx. schoeni. ✕. p. lxxx. saluinae. ✕. p. lxxx. caliae nigrae. ✕. p. xxiiij. cardamomi. ✕. p. xxviiij. styracis. ✕. p. xxviiij. costi. ✕. pondo xxviiij. myrrhae amineae. ✕. p. xxij. casiae daphnitidis. ✕. p. xxiiii. fertuleae panae. ✕. p. xiiii. aspalathi. ✕. p. xl. Haec cum musto & oleo macerantur vase stagneo aut fictili per dies triginta. Oportet autem vas bene clausum & alligatum diebus his soluere, inuisere omnia: deinde rursus operire & signare. cclxx.

ne vires euanescent: post dies triginta cōiiciuntur macerata: deinde oleū purū excipietur, quod reponitur fictili vaso: cuius oleaminis vires ad omnē cōtractionem neruorum tantę sunt, vt sit vix credibile. cclxx.

¶ Acopum ad perfrictionem, lassitudinem, neruorum dolorem, grauioris odoris (superiores enī boni sunt odoris) Ammoniaci guttę. ✕. p̄. xv. gal/bani. ✕. p̄. iij. resinę terebinthinę. ✕. p̄. quinquaginta sex, cęrę. ✕. p̄. xxviii. mellis. ✕. p̄. triēs, olei veteris sextarius vnus, hyssoپی pondo vncia, medullę ceruinę pōdo vncia, opopanacis. ✕. p̄. vj. Sunt qui hunc nō adijciunt. Cęrę, oleum, terebinthinam liquefacere oportet, deinde cętera adijciere, nouissimum ammoniacum tritum curiose. Hoc qui perunctus erit, etiam à serpente tutus erit. cclxxj.

¶ Acopum, quo ferē Augusta & Antonia vsę sunt, facit ad perfrictiones & neruorum dolorem. Idem perunctum nō patitur perfrigescere artus, & refrigeratos calfacit. Componitur hyeme hoc modo: Sumere oportet adipis porcine sterilis trepondo, vel anseris adipis idem pondus: deinde aqua frigida bene lauare, atque in nouo vase adijcere vini veteris congiū vnū, aut sextarios tres, non nimis contusa ponderis huius. Xylocinnami pondo quadrantem, cardamomi pondo quadrantem, cyperi pondo quadrantem, schenī pondo quadrantem, rosę aridę foliorum pondo vnciam, fertulę campanę coronas decem. Hęc omnia inferuescunt super carbones, deinde perfrigerata eodem cacabo reponuntur: postero q; & tertio die cum inferuescunt, reconduntur, quę eodem modo die rursus recalsiunt, & colantur per lintē, vel ex iunco factū de industria colum: vinum atque adeps quę superest in nouo vaso conijcitur: deinde cum gelauerit se adeps, oportebit fundum cacabi perforare, & vinum omne emittere, atque in priorem cacabum adipem eadem conijcere, & vini eiusdem recentis eandem mensuram adijcere, resque non nimis contusas nec cribratas. Nardi syriaci spicę pondo sextantem, saluincę pondo sextantem, amomi pondo quadrantem, casię pondo quadrantem, myrrhę pondo trientem, cumami pondo trientem, rosę aridę foliorum pondo sextantem. Deinde semel manē, & in nocte semel inferuefacere oportet: idem in postero die cum inferuefacta fuerint, percolanda erunt, in cacabum priorem perfusum: sed antē diligenter & spisse obturatū, atq; vbi se congelauerit adeps, extrahendum erit spissamentum, quod cum vinum omne fluxerit, quod superest adijce. Vase stagneo vno, vel pluribus, diligenter operto & adplumbato reponitur.

PERORATIO OPERIS.

Arum compositionum (si qua fides est) ipse composui plurimas, & ad ea quæ scripta sunt facienti scio paucas: sed valde paucas ab amicis, quibus æquè ac mihi credo, acceptas adieci: quas cum iurando adfirmauerunt sese ipsos expertos esse, vt beneficientes scire ad vitia quæ scripta sunt. Illud autē te meminisse oportet, mi Calliste, quod initio dixi, eadem medicamēta in ijsdem vitijs interim melius, deterius ve respondere: propter corporum varietatem, differentiam que ætatum, temporum, aut locorum. Eadem enim res non dissimiliter dispositis corporibus nō possunt eosdē effectus exhibere.

Sed adfirmo ex magna

parte prosperos

eventus (si

quādo

opus

fuerit)

has cōposi-

tiones ha-

bitu-

ras.

FINIS.

3

Vm sæpe, sacratissime Imperator, humani generis fra-
gilitas falso de natura sua queratur, aliquando tamen
potuimus redditis causis ostēsisq; remedijs, vanas & in-
numeras querimonias refrenare. Nā sicut rudis guber-
nator turbatum mare sulcans, incertus periculorum, du-
bius salutis, cuncta rimatur, ita & mortaliū natura, que
perpetua sanitate optat frui, placita quæque desiderat. Sed quia nec mare
semper potest esse tranquillum, nec vnus in diem ventis spiritus durat, nec
securus nauata ratem potest scandere, cum æquor mole fluctuum tollitur:
sic neq; mortales possunt semper esse validi, aut viuentes: sed pro ætatis &
tēporis varietate, diuersis morborū agūtur incōmodis. Quæ quū ita sint,
clemētissime Imperator, magna laus, veterum instituta scrutari: maior ve-
rō gloria, inuenta seruare. Siquidem illi viam laboris suis virtutibus aperu-
erunt, nobisque iter intellegentiæ sua sapientiā reliquerunt: vnde cum quī-
dam febribus teneretur, & diu vētris duritia strangulatus, die duodecimo
iam morti proximus videretur, adhibitis ad curam multis & magnis me-
dicis, vt remediū consequeretur, hoc illis summum periclitanti præsidium
visum est, vt per intestinum clysterio ei curatio pararetur. Cum ille immi-
nenti periculo æstualet, & veluti morti proximus, curationis etiam extre-
ma deposceret, ego pudoris & reuerentiæ modum seruans, quem cunctis
semper exhibui, prospexi ad tempus ne veluti turpis cura forti viro adpli-
cicaretur. Cum ergo vidissem febrem eius, quā de colore collegi, & siccitate
viscerum fatigari eum penitus aduertissem, ilico infuso sale aquā frigidissi-
mam obtuli eius ardori, qui cum desiderio recētis qua cruciabatur, totum
quod ei oblatū fuerat ebibisset, autores medicinæ magni qui id spectabāt,
exclamarūt occidisti hominem: necdū vox eorū ab ore manauerat, è vesti-
gio eū somnus occupauit sudor que perfudit. Quibus ego presentibus, cle-
mentissime Imperator, tātis sudoris eius abstersionibus laboraui, vt (si dici-
fas sit) Nilus ex eius corpore videretur effluere. Verū cum eger experge-
factus recreatum se extinctis febribus, & ab infirmitate leuiorem esse sen-
sisset, vētris etiā cœpit desiderio vehementer vrgeri: adlato itaque vasculo,
omne alui onus quo grauabatur exposuit, ad tam dirū foetorem, vt omnes
qui illic aderant fugarentur: dicentibus egregijs medicis quod omnia eius
interna putruissent. Post hæc à me æger ad balnea mitti, vt lauacro eius
siccitas humigetur: qui perunctus vnguentis remedialibus, cū post balneū
vestimenta accepisset, sitire se dixit, statim eum absynthio in quo lybisticū
fuerat decoctum, progressum à balneo potaui, ne quid causationis in cor-
pusculo eius maneret, quo vesica scybalis vel lapidib⁹ per vicina loca meā-

Ef ij tibus

tibus premeretur. Præcipi etiam & escam fieri de minutalibus porcinis, id est, podicylijs & ventriculo, in quem ventriculum acetum cyminatū, modico adiecto lasere, mitti mandauit: vt omnino excocta caro etiam ossorum duritiam emolliret, vt soluta eorum medulla cum iure ipso absorberetur. Nō dubiū est autem, optime Imperator, quod ex indigestione externarum, crudissimarūque crapularum, vel superfusa diuersi nimietate vini repletis, & pœne tumentibus venis, potus in visceribus amarescunt, aufertur somnus, subsequitur calor, atque occultarum febrium pestis, & quædam phrenesis pulsū cerebrum inquietat, venter durefcit qui iam dudum crudus repletus fuerat, exuberantibus cibis, qui dum excoquuntur consumptis quæ humida sunt, inflammationes importunissimas faciunt, quæ a diecta calida aqua amplius necesse est excitentur. Inde ergo venter durefcit, inflatur pulmo, splen distenditur, pennæ etiam iecoris porriguntur, quibus coangustatum & coartatum fel exprimitur, quo infuso tingitur corpus & fit luteū. Cum ergo peruenerit ad ea loca venarū, in quæ pocula hausta descendunt, duo mala iuncta, id est, res acris ac dulcis citò auferunt animam. Sicuti petrae humidarum sudor igni subiectus citò absorbetur ab igne: petra autē ipsa exucta & cōcremata, spongia efficitur, vnde calx vel gypsum efficitur: ita calore febrium excoquitur vitium cruditatis, ciborumque congestio, quibus consumptis & exhaustis, frigida sine dubio superfundenda est, ne penitus arefcant. Nam nimirum æstimas, ò bone Imperator, calidam & frigidam mortalibus inclusam esse corporibus, cum singulæ res propriam habeant naturam, ignis ignem, aqua aqua desiderat: sed ad horum iungendam societatem siue temperantiam procurandam, syluæ materies lignūque deposcitur, quod & nutrit ac suscitatur, & rapit ignem, & frigidam vertit in calidam: sed non ita in nobis est coequandū. Accipe igitur, serenissime Imperator, quod conueniēs in nobis putetur exemplū: thermarū scilicet, abscalidarum mixtio temperata, vbi nec ignis videtur, nec lignū suggeritur, nisi vapor solus sponte conficitur, & aer calidus sine labore sentitur. Nonne duo vnum sunt, & diuersa atque contraria inuicem profunt, diuina prouidentia salubri permixtione ac temperie procurata? Num multam corporibus abluendis sanitatem præstant, competentemque medicinam præbentes, varios languores à corporibus mortalium pellunt? Hæc cum ita sint, nihil aliud reor mortalibus præbendum, nisi id quod cum infirmi essent desiderauerunt, & oblatū sibi profuisse senserunt. His ergo vtamur quibus sumus bene expti, & quoque beneficio consequuti sumus optabilem sanitatem. Nam similiter quidam cum oculorum rheumate carere non posset, productus est in medium contuentum multorum spectantium medicorum, qui cum inspectus ab his fuisset, dixerunt ei palpebras incidere debere, comburi etiam hemicranium, & raso capite venas secari, quod Græci ἀστυροτομὴν dicunt: imponi etiam

escas,

escas, & cum iam omnibus locis debilitatū & cauteritatum caput haberet, nihilque ei tormēta, quæ desiderio sanitatis patienter tulerat, profuissent, deflebat omnibus infelicitatem suam. In vltimum hac ab egregijs medicis inuenta curatione, vt cum dexter oculus lachrymam funderet, vena ei dextri brachij laxaretur: quū sinister, similiter in sinistro brachio fieret: quod cū pati cœpisset infirmus, flens & gemēs illud Catonis sæpe dicebat: Corporis exigua medico commite fideli. Ego autem & perito restiti. Igitur his nec venam permisi laxari, magnoq; silētio facto, autores nostros in mediū protuli ac recitavi, dixiq; ad eos: si ex multifario tormentorum genere, miserandus iste vel vnam medelam fuisset adeptus, meritò vos pateretur: sed cum neq; inunctione, neq; incisione, neq; combustione inundationē lachrymarum reprīmere potueritis, cur indoctē venas ei laxari præcepistis? cum hic iam semianimis, visionem ferri perhorrescat. Vnde reddite mihi, sapientissimi viri, hodiernæ causæ curationis, cur fuerit desuper oculus incisus, cur rasum caput, cur meacula exusta venarum, Meatus inrigatio si venit ad ea loca, in quibus habebat receptaculum collectionis suæ: quo impetu exinde descendebat deorsum, recurrens rursus ad fontem cerebri, ibique coangustatus cum feruere cœperit, verendum ne perforans cutem ac peritūdens cratem capitū, generet in eo vitia aduersa, aut ne iterum per aliquā venarum erumpat ad aures, faciat que hominē surdum totum oppilans auditū, aut vermes in auribus generet, vel naribus polypos nutriat, aut oculis egyptia excitet, aut dentibus sit molestus, & faciat hominē oris foetidū, atq; corruptū: vel (quod maximè cauendum est) ne per vna distillantis aut exulceratæ vitium, ipsa musice hominis corrupta, lāguescat, pulmonique & stomacho plagam inferat, lūbosq; renésq; dissoluat: & incipiat humor noxius per inguina & coxas & crura decurrens, facere contractiones talorū atq; neruorum, paulatimque auferat gressus, totoq; organo tabescente, vi deamini potius consumpsisse hominem, quàm curasse: cum verè violenta morte videatur de hac luce migrare, Nam si cæparum acritudo aliquoties nobis non manducantibus, nostris tamen oculis molesta est, aut sinapi vbi & mel mittitur, leniri penitus non potest, sed calore eius commodum cerebrum ita desudat vt oculos & nares acer humor infestet: quid putamus illi patiuntur, quibus circa oculos cura rursus aut igni adhibetur aut ferro? Quare, Imperator, fidem nostris autoribus adhibentes, nō credamus quibuscunq; medicinis: nec vulneri vulnus superponendū putemus: sed agris remedium porrigendum esse credamus, vt neq; grauibus tormentis, neq; intolerabili medicinæ curatione cruciētur. Plura ergo de obseruatione medicinæ pietati tuæ, ac posteris tuis, digna memoria tradidi, quæ homines docti de expertis remedijs prodiderunt: quæ tua diuina serenitas oro suscipiat, & ad memoriam cæteris relinquat. Vale.

Ff iij

EIVSDEM VINDICIANI CARMEN.

Quod natum Phœbus docuit, quod Chiron Achillem,
 Quod didicere olim Podalyrius atque Machaon
 A genitore suo: qui quondam versus in anguem,
 Templâ palatinæ subiit sublimia Romæ:

Quod Cous docuit senior, quod que Abdera suavit,

Quod Logos aut Methodos, simplèxque Empirica pangit,

Hoc liber iste tenet, diuerso è dogmate sumptum:

Nanque salutiferas disponit pagina curas:

Isthic repperies per nomina, perque medelas,

Descriptas species, & pondera mensurarum

Congrua: quæ sæpe accipies, moderamine certo.

Ne fallare vide, neu quæ sunt parta salutis,

Vertat in exitium non solers cura medentis:

Sume igitur medicos, pro tempore, pro que labore,

Aetate, atque habitu, summa ratione paratus,

Gramine seu malis ægro præstare medelam,

Carmine seu potius: nanque est res certa salutis

Carmen, ab occultis ædens miracula verbis.

Quæ curis hominum, physicorum inuenta parant,

Quot que suis natura bonis, terræ que marique,

Aedidit illa suis, altrix, simul atque creatrix

Fœtibus omnigenis, quos parturit: ergo salubres,

Suggestit impensas, ponto & tellure creatas:

Angue, fera, pecude, & fruge, alite, murice, pisce,

Lacte, mero, pomis, lymphis, sale, melle, & oliuo,

Succis, vnguibus, thædis, pice, sulphure, cera,

Polline, farre, scobis, lino, scobe, vellere, cornu,

Baccis, & balanis, lignis, carbone, fauilla,

Floribus, & varijs herbis, holere, atq; metallis,

Sandice, cū creta, psymmytho, pumice, gypso,

Cadmia, chalcitide, chalcanto, calce, camino,

Cassitero molli, lepido, cypro, atq; atramento,

Prome etiam seu tunde prius, seu contere gyro,

Quod viride Ortus habet, vel quod Carnaria siccum:

Allia serpyllumque herbas, tymbram q; salubrem,

Brassica que & raphanos, ac longis intyba fibris:

Et mentam, & sinapi, coriandrum, prototomumq;

Erucam, atq; apium, maluam, betam q; salubrem

Rutas, & nasturtia, amara absynthia misce,

Pulegiumq;

Pulegiúmque potens, nec non & vile cymínium,
Palmula, nec desint Dymes, nec poma Damasci,
Quæ cum multiplici contriueris orbe terendo,
In patinís excocta dabís, aut grandibus ollis.
Verùm adoperta coques, ne fumida iura saporem
Corruptum reddant, quæ mox fastidiat æger.
Adde & aromaticas species, quas mittit Eous,
Velque iudaicis flagrant bene condíta capsis:
Thus, costum, folium, myrrham, styracem, crocomagma,
Asphaltum albúmque helleborum, nigrúmque bytumen,
Et nardum & casias, & amoma, & cinnama rara,
Balsama, peucedanum, spicam, crocum, atque bedellam,
Irim, castoreum, scillam, opium, panaceam,
Resinam, lepidum, euphorbum, git, atque pyretrum,
Zingiber & calidum, mordax piper, & lafer algens,
Agaricum, asarúmque potens, aloen, aconitum,
Galbana, sandaracam, samplicum, sporon, alumen,
Acaciam, propolen, adarchen, cicnon, acanthum,
Andrachnen, acorum, opopanaca, pompholygúmque,
Cypirum, ladanum, sagapenon, & tragacanthum,
Scammoniam, cæpam, malabathron, ammoniacum:
Denique reperies isthic, quod lucis in ortu,
Indus, Arabs, Syrus, Persis, diuesque Sabæus
Vicino sub Sole legunt, quod præbet Orontis,
Eximium ignotum mittit quod Nilus ab ortu
Decerptum folijs, ramo, cute, cortice, virga:
Quod' que ab Edymis vectum Sephasia vèdunt,
Et quicquid confert medicis Lalagea catapulus.
Hæc quicunque leges poteris discernere tecum,
Agnosenda magis, siue exercenda rearis,
At nostrum studium quisquis dignabere, quæso
Præstes iudicium purum, mentémque benignam:
Sic tua perpetuo vegetentur membra vigore,
Et peragas placidam per multa decennia vitam:
Sic non incuses validam, placidam' que senectam,
Nec tibi sit medicis opus vnquam, nec tibi casus,
Aut morbus, pariant vllum quandoque dolorem,
Sed procul à curis, & sano corpore viuas,
Quot' que hic sunt versus, tot agant tua tempora Ianos.

FINIS.

Ff iij

HIPPOCRATIS EPISTOLA

ad Mæccenatem e græco
translata.

Vem roganti tibi libellum promisi, omni cura adhibita descriptum misi, ordinatissimum tuæ salutis custodē, quem debes tam diligenter intueri quàm scriptus est: ad curationem corporis tui omnia explorata sunt, quæ cum rerum effectu comperi celeritèrque complexus sum. Intueri ergo omnem medicinæ rationem debes: nanq; ego diligētī cura, licet summa breuitate, comprehendi singula curationum genera, sicut proximè in eo libello, quem Cæsari nostro coram te tradidi. Quas curationes per temetipsum æstimare poteris: sapientibus enim ratio venire in consiliū adfuevit. Omne itaque corpus hominum, pecudum, alitumq; ex quatuor generibus constat, sed præcipuè hominum: calido, frigido, sicco & humido. Frigido enim continentur viscera vnde spiramus: calore cōtinetur anima qua viuimus, id est, qua vita sentimus. Sicca sunt ossa quæ vires faciunt ad sustinendū laborē: humidus est sanguis quo alitur vita: per ossa & viscera venę currunt, quę sanguinem regunt: sanguis animam: anima vitam sustinet: spiritus autem aeris est: ossa neruis munita virtutem corpori præstant. Sanguis cum abundat, valetudinem vitiat: ex eo nascitur sanies, quem in vulneribus sectis vidimus. Nascitur & pituita quæ nauseam facit: nascitur etiam bilis acuta & amara, quæ dicitur mater morborum: bilis enim cū est, cōcitat calores: de pituita perfrictio nascitur, quæ facit dolorem intestinorum: tortus etiam inflationem, quæq; corpus extenuat: sanguis autem animi cibo nimiaq; potione incipit abūdari, & cruditate corrumpere, qui cum euacuatur extra cursum naturæ, infert aliqua corpori vitia, & in quamcunque partem corruptus incubuit fatigat & lædit. Nam sanguis animā quoq; vitiat, & inde os hominis incipit foetere. Cū est ergo integer sanguis animam sine dubio confirmat, vt possit frigus caloremq; fortius sustinere. At cum abūdat, cūq; calorem animi corrumpit, fit sanies: cum & bilem atram concitauerit, & calorem interdum ac frigus faciet, corporiq; vniuerso languorem, animæ que malum odorem vel anhelitum faciet. Quò facilius igitur commodis valetudinis fruamur, & incommoda vitemus, prognostica, id est, præcurrētia vitia signis naturalibus cognoscamus, cognita que emendemus, ne mortifera fiāt. Quatuor igitur disponūtur corporis partes, cuius origo in capite est, & thorace: deinde venter sequitur & vesica. Ita ergo locorum istoz sinceræ notas cognoscimus: hominis sani vrina manè alba erit, ante prandium rufa, pransi rursus candida. Item ante cœnam rufæ: nec ego tamen necessitatem prandendi imposui, sed magis vrinam, & tempora naturalia ostendi. Cādida enim vrina debet esse, vbi cruditas non est manè quieto corpore: deinde motus ipse & deambulatio

deambulatio vrinā turbat, excitat' q; vesicā, ideo' q; coloratior fit. Quod si manē mutauerit vrina colorem, ostendit subesse vitium infirmitatis, quod tamē proprijs iudicijs intellegimus. Cum enim à capite morbus oritur, solet capitis dolor temperare, tunc & supercilia grauantur, tempora salūnt, aures sonant, oculi lachrymant, nares repletę odorem non sentiunt. Cum ex his ergo aliquid accidit, caput purgari oportet hac ratione: hyssopi aut cumillæ bubulæ fasciculum cum aqua deferuefacies, inde aquam ore continebis, sed caput calidè tractabis vt fluat pituita: quod si quis negligit, capiet epiphoras oculorum, aut dentium, vel aurium dolorem. Interdum etiam strumæ parotidēsq; nascuntur, & alia vitia quæ circa fauces, ceruicēsq; oriri solent. Item distillatio aut grauedo narium erit, & interdum vlcera in capite nascuntur, aut etiam capilli defluunt. Cum autem à thorace morbus nascitur, incipit caput sudare, linguaq; fit crassior, aut os amarum, aut tunc illę dolent, oscitatio erit frequēs sine somno & quiete, torpor membrorū, animi dolor, prurigo corporis, brachia manusq; assiduè intremiscent, subitaneque tussis arida & inquieta nascitur. Ex his ergo cū aliquid acciderit, vitabis vitium graue si vomueris, siue ieiunus, siue post cœnam, vel in balneo: plus autem prodest, si ieiunus bilem eieceris, eam enim dicimus matrē morborum. Sed qui vomere nolunt, vel non possunt, quia stomacho laborant, decimoquoque die ieiunando, omni cibo se abstineant: quo facto, vitium graue vitabunt, Nam frequenter vomendo, solet stomachus corrumpi: quod si à vêtre morbus orietur, hæc erūt signa: venter vertitur, atque turbabitur, & sentiet crebros dolores, cibus & potio amara videbuntur, genua succidēt, lumbi grauabuntur, interscalpium contrahetur, totūq; corpus particulatim grauabitur, tardabuntur pedes, pigra fient crura, renes indolescent, & post hæc febriculę incurrent. His itaque cognitis, prima est abstinentię vtilitas: tum etiam medicamentis aluum purgari oportebit, vt graue corpus leuamentis adiuuetur. Quod si morbus maior premere videbitur, adijcies alterum diem abstinentię, si tamen vires patientur: sin minus, quæ leuissime sumes cibum, vt ouum forbile tantum, aut aliquid ouo simile accipias. Hoc qui negligunt fiunt cœliaci, torminosi, dysenterici: etiam ex eo nascuntur tertianæ & quartanæ, fiunt podagrici, chiragrici; morbus etiam articularis hinc accidere solet: quidam etiam fiunt amentes: quibusdam etiam sanguis erumpere è naribus solet. Oportet ergo occurri tam grauibus malis curatioe prædicta. A vesica qui nascuntur morbi hæc dabunt signa: pleni videbuntur & citò saturari, quos grauabit: sequentur inflationes ventris, & crepitus cerebri, videbuntur oscitare, nec oscitabunt, sed tantum os diducunt: sequitur totius corporis stupor, somnusq; grauis quasi marcor, fiet vrina liuida & vix erumpens: tumescent etiam veretra, inde & calculosi fient. Hęc vitia sic emendantur: foeniculum & apium vino austero madefacito, vel etiam earum

earum herbarū radices cōtere, & ex vini cyathis duobus, & tantūdem aque calidę accipe adfiduē, vel dauci semen & murtum ex aqua calida fume, vel cicer album, non arietinū, madefactū vino vt supra scripsi, ebibe: vel radicem asparagi, vel eruum erraticū, vel serpullum decoque, eiusq; aquā vino mixtam bibe. Quæ qui negligunt fiunt hydropici, sequitur hæc iocineris & renium, & vesicæ dolor: fient quoque calculosi, stranguriam sustinebūt & vētris tumorem. Intueri autem oportet ægri vires, quo modo possit sustinere medicinam, vt ita febrī & cruditati eius adhibeatur. Fiunt ergo cataplasmata, adhibentūrq; quæ apta sint capiti, ventri, vesicæ, cruditati, frigori, calori: prout tempus exegerit. Vti autem ad hæc oportet aqua, rosa, aceto, vino, oleo, irino: linguam quoque ægri asperam melle perfricari, vel mentę folio. Reliqua diligentī medico permittenda sunt: quia iuxta morbum debet adhibere medicinam. Quoniam ostendī corporis sanī & imbecilli notas per vrinam denunciari, & adieci curationum consilia, nunc & cōpositiones medicamentorum adiiciam: vnum, ne nascantur corpori vitia: alterum, vt emēdatio sanitatem reducat. Aduersus autem omnes impetus morborum, duo sunt remedia certissima. Primū est, decimoquoque die vt te abstineas à cibo & potione: deinde postero die laueris, cibo que firmo vtaris. Quare & obseruatione efficiēs, ne quid omnino vitij corpori tuo accidat, & perpetua sanitate sis tutus. Est & potio salubris, quæ omne corporis vitium eliminat, & valetudinē cōfirmat. Eius potionis iam tecum ad hæc compositio est, per annos enim complures, amicissime Mœcenas, cum Cæsare nostro pariter nos morari meministi: quo tempore hæc obseruando, nunquam in vllum corporis langorem incidisti: quo tempore nec nostrum Augustum quicquam molestioris incommodi passum esse nosti. Ita enim me tecum habebis, si libellum meum legendo sepius tractaris, qui plenius tibi me absente præstare consilium in omnibus poterit. Terenti Euelpisti in vltimo libello legis dynameis herbarum, quas vt crescentibus numeris Lunæ obserues, dum tollis & componis, curato: si ita non feceris, & ad diminutionem Lunę sustuleris, minus valebunt. Ipsum etiam mare per Lunam augeri & minui scitis: cerebra etiam hominum augētur crescēte Luna. Cū autem minuitur Luna, vnaqueq; res diminutionem sentit: quod licet recognoscas ex his quibus quotidie vteris, tamē & per me admonitus scies, omnibus & minui augmentum & augeri per Lunam. Quod si ita est, in herbis quoque legendis, componendisque medicamentis, vim eius, & potestatem nos obseruare debere ne dubites. Vale.

Excudebat PARISIIS Simon Siluius Anno
Domini. M. D. XXVIII. mense Octobri.

